

Краків - місто для кожного!
Путівник для іноземців

Краків - місто для кожного!

Путівник для іноземців

Автори:

Urszula Majcher-Legawiec (red.)

Anna Baszak

Adam Bulandra

Wassim Ibrahim

Marcin Krzowski

Magdalena Machała

Joanna Morawiec

Olena Naumowa

Szymon Nowiński

Svitlana Syczewska

Nataliia Szymborska

Agnieszka Widacka-Bisaga

Ferdinand Wouters

Ewa Żmijewska

Верстка:

Magdalena Kiwior

Проект обкладинки:

Łukasz Solecki

Аудіозапис:

Maciej Gomułka

Текст читають:

Bartosz Bałut

Zuzanna Krzowska

Olena Naumowa

Svitlana Sychevska

Antoni Syczewski

Коректор:

Bartosz Bałut

Anna Strakowska

Svitlana Syczewska

Nataliia Shymborska

Переклад:

Bartosz Bałut

Svitlana Sychewska

Antoni Syczewski

Nataliia Szymborska

Nikita Szymborski

Видавець:

Fundacja Wspierania Kultury i Języka Polskiego im. Mikołaja Reja

www.fundacjareja.eu

Copyright © Fundacja Wspierania Kultury i Języka Polskiego im. Mikołaja Reja

Краків 2023

ЗМІСТ:

1. Мультикультурний Краків	9
2. СТРУКТУРА КРАКОВА ТА ВАЖЛИВІ ПРОГРАМИ.....	35
3. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЖИТТЯ У КРАКОВІ.....	40
4. БЕЗПЕКА У КРАКОВІ.....	54
5. ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО.....	62
6. ЗДОРОВ'Я ТА ДОСТУП ДО МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ.....	71
7. ОСВІТА ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ДОРΟΣЛИХ.....	82
8. Освіта для дорослих.....	94
9. Допомога для родин.....	101
10. Загальні засади легалізації перебування у Польщі.....	114
11. Електронний доступ до адміністративних послуг.....	131

Дорогі Мешканці та Мешканки Кракова!

Ідентичність історичного Кракова побудована на багатокультурності, і ми хочемо, щоб ця традиція продовжувалася й надалі. Ми раді, що ви обрали наше місто як місце для життя, навчання, роботи, а також як безпечну гавань.

Ми хочемо, щоб кожен почувався у Кракові як удома. Саме тому знову підготували для вас Путівник, який допоможе вам краще орієнтуватися у місті та вирішувати важливі для вас справи. Краків – це місто відкрите, соціально заангажоване та передусім таке, що реагує на потреби всіх своїх мешканок і мешканців – в тому числі новоприбулих. Ми прислухаємося до ваших проблем і робимо все можливе, щоб вам було легше долучитися до нашої спільноти.

Ми розуміємо, наскільки складним процесом може бути опанування польської мови, тому докладаємо всіх зусиль для взаєморозуміння. Саме тому цей путівник підготовлено у чотирьох мовних версіях: польською, англійською, українською та російською. Таким чином ми хочемо достукатися до якомога більшої кількості наших нових мешканців, щоб сказати, що Краків – це місто для всіх!

Яцек Майхровський

Мер Кракова

МУЛЬТИКУЛЬТУРНИЙ КРАКІВ

Мультикультурний Краків	9
Коротка історія міста	9
Старе місто	10
Символи Кракова	10
Краків – місто багатьох релігій	12
Культура у Кракові	12
Періодичні культурні події в Кракові	12
Ринки та ярмарки	15
Краківські ночі	15
Культурні парки в Кракові	16
Важливі пам'ятки культури в Кракові	16
Рекомендуємо для прогулянки	16
Музеї в Кракові	17
Традиції, які збереглися донині	19
Театри, кінотеатри, художні галереї та бібліотеки	20
Відомі краків'яни і краків'янки	28
Вільний час	29
Спорт і дозвілля	29
Оздоровчі прогулянки	33
Парки в Кракові	33
Екскурсії і поїздки	34

МУЛЬТИКУЛЬТУРНИЙ КРАКІВ

КОРОТКА ІСТОРІЯ МІСТА

Краків розташований на півдні Польщі, в Малопольському воєводстві. Він розташований на річці Вісла. У 1257 році місту було надано право самоврядування на основі Магдебурзького права, і Краків отримав нові привілеї та організаційно-правову форму. До 1795 року Краків формально був столицею Польщі, але з 1596 року резиденцією правителів стала Варшава.

Якщо вас цікавить історія Кракова, рекомендуємо фільм, підготовлений Інститутом національної спадщини: Краків – ансамбль історичного центру міста¹.

СТАРЕ МІСТО

Старе місто – це найстаріша частина Кракова, розташована біля підніжжя Вавельського пагорба. На пагорбі знаходиться Вавельський замок і кафедральний собор, а в ньому – некрополь польських королів. Протягом століть Краків був центром державної та єпархіальної влади, містом культури, мистецтва і науки. Він завжди приваблював поляків та іноземців, особливо чехів, італійців, німців, вірмен, шотландців та євреїв. Тут селилися пересічні громадяни, митці та науковці.

Контакти з культурами всього світу збагатили місто та його мешканців. Прогулюючись по Кракову, ви знайдете сліди мультикультурної історії міста, в тому числі:

- кам'яниці та каплиці засновані Бонерами, Целларі, Монтелупі та Піноччі,
- ресторан “Вежинек”, заснований німцем Ніколасом Вірзігом, який оселився у Кракові в 1327 році,
- хачкар – вірменська меморіальна дошка на церкві Святого Миколая (ul. Kopernika, 9), де відбуваються богослужіння за вірменським обрядом,
- Турецький дім на ul. Długa (на розі з ul. Rędzichów), прикрашений мотивами, характерними для турецької архітектури і культури.

БАГАТА ІСТОРІЯ КРАКОВА ВИРАЖАЄТЬСЯ НЕ ЛИШЕ В КУЛЬТУРНОМУ, А Й У КУЛІНАРНОМУ АСПЕКТАХ. МІСТО МОЖЕ ПОХВАЛИТИСЯ ВЕЛИКИМ АСОРТИМЕНТОМ ГАСТРОНОМІЧНИХ ПРОПОЗИЦІЙ, ПРО ЩО СВІДЧИТЬ ТИТУЛ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СТОЛИЦІ ГАСТРОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ, ПРИСУДЖЕНИЙ У 2019 РОЦІ, ТА ПОДАЛЬШІ НАГОРОДИ ДЛЯ РЕСТОРАНІВ КРАКОВА В ПУТІВНИКУ МІШЛЕН.

СИМВОЛИ КРАКОВА

Маріацький гейнал – щогодини лунає з костела Діви Марії, який раптово затихає на згадку про легендарну подію, коли татарська стріла пробила горло сурмача, який хотів попередити мешканців про напад. Опівдні хейнал транслює Польське радіо.

Дзвін Сигмунд – названий на честь короля Сигізмунда I Старого. У 1521 році його підвісили до вежі Сигізмунда. Його потужний звук, що домінує над містом, лунає в особливо важливі для держави моменти.

Ягеллонський університет – один з найстаріших університетів у цій частині Європи, заснований у 1364 році.

Вавель – частково укріплений пагорб, що височіє над Старим містом; на вершині пагорба знаходяться королівський замок і кафедральний

собор з некрополем королів.

Краківський бублик – вид популярної в місті закуски, що випікається з часів середньовіччя, яку спочатку потрібно відварити в окропі, а потім запікати. Традиційні – це бублики з крупною сіллю або маком.

Вавельський дракон – легендарна істота, яка жила в “Лігві дракона”, що сьогодні є частиною експозиції Вавельського замку, відкритою з травня до кінця жовтня. На березі Вісли перед печерою з 1972 року стоїть скульптура Броніслава Хромого – дракон, що видихає вогонь.

Краківські голуби – це птахи, які стали невід’ємною частиною образу міста, особливо Головного Ринку. За легендою, це лицарі князя Генрика Праведного з XIII століття.

Старий клепарівський ринок – це найстаріший ринок міста, місце, де можна купити фрукти, овочі, спеції, сільські молочні продукти, місцеві та східні продукти, а також зустрітися з друзями. Тут можна випити кави, просекко, поласувати східним фалафелем і українським салом. Хорошим тоном у Кракові вважається відвідати в суботу зранку саме Клепарівський ринок.

Ковбаски з блакитної Ниси – закуска, що продається з 1990-х років вночі з блакитного автобуса марки “Ниса”, припаркованої біля Ринку. місце, увічнене у фільмі “Ангел у Кракові”.

Запіканки з “Окронгляка” – це важливий гастрономічний пункт на мапі міста. Придбати запіканки (багет з різними начинками, який подають гарячим) можна в будівлі старого ринку в єврейській дільниці Казімеж – так званому “Окронгляку” на Новій площі.

ПРАПОР СТОЛИЧНОГО
КОРОЛІВСЬКОГО МІСТА
КРАКІВ

ГЕРБ СТОЛИЧНОГО
КОРОЛІВСЬКОГО МІСТА
КРАКІВ

ХОРУГВА СТОЛИЧНОГО
КОРОЛІВСЬКОГО МІСТА
КРАКІВ

КРАКІВ – МІСТО БАГАТЬОХ РЕЛІГІЙ

Багатоконфесійний і багатонаціональний Краків зберігся до наших днів. Зокрема, тут є:

- Єврейська релігійна громада²,
- Ісламський центр культури³,
- Євангелічна церква Аугсбурзького віросповідання³,
- Православна парафія Успіння Пресвятої Богородиці⁴,
- Греко-католицька громада Воздвиження Чесного Хреста⁵
- Вірменське культурне товариство⁶ і Вірменська школа⁷.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

КУЛЬТУРА У КРАКОВІ

Періодичні культурні події в Кракові

	Фестиваль Мілоша	www.miloszfestival.pl	
	Фестиваль Конрада	www.conradfestival.pl	
	Мегабітова бомба Фестиваль Лема	www.bombamegabitowa.com	
	Книжковий ярмарок	www.ksiazka.krakow.pl	
	Off Camera	www.offcamera.pl	
	Краківський кінофестиваль	www.krakowfilmfestival.pl	

-
 BNP Paribas Green Film Festival
 Міжнародний фестиваль екологічних фільмів
www.greenfestival.pl

-
 Міжнародний кінофестиваль Etiuda&Anima
www.etiudaandanima.pl

-
 Міжнародний фестиваль вуличних театрів
www.teatrko.pl

-
 Літній фестиваль Краківської опери
www.opera.krakow.pl

-
 Фестиваль дитячих театрів
www.nck.krakow.pl

-
 Краківські театральні мініатюри
www.nck.krakow.pl

-
 Міжнародний фестиваль українського театру "Схід-Захід"
www.wschod-zachod.com.pl

-
 Міжнародний театральний фестиваль "Божественна комедія"
www.boskakomedia.pl

-
 Materia Prima
www.materiaprima.pl

-
 Опера Рапа
www.operarakrakow.pl

-
 Містерія Пасхалія
www.misteriapaschalia.com

	Фестиваль кіномузики	www.fmf.fm	
	Фестиваль польської музики	www.fmp.org.pl	
	Фестиваль Audio Art	www.audio.art.pl	
	Фестиваль Summer Jazz Краків	www.summerjazz.pl	
	Музика в Старому Кракові	www.mwsk.eu	
	Фестиваль Live Music	www.livefestival.pl	
	Sacrum Profanum	www.sacrumprofanum.com	
	Фестиваль Unsound	www.unsound.pl	
	Фестиваль єврейської культури	www.jewishfestival.pl	
	Фестиваль Етно Краків Розстає	www.etnokrakow.pl	
	Musica Divina	www.musicadivina.pl	

	Краківські Джазові Задушки	www.krakowskiezaduszkijazzowe.eu	
	Фестиваль і Конкурс Jazz Juniors	www.jazzjuniors.com	
	Краківська джазова осінь	www.kjj-festiwal.pl	
	Краківські акордеонний фестиваль	www.krakowskifestiwalakordeonowy.pl	
	Міжнародний фестиваль вітрильної пісні "Shanties"	www.shanties.pl	
	Краківський міжнародний фестиваль композиторів	www.festiwal.zkp.krakow.pl	
	Місяць фотографії в Кракові	www.photomonth.com.pl	
	Фестиваль цифрового мистецтва Patchlab	www.patchlab.pl	

РИНКИ ТА ЯРМАРКИ

У самому центрі Кракова, на Головному ринку відбуваються:

- Святкові ярмарки
- Міжнародний ярмарок народних промислів
- Ярмарок антикваріату (влітку).

КРАКІВСЬКІ НОЧІ

Велику популярність серед мешканців мають безплатні заходи:

- Ніч музеїв
- Ніч театрів у червні

- Ніч танцю також у червні
- Малопольська ніч науковців у вересні
- Ніч студійного кіно у квітні
- Ніч джазу
- Ніч Cracovia Sacra
- Ніч поезії
- Краківські ночі¹
- Малопольські дні спадщини².

КУЛЬТУРНІ ПАРКИ В КРАКОВІ

Культурні парки є новаторським інструментом захисту історичної спадщини найцінніших районів Кракова - у широкій ландшафтній перспективі, яка не обмежується лише захистом пам'яток, але також враховує важливість догляду за громадським простором, який оточує ці пам'ятки. Краків став лідером у впровадженні ідеї культурних парків у країні, створивши три такі природоохоронні території в Старому місті та в Казімежі зі Страдомом, які внесені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, а також у Новій Гуті. На практиці культурний парк - це, серед іншого, турбота про естетику публічного простору, очищення міста, боротьба з рекламним хаосом, наша спільна відповідальність за райони, які особливо постраждали від швидкої комерціалізації та туризму, неконтрольованого зростання громадського харчування та готельної індустрії і його негативних наслідків: втрати громадських функцій, надмірного шуму чи порушення нічної тиші.

Більше інформації на сторінці Культурних парків у Кракові³.

ВАЖЛИВІ ПАМ'ЯТКИ КУЛЬТУРИ В КРАКОВІ

Рекомендуємо для прогулянки

Краків – це місто культури, тому культурне життя міста відбувається як у культурних установах, так і на вулицях під час численних днів, ярмарків та фестивалів. Все місто живе культурою, а деякі з його визначних пам'яток були увічнені у фільмах та літературі.

Ридлувка – будинок, де відбулося весілля Ядвіги Миколайчикувни та Луціана Риделя. Ця подія надихнула Станіслава Виспянського на написання драми “Весілля”. Зараз тут знаходиться філія Краківського музею (ul. Tetmajera, 28).

Яма Міхаліка – У цьому атмосферному кафе було створено знамените

мистецьке кабаре “Зелений Балоник” (ul. Floriańska, 45).

Льох Камелот – кав'ярня, пов'язана з однойменним кабаре, розташована у провулку Св. Томаса. Там, крім кабаре, можна помилуватися колекцією скульптур народних і непрофесійних митців та насолодитися доброю кавою.

Пивниця під баранами – місце проведення літературного кабаре та паб “Візаві”, що знаходиться поруч, зі статуєю засновника та легендарного організатора пивниці Пйотра Сксинецького, розташоване на Головному Ринку, 27.

Клуб під ящурями – місце для проведення концертів, дебатів, дискусій, виставок і зустрічей, у тому числі танців (Rynek, 8).

Казімеж – культовий район Кракова та культові місця, наприклад:

- ⇒ клуб Алхімія (ul. Estery, 5),
- ⇒ Готель Клезмер-Хойс (ul. Szeroka, 6 – тут також знаходиться штаб-квартира видавництва “Аустерія”),
- ⇒ Центр єврейської культури “Юдаїка” (ul. Meiselsa, 17) – місце проведення важливих публічних дебатів, іноді панельних дискусій, виставок та кінопоказів.

Подгуже – колишнє місто, засноване імператором Йосипом II у 1784 році. З 1915 року – частина у складі Кракова, розташована на правому березі Вісли. Серед іншого, тут варто побачити:

- ⇒ Пішохідний міст отця Бернатка (названий на честь отця Лаета Бернатка, ченця, який ініціював будівництво нової будівлі лікарні Ордену боніфратрів),
- ⇒ Площа Ринок в Подгуже і костел Св. Йосифа,
- ⇒ пагорб Ласоти, де відбувається щорічно свято Ренкавки,
- ⇒ костел Св. Бенедикта і форт 31 “Св. Бенедикт”, що знаходиться поруч,
- ⇒ Копець Крака, з якого відкривається одна з найкрасивіших панорам Кракова,
- ⇒ каменоломня Лібана – історичне місце довоєнного заводу, де люди змушені були працювати під час Другої світової війни. На дні кар'єру є доріжка з розбитих надгробків, створена для сценографії фільму Стівена Спілберга “Список Шиндлера”,
- ⇒ Фабрика “Емалія” Оскара Шиндлера – її власник Оскар Шиндлер врятував приблизно 1200 осіб єврейського походження під час Другої світової війни, за що був удостоєний звання “Праведник народів світу”; зараз філія Краківського музею (ul. Lipowa, 4),

- ⇒ Територія колишнього німецького нацистського концентраційного табору Плашув, де зараз відкрито експозицію про історії табору.
- ⇒ Територія колишнього єврейського гетто та площі Героїв гетто (колишня площа Згоди). Там знаходиться пам'ятник гетто та краківським євреям і колишня аптека "Під Орлом" (філія Краківського музею). Це була єдина аптека в краківському гетто, якою керував Тадеуш Панкевич, єдиний поляк, який проживав на його території.

Вибрані туристичні маршрути:

- ⇒ Стежка Краківської фортеці – популяризація спадщини оборонної архітектури Кракова, яка включає понад 100 фортечних споруд XIX ст., а також замок Вавель, оборонні стіни з Флоріанською брамою та Барбакан. На стежці є понад 20 об'єктів, відкритих для відвідування.
- ⇒ Нова Гута – соціалістичне місто, спроектоване з нуля, з унікальним міським плануванням, визнане пам'яткою історії. Нині частина Кракова.
- ⇒ Стежка дракона – створено за ініціативи мешканців, які підтримали цей проект під час голосування в рамках Громадського бюджету. Проходячи цим маршрутом, ви можете побачити фігурки драконів, одяг і атрибути яких тематично пов'язані з місцями, де їх поставили.
- ⇒ Стежка жінок Кракова – краків'янки. Жінки займають важливе місце в історії Кракова. З огляду на їхню спадщину створено новий туристичний маршрут у Кракові.

Детальніше про туристичні маршрути ви можете дізнатися тут¹.

МУЗЕЇ В КРАКОВІ

У Кракові є кілька музейних закладів, деякі – зокрема Національний музей² і Музей Кракова³ – це об'єкти, які мають багато філій і локацій.

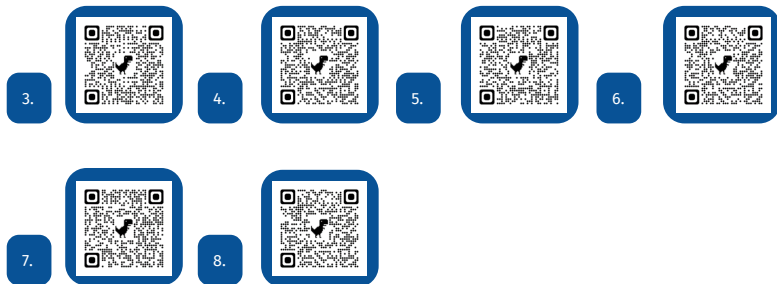
Також варто побачити:

- ⇒ Музей японського мистецтва і технологій Манггха⁴
- ⇒ Муфо – Музей історії фоторафії⁵

- ⇒ Музей сучасного мистецтва МОСАК³
- ⇒ Етнографічний музей – Етно Музей⁴
- ⇒ Музей фармації⁵
- ⇒ Музей техніки та технологій⁶
- ⇒ Музей Тадеуша Кантора “КРИКОТЕКА”⁷.

Місцем, яке варто відвідати, є подвір'я Музею Ягеллонського університету Колегіум Маюс⁸, одне з найкрасивіших і найцікавіших місць на мапі Кракова.

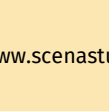

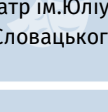
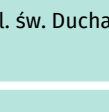
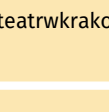

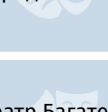
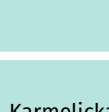
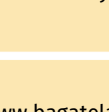

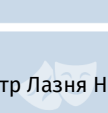
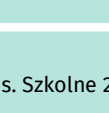
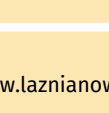

ТРАДИЦІЇ, ЯКІ ЗБЕРЕГЛИСЯ ДОНИНІ

- ⇒ урочиста хода на честь покровителя міста св. Станіслава, релігійна подія, що завжди відбувається в першу неділю після 8 травня,
- ⇒ процесія Божого Тіла – святкування починається вранці святою месою перед Вавельським собором, а потім процесія прямує до Головного Ринку,
- ⇒ Емаус – відпуст відбувається на другий день Великодня в монастирі сестер норбертинок на Сальваторі,
- ⇒ Ренкавка – свято у вівторок після Великодня на пагорбі Ласота та на кургані Крака (тут відбуваються історичні реконструкції та покази середньовічних історичних сцен),
- ⇒ Ювеналії – свято студентів краківських університетів, Президент міста на кілька днів урочисто передає ключі від міста студентам, які з цього моменту «правлять» у Кракові,
- ⇒ Похід Лайконіка – в октаву Божого Тіла вулицями Кракова від Сальватора до Головного Ринку проходить унікальна процесія на чолі з Лайконіком,
- ⇒ Свято музики “Вінки” – фестиваль у вигині Вісли поблизу Вавеля (але також і в інших місцях) у поєднанні з феєрверком,
- ⇒ Великий Парад Драконів, поєднаний з драконячим сімейним

пiкнiком та лазерним шоу, концертом i пiротехнiчними ефектами – на Вiслянських бульварах i на Головному Ринку.

⇒ кракiвськi шопки – це унiкальна мiська традицiя, започаткована наприкинцi ХІХ столiття, столiття, будувати рiздвянi сцени з елементами характерної архiтектури мiста. У 2018 році ця традицiя була включена ЮНЕСКО до Списку нематерiальної культурної спадщини людства. Щороку в перший четвер грудня на Ринковiй площi Кракова вiдбувається конкурс на найгарнiшу кракiвську шопку.

КІНОТЕАТРИ, ТЕАТРИ, ХУДОЖНІ ГАЛЕРЕЇ ТА БІБЛІОТЕКИ

			
Старий театр	ul. Jagiellońska 5	www.stary.pl	
			
Театр СТУ	ul. Krasieńskiego 16-18	www.scenastu.pl	
			
Театр ім.Юліуша Словацького	pl. św. Ducha 1	www.teatrwwrakowie.pl	
			
Народний театр	os. Teatralne 34	www.ludowy.pl	
			
Театр Багателя	ul. Karmelicka 6	www.bagatela.pl	
			
Театр Лазня Нова	os. Szkolne 25	www.laznianowa.pl	

Театр КТО	ul. Krowoderska 74	www.teatrkto.pl	
Театр Вар'єте	ul. Grzegórzecka 71	www.teatrvariete.pl	
Театр АСТ	ul. Straszewskiego 22	www.krakow.ast.krakow.pl	
Театр Гротеска	ul. Skarbowa 2	www.groteska.pl	
Театр Нови Проксіма	ul. Krakowska 14	www.teatrnowy.pl	
Театр Barakah	ul. Paulińska 28	www.teatrbarakah.pl	
Театр фігур Краків	ul. Sienkiewicz 14	www.teatrfigur.pl	
Театр фігур Краків	ul. Starowiślna 21	www.teatrkrakow.pl	
Театр Праска 52	ul. Praska 52	www.ckpodgorza.pl	
Театр Без рядів	ul. Krakowska 13	Teatr Bez Rzędów	
Сцена Супернова	ul. Zybkiewicza 12	www.scenesupernova.pl	

Кінотеатр Аграфка

ul. Krowoderska 8

www.kinoagrafka.pl

Кінотеатр Кіка

ul. Krasickiego 18

www.kinokika.pl

Кінотеатр Київ

al. Krasieńskię 34

www.kijow.pl

Парадокс

ul. Krupnicza 38

www.kinoparadox.pl

Кінотеатр "Під баранами"

ul. Rynek Główny 27

www.kinopodbaranami.pl

Мікро

ul. Lea 5

www.kinomikro.pl

Кінотеатр Сфінкс

os. Górali 5

www.sfinks.okn.edu.pl

Краківська філармонія

ul. Zwirzyniecka 1

www.filharmoniakrakow.pl

Краківська опера

ul. Lubicz 48

www.opera.krakow.pl

			
Галерея сучасного мистецтва Бункер мистецтва	pl. Szczepański 3a	www.bunkier.pl	
АРТЕМИС – ГАЛЕРЕЯ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА	ul. Poselska 15	www.artemis.art.pl	
ГАЛЕРЕЯ ДИСТАНС I ГАЛЕРЕЯ ДИСТАНС II	ul. św. Krzyża 14 pl. Wszystkich Świętych 8	www.dystans.gallery.pl	
Галерея ASP	ul. Basztowa 18	www.galeria.asp.krakow.pl	
Галерея Яна	ul. Sławkowska 14	www.fejkgallery.pl	
Галерея Асоціація польських художників і	ul. Tomaszka 24	www.zpafiska.pl	
Галерея Шалом	ul. Józefa 16	www.galeriaszalom.pl	
Галерея ЛАБИРИНТ	ul. Brzozowska 9/1		
Авторська галерея Анджея Млечкі	ul. Jana 14	www.mleczki.pl	
Белець Будинок фотографії та живопису	pl. Inwalidów 6	www.bielec.art.pl	

Галерея Дилонг	ul. Tomaszka 22	www.dylag.pl	
Rayen Gallery	ul. Brzozowa 7	www.raven.krakow.pl	
Арт Агенда Нова	ul. Batorego 2	www.nova.art.pl	
Олімпія	ul. Szlak 13	www.olympiagaleria.eu	
Художня галерея UFO	ul. Krakowska 13	www.ufoart.gallery.pl	
Галерея Піана	ul. Retoryka 24	www.pianagallery.pl	
Галерея Як забути	ul. Bonifraterska 3/1		
Галерея Призма Pryzmat	ul. Łobzowska 3	www.zpapakrakow.pl	
Галерея Shefter	ul. Jabłonowskich 6	www.sheftergaller.com	
Галерея Стармах	ul. Węgierska 5	www.starmach.eu	
Галерея Сіра кам'яниця	ul. Rynek Główny 6	www.szarakamienica.pl	

Галерея ББ	ul. Garbarska 24	www.galeriabb.com	
Галерея 2 світи	ul. Brzozowa 14	www.galeria2swiaty.pl	
Галерея Крипта у п'ярів	ul. Pijarska 2	www.galeria.pijarzy.pl	
Авторська галерея Броніслава Хромого	ul. Krańcowa 9	www.bronislawchromy.pl	
Галерея Подбжеже	ul. Podbrzezie 3	www.galeriapodbrzezie.up.krakow.pl	
Галерея Здзіслава Бексинського в Кракові	al. Jana Pawła II 232	www.nck.krakow.pl	
Єжи Дуда-Грач Авторська галерея в Кракові	al. Jana Pawła II 232	www.nck.krakow.pl	

			
Міжнародний центр культури	ul. Rynek Główny 25	www.mck.krakow.pl	
Інститут культури Вілла Деціуша	ul. 28 lipca 1943	www.willadecjusza.pl	
Центр культури в Новій Гуті	al. Jana Pawła II 232	www.nck.krakow.pl	

Центр культури ім. Ц.К. Норвіда	os. Górali 5	www.okn.edu.pl	
Центр культури Краків – Нова Гута	os. Zgody 1	www.krakownh.pl	
Центр культури Подгуже	ul. Sokolska 13	www.ckpodgorza.pl	
Центр культури Білопрондницька садиба	ul. Papiernicza 2	www.dworek.pl	
Центр єврейської спільности	ul. Miodowa 24	www.pl.jcckrakow.info	
Краківський форум культури	ul. Mikołajska 2	www.krakowskieforum.pl	
Краківське фестивальне бюро	ul. Wygrana 2	www.kbf.krakow.pl	

Бібліотеки Кракова

Бібліотека Краків це Головна бібліотека та майже 60 філій і бібліотечних пунктів по всьому місту. Всю інформацію про діяльність бібліотек (адреси, години роботи, онлайн-каталог, заходи) можна знайти на сторінці.

Ви можете створити бібліотечний обліковий запис через платформу ePUAP або зареєструватися особисто, відвідавши обрану вами філію бібліотеки (необхідно мати при собі документ, що посвідчує особу).

Читачі можуть замовляти книги в електронному вигляді, резервувати та продовжувати користування книгою. Новинкою є можливість позичати

www.biblioteka.krakow.pl

та повертати книги та аудіокниги через книжкові автомати, які є в Головній бібліотеці, філії № 16, філії № 21 та філії № 42.

У Філії № 21 (ul. Królewska, 59) є відділ книжок іноземними мовами. Іноземні книжки доступні також у Філії № 31 (ul. Kantego Przyzby, 10). Онлайн-каталог Краківської бібліотеки включає колекції книг англійською, українською, хорватською, французькою, іспанською, литовською, німецькою та російською мовами. Ці колекції полегшують читачам пошук книг іноземними мовами.

www.mocak.pl

Бібліотека в МОСАК

Those interested in contemporary art will find exhibition catalogs, artists' monographs, albums, Museum publications, as well as books in the fields of philosophy, sociology, cultural studies, anthropology, gender studies or psychoanalysis .

Воєводська публічна бібліотека в Кракові

Воєводська публічна бібліотека у Кракові, відома як "Бібліотека на вулиці Райській", є головною публічною бібліотекою Малопольського воєводства. Її колекція налічує близько 500 тисяч одиниць. Бібліотека пропонує книги різними мовами, включаючи англійську, французьку, українську, іспанську, російську та багато інших. Є секції літератури для дітей та молоді, а також музична секція з нотами, журналами. Є книги шрифтом Брайля та багато аудіокниг для людей із вадами зору. Більше інформації.

www.rajska.info

Wojewódzka
Biblioteka
Publiczna
w Krakowie

INSTYTUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

www.dzialajwarte.wordpress.com

Артетека

Артетека – це своєрідна спеціальна медіатека Краківської воєводської публічної бібліотеки. Розташована у Малопольському саду мистецтв. У ній є широкий вибір компакт-дисків із сучасною музикою, різноманітна колекція фільмів, включаючи як класику, так і новітні твори, книги та журнали, видані в традиційній формі, що стосуються питань, пов'язаних із

сучасним мистецтвом, зокрема: фотографія, архітектура, кіно, театр, вуличне мистецтво, комп'ютерні ігри, дизайн, анімація, мода, багата колекція Малопольської студії коміксів. Більше інформації

ВІДОМІ КРАКІВ'ЯНИ І КРАКІВ'ЯНКИ

Багато відомих людей народилися або пов'язали своє життя з Краковом, зробивши свій внесок у його розвиток. Ось деякі з них:

- ⇒ **Віт Ствош** – Готичний скульптор, живописець і графік, походив з Нюрнберга, є творцем, серед іншого, вівтаря Успіння Пресвятої Діви Марії в Маріацькому костелі.
- ⇒ **Броніслав Малиновський** – антрополог, дослідник культур тихоокеанських островів, професор Єльського університету, запровадив польові дослідження в дисципліні, засновник британської соціальної антропології.
- ⇒ **Анджей Вайда** – режисер театру та кіно, лауреат премії «Оскар», співзасновник Центру японського мистецтва і технологій Манггха в Кракові.
- ⇒ **Гелена Рубінштейн** – підприємниця, творчиня основ сучасної косметології, засновниця Rubinstein Inc., одна з найбагатших жінок світу своєї епохи.
- ⇒ **Тадеуш Кантор** – живописець, мистецтвознавець, режисер, сценограф, творець Незалежного театру, згодом театру Крікот 2.
- ⇒ **Станіслав Лем** – письменник, філософ, футуролог, критик; автор популярних науково-фантастичних романів; його ім'ям названо один з астероїдів.
- ⇒ **Кшиштоф Пендерецький** – композитор і диригент, автор чотирьох опер і восьми симфоній, музики до фільмів Стенлі Кубрика, Девіда Лінча, Анджея Вайди та Мартіна Скорсезе.
- ⇒ **Віслава Шимборська** – письменниця, критик, колумністка, перекладачка і поетеса, лауреатка Нобелівської премії 1996 року за літературну творчість.
- ⇒ **Ришард Горовіц** – фотограф, комп'ютерний фотограф, засновник Американської асоціації рекламних фотографів АРА, один із врятованих Оскаром Шиндлером.
- ⇒ **Агнешка Радванська** – польська тенісистка, фіналістка Вімблдону 2012 року, колишня друга ракетка WTA, переможниця Підсумкового турніру WTA 2015 року, посол доброї волі ЮНІСЕФ.
- ⇒ **Марія Фрайвальд** – легкоатлетка, а саме бар'єристка, спринтерка та стрибунка у довжину. Найбільших успіхів вона досягла в бігу з бар'єрами – вісім разів ставала чемпіонкою Польщі.

- ⇒ **Галина Черна-Стефанська** – піаністка, шопеністка. У 1949 році отримала першу премію на Четвертому міжнародному конкурсі піаністів імені Фридерика Шопена.
- ⇒ **Ольга Бознанська** – художниця, постмодерністка, відома своїми портретами, її найвідоміші картини – "Дівчина з хризантемами", "Бретонка", "Циганка", "Страсна п'ятниця".
- ⇒ **Ядвіга Єнджейовська** – видатна тенісистка, одна з найкращих тенісисток світу, перша полька, яка дебютувала на Вімблдоні в 1931 році.
- ⇒ **Ева Демарчик** – одна з найвидатніших співачок співаної поезії, вона виступала на сцені "Півниці під баранами". Її найпопулярніші хіти: "Карусель з мадоннами", "Горох і троянди", "Скрипаль Герцовіч".

ВІЛЬНИЙ ЧАС

СПОРТ І ДОЗВІЛЛЯ

Місто Краків послідовно розширює та модернізує спортивно-оздоровчу інфраструктуру, популяризує спорт та активне дозвілля, проводить спортивні заходи. За останні роки в Кракові збудовано близько 300 нових стадіонів у понад 200 спортивних комплексах. Також будуються сучасні басейни (12 за останні роки) та спортивні зали (15 за останні роки), спеціалізована інфраструктура, тренажерні зали на відкритому повітрі або об'єкти водної інфраструктури.

Велоспорт

Тут ви знайдете всі новини, що стосуються велоспорту

www.park-e-bike.ztp.krakow.pl

Прокат велосипедів

У Кракові можна взяти велосипеди напрокат.

Park-e-Bike – безкоштовний прокат електровелосипедів, що діє з березня по листопад. Орендувати та повернути велосипед можна на станціях Park&Ride, розташованих в

районах: P+R Червоне маки, P+R Курдванув, P+R Малий Плашув і P+R Новий Бежанув. Детальна інформація про роботу системи доступна за посиланням.

www.ztp.krakow.pl

LajkBike – довгостроковий прокат звичайних і традиційних велосипедів. В рамках системи можна орендувати велосипед на один, два або три місяці. Детальніше про роботу системи можна дізнатися за посиланням.

www.ztp.krakow.pl

Велосипедні доріжки

Мапу велосипедної інфраструктури можна знайти за посиланням.

www.lajkbike.ztp.krakow.pl

www.cracoviamaraton.pl

Jogging

Дізнайтеся більше про програму "Бігай в Кракові!". – Загальну інформацію, календар тренувань, де ми бігаємо та події можна знайти на сайті "Марафон Краковія".

www.zis.krakow.pl

"Бігай в Кракові" – це частина ширшого проекту "Тренуйся в Кракові". Проект Управління спортивної інфраструктури Кракова "Тренуйся в Кракові!" складається з широкої пропозиції безкоштовних бігових тренувань для дорослих "Бігай у Кракові!", скандинавської ходьби для дорослих "Ходи з нами!" та заходів "Діти на старті!", які включають різноманітні спортивні заходи для дітей та молоді – з різних дисциплін та в різних місцях.

У Кракові відбуваються щорічні бігові події, на які з нетерпінням чекають усі любителі бігу:

- Марафон "Срасовія" (проходить навесні)¹,
- Забіг трьох курганів (13 км, восени)²,
- "Срасовія королівський півмарафон" (21 км, у жовтні)³,
- "Краківський новорічний забіг" (31 грудня).

Футбол

Краків – місто футболу. Спортивні клуби та сучасні стадіони – це місця, де можна відчутти атмосферу та історію довоєнних часів. Тут можна знайти інформацію про: ФБ групу "Футбол у Кракові", організацію аматорських футбольних ігор у Кракові, пошук гравців.

Клуб і стадіон
Краковія

Клуб Вісла і Міський
стадіон ім. Генрика
Реймана
Wisła

Клуб і стадіон
Гарбарня

Клуб і стадіон
Вавель

Плавання

Влада міста Кракова прагне, щоб жителі кожного району Кракова мали вільний доступ до критого басейну в безпосередній близькості. Перелік басейнів в Кракові тут.

www.portalplywacki.pl

www.kozkosz.pl

Стрільба з лука

Клуб "Плашовянка".
Більше тут і на ФБ.

www.zis.krakow.pl

Баскетбол

Перелік баскетбольних клубів Кракова тут.
ФБ група "Баскетбол Краків", організація аматорських баскетбольних ігор у Кракові, пошук гравців – приєднуйтеся тут.

Волейбол

Волейбольні майданчики і події тут.

www.plaszowianka.pl

Веслування на каное

У Кракові можна успішно займатися веслуванням на каное. Вздовж Вісли є кілька спортивних клубів, які розвивають цей вид спорту. Перевір на ФБ (сторінка “Каное в Кракові”).

www.zis.krakow.pl

Спорт проти виключень

www.zis.krakow.pl

Спорт поєднує покоління,

об'єднує родини

www.zis.krakow.pl

**Краківський клуб
традиційного карате**

www.zis.krakow.pl

Бойові мистецтва

Міська спортивна програма – Спорт проти виключень – заходи для дітей та молоді в рамках міської спортивної програми. Більше інформації.

Міська спортивна програма – Спорт поєднує покоління, об'єднує родини – більше інформації.

Краківський клуб традиційного карате – більше інформації тут.

Скелелазіння

Місця для скелелазіння в Кракові: Закшувек, Лібан, Кшеміонкі, Тинец. Більше інформації можна знайти тут¹.

Багато спортивних споруд мають скеледроми різного рівня складності, призначені як для дітей, так і для дорослих.

Зараз у Кракові діють два міжшкільних спортивних центри та Краківський шкільний спортивний центр. Це об'єкти, які пропонують, серед іншого: постійні спортивні, оздоровчі та корекційні заняття, а також епізодичні спеціальні заходи.

Спортивна інфраструктура об'єктів:

- ⇒ Міжшкільний спортивний центр Краків “Схід”, оś. Zgody, 13a²,
- ⇒ Міжшкільний спортивний центр Краків “Захід”, pl. Na Groblach, 23³,
- ⇒ Краківський шкільний спортивний центр Sportowy, al. Powstania Warszawskiego, 6⁴.

Люди з обмеженими можливостями можуть користуватися Центром спорту для інвалідів в Залі 100-ліття СК Краковія 1906. Він знаходиться в самому центрі міста, біля парку Блоня. Більше інформації тут¹.

Інформацію про всі спортивні клуби, які працюють в Кракові, можна знайти тут².

Базу спортивних клубів можна перевірити тут³.

Базу спортивних об'єктів можна перевірити тут⁴.

Більше інформації про об'єкти, клуби, спортивні події та заходи можна знайти на веб-сторінці Управління спортивної інфраструктури в Кракові: www.zis.krakow.pl⁵.

Оздоровчі прогулянки

"Ходіть Краковом"⁶ – це кампанія, підготовлена Управлінням доріг міста Кракова та Управлінням громадського транспорту Кракова. Тут ви можете знайти мапи Середмістя⁷ і Нової Гути⁷.

ПАРКИ В КРАКОВІ

У нас у Кракові аж 70 парків! Найбільші – це Плани (4 кілометри навколо історичного центру міста), парк Джордана (англійські сади зі спортивними майданчиками, прокат велосипедів, ставок і пам'ятники видатним полякам), парк ім. Войцеха Беднарського в Подгуже (тиха зелена місцевість з дитячим майданчиком, пішохідними доріжками та деревами різних порід). Більше інформації тут⁹.

Мапа зелених місць в Кракові тут¹⁰.

БОТАНІЧНИЙ САД ЯГЕЛЛОНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Заснований у 1783 році, Ботанічний сад Ягеллонського університету на сьогоднішній день є найстарішим об'єктом такого типу в Польщі. В даний час Ботанічний сад Ягеллонського університету нараховує близько 5000 видів і сортів рослин з усього світу, в тому числі майже 1000 видів дерев і кущів і понад 2000 видів і сортів оранжерейних рослин. Знаходиться на вулиці Kopernika, 27.

На даний момент в Ботанічному саду діють три оранжереї: Вікторія – назва походить від “Королівської Вікторії” (*Victoria amazonica), що росте в басейні; Ювілейна – збудована з нагоди 600-річчя Ягеллонського університету; Голландська – назва означає вид скла.

Сад відкритий цілий рік (оранжереї зачинені по понеділках). Отримати додаткову інформацію ви можете тут¹.

ЕКСКУРСІЇ І ПОЇЗДКИ

Тинець – бенедиктинське абатство, до якого можна доплисти по Віслі, велосипедом або громадським транспортом.

Вольський ліс – популярне місце для прогулянок, тут також знаходиться зоопарк.

Монастир камальдулів – місце, яке варто побачити, хоча суворі правила ченців дозволяють жінкам відвідувати його лише 12 разів на рік.

Неполоміце і Неполомицька пуща – містечко з XIV століття, розташоване на краю Неполомицького лісу – хорошого місця для піших, велосипедних і кінних прогулянок.

Величка – місто, відоме своїми соляними копальнями.

Ойцув і Замок у Песковій скалі – місце відпочинку на вихідних для краків'ян, що пропонує цілу низку атракцій. Замок у Песковій Скалі є філією Вавельського королівського замку і відкритий для відвідувачів.

До більшості з цих місць можна доїхати спеціальними сезонними та екскурсійними автобусними маршрутами. Більше інформації про їх розклад руху тут².

СТРУКТУРА КРАКОВА ТА ВАЖЛИВІ МІСЬКІ ПРОГРАМИ

ОРГАНИ влади КРАКОВА	35
Адміністрація міста КРАКОВА	35
Е-управління	36
Уповноважені представники Президента	36
Райони КРАКОВА	36
Бюлетень публічної інформації	37
Програма “Відкритий Краків”	37
Краківський посол мультикультуралізму	38
Громадський бюджет	39
КРАКІВ ЗА РІВНІСТЬ	39

ОРГАНИ ВЛАДИ КРАКОВА

Міська гміна Краків має власні органи влади: Краківську міську раду (це законодавчий і контролюючий орган) та президента (мера) міста Кракова (виконавчий орган).

Краківська міська рада складається з 43 депутатів. Депутати представляють своїх виборців – мешканців Кракова.

Більше інформації тут¹ і тут².

Президент виконує свої функції за допомогою Адміністрації міста Кракова, муніципальних організаційних підрозділів і районних служб, інспекцій та охорони. Інформація про Президента³.

У президента є чотири заступники⁴, які підтримують його в щоденній праці.

Адміністрація міста КРАКОВА

Адміністрація міста Кракова обслуговує клієнтів з понеділка по п'ятницю, з 7.40 до 15.30. Іноді деякі відділи приймають клієнтів в інший час. Цю інформацію можна перевірити тут⁵.

Більше інформації про Адміністрацію міста Какова тут¹.

Інформація про структуру Адміністрації міста Кракова тут².

Перелік відділів та їх завдання. Адреси і контактні телефони Адміністрації міста Кракова можна перевірити тут³.

Краківський центр кліматичної освіти також є міською установою. Місія Центру – навчати, надихати та налагоджувати співпрацю задля сприятливої атмосфери в Кракові. Адреси і контактні телефони можна за посиланням тут⁴.

Е-УПРАВЛІННЯ

Щоби вирішити питання, Вам не обов'язково приходити до офісу особисто. Ви можете скористатися Електронною скринькою для подачі документів. Це послуга, яка дозволяє надсилати електронні документи до управління. Більше інформації можна знайти тут⁵.

УПОВНОВАЖЕНІ ПРЕДСТАВНИКИ ПРЕЗИДЕНТА

Від імені Президента діють також Уповноважені представники і представниці. Контактні дані Уповноважених представників і представниць тут⁶.

РАЙОНИ КРАКОВА

З 1991 року у Кракові існує 18 районів. Кожен район має власний статут і Районну раду. Районні депутати представляють інтереси своїх виборців – мешканців району. Районні депутати можуть подавати пропозиції до Міської ради та мера з питань, важливих для мешканців району.

Інтерактивна мапа районів Кракова¹. Більше інформації про райони тут².

БЮЛЕТЕНЬ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Бюлетень публічної інформації (БПІ) був створений, щоби забезпечити загальний доступ до публічної інформації в електронному вигляді. Там представлено веб-сторінки, на яких органи державної влади, установи та організації оприлюднюють публічну інформацію, передбачену польським законодавством. Бюлетень публічної інформації містить велику кількість інформації, тому орієнтуватися в ній досить складно. Нижче наведено посилання до спеціальних модулів. Ці модулі використовуються для надсилання запитів до мерії Кракова та ведуть до різних типів пошукових систем, які полегшують пошук інформації в Бюлетені.

- ⇒ Telefони у Відділі Адміністрації міста Краків
- ⇒ Інформаційні пункти і пункти прийому громадян
- ⇒ IDZ – Онлайн журнал звернень
- ⇒ Питання до Пункту обслуговування підприємця
- ⇒ Юридична інформація
- ⇒ Пошукові системи
- ⇒ Інформаційний бюлетень Адміністрації міста Кракова
- ⇒ Онлайн-опитування
- ⇒ Мапи
- ⇒ Аварії та складнощі в місті
- ⇒ Інструкція користування Бюлетенем публічної інформації міста Кракова

Дуже практичним сервісом є сторінка “Залагодь справу”, на яку можна перейти тут³.

ПРОГРАМА “ВІДКРИТИЙ КРАКІВ”

3 вересня 2016 року у Кракові діє програма "Відкритий Краків", яка є своєрідною міською інтеграційною політикою. Саме завдяки цій програмі було створено путівник, який Ви читаете, а більшість процедур міста опубліковані англійською, українською та російською мовами. Більше про програму тут⁴.

В рамках програми також було створено Мультикультурний⁵ центр, який включає Інформаційний пункт для іноземців, що надає правову допомогу та інформацію.

Біженці з України, зі свого боку, можуть знайти підтримку і допомогу в Центрі освіти і підтримки¹, який об'єднує всіх мешканців Кракова, але з акцентом на допомогу тим, хто приїхав сюди внаслідок війни в їхній країні. війна, що триває в їхній країні.

Всю необхідну інформацію, що стосується легалізації перебування, іноземці можуть знайти на сайтах Малопольського воєводського управління в Кракові². У Кракові також існує низка мультикультурних організацій та установ, що захищають інтереси іноземців, а також організацій, які представляють спільноти мігрантів. Контактні дані деяких з них можна знайти за цим посиланням³.

Інші можна легко знайти за допомогою популярних пошукових систем. У Кракові також можна знайти багато корисної інформації в соціальних мережах, що об'єднують іноземну діаспору та дружніх краків'ян. Найбільшою такою групою є Краків Expats в Фейсбуку⁴.

Також варто переглянути групу "Краків – віддам безкоштовно"⁵. Це група фонду "З рук в руки", який також підтримує іноземців, що потребують допомоги. У групі ви можете безкоштовно отримати будь-які речі. Від початку війни в Україні майже 70 різних неурядових організацій утворили у Кракові Коаліцію "Відкритий Краків"⁶, яка використовує людські та матеріальні ресурси активістів для допомоги біженцям з України.

КРАКІВСЬКИЙ ПОСОЛ МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМУ

Це унікальне звання особи, яка підтримує діяльність, що сприяє культурному, етнічному та релігійному розмаїттю та інтеграції мешканців Кракова та іноземців. Звання "КРАКІВСЬКИЙ ПОСОЛ МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМУ" присвоюється особам або організаціям, які сприяють міжкультурному діалогу в Кракові. Якщо Ви знаєте таку особу або підприємство (установу, організацію, компанію), то можете, з їхнього дозволу, подати номінацію на цей конкурс, заповнивши відповідну форму. Посилання на форму можна знайти в заявці на конкурс, який щороку оголошує мер Кракова. Посли мультикультуралізму в Кракові⁷.

ГРОМАДСЬКИЙ БЮДЖЕТ

Громадський бюджет (ГБ) – це механізм участі, за допомогою якого мешканці міста мають право пропонувати проекти завдань для реалізації з виділеної частини бюджету, а потім шляхом голосування обирати ті проекти, які пройшли процедуру верифікації. Ця програма дає можливість мешканцям спільно визначати, на що буде витрачена частина міського бюджету. Метою громадського бюджету є активізація мешканців та підвищення відкритості органів місцевого самоврядування. Участь у бюджеті може принести значні політичні, економічні та соціальні вигоди. Кожен мешканець Кракова, незалежно від віку, може взяти участь у голосуванні. Громадський бюджет призначений також для дітей та молоді!

Варто проголосувати, адже бюджетні проекти не лише змінюють середовище, а й об'єднують сусідів та створюють простір для спільного проведення вільного часу.

Проголосувати в електронному вигляді можна на сторінці ГБ www.budzet.krakow.pl або особисто, за допомогою бюлетеня для голосування в обраному вами пункті голосування. Всю інформацію можна знайти тут².

КРАКІВ ЗА РІВНІСТЬ

**Kraków
dla równości**

Краків вже кілька років інтенсивно підтримує заходи для солідарності суспільства і пошуку рішень у сфері політики рівності. Створення міського простору, вільного від насильства та виключення, є пріоритетом для міської влади. “Краків за рівність” – це низка ініціатив, які висвітлюють питання протидії дискримінації, мови ворожнечі, прав жінок та ЛГБТ+.

З 2019 року в Кракові також діє Рада з питань рівного ставлення. Метою Ради є розробка концепцій, ідей та рішень для розвитку стратегії рівного ставлення на місцевому рівні у співпраці з Управлінням міста, культурними та освітніми установами, університетами і громадськими організаціями.

Більше інформації про програму “Краків за рівність” на сторінці www.rownosc.krakow.pl³.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЖИТТЯ В КРАКОВІ

Жити в Кракові	40
Оренда квартири	40
Обов'язкова реєстрація	41
Встановлення особи та адміністративно-правового статусу громадян	42
Номер ПЕСЕЛЬ	42
ПЕСЕЛЬ для громадян України, які прибули до Польщі після 24 лютого 2022 року і статус УКР	43
Транспорт в Кракові	43
Міський транспорт	43
Краківська карта	46
Платні і безплатні паркінги в Кракові	47
Банківський рахунок для іноземців	49
Реєстрація собак	49
Реєстрація sim картки	50
Сегрегація сміття	50
Краків без бар'єрів	51
Краківський інформатор для Людей з інвалідністю	51
Встановлення інвалідності для оформлення пенсії та іншого	51
Встановлення ступеня інвалідності	52
Рішення про показання для надання пільг і прав	52
Встановлення інвалідності	52
Посвідчення особи з інвалідністю	53
Паркувальна карта	53
Перевезення осіб з інвалідністю на території Міської гміни Краків	53

ЖИТИ В КРАКОВІ

ОРЕНДА КВАРТИРИ

Більшість зацікавлених починають шукати квартиру на популярних сайтах, наприклад, olx.pl або otodom.pl, а також використовують тематичні групи у Facebook, де часто можна знайти оголошення, яких немає в інших джерелах. Щоб уникнути додаткових зборів (комісії) за послуги агентств з оренди квартир, слід перевірити, чи міститься в оголошенні інформація “без посередників” чи “безпосередньо від власника.

Винаймаючи житло, варто підписати договір оренди. У вас є вибір між

Винаймаючи житло, варто підписати договір оренди. У вас є вибір між

- строковим договором оренди житла – у договорі визначено строк оренди квартири; орендна плата є фіксованою на весь строк дії договору (якщо інше не передбачено договором); такий договір не може бути розірваний, якщо до його змісту не включено такого застереження;
- безстроковим договором оренди житла – з інформацією про строк розірвання договору однією зі сторін договору;
- договором тимчасової оренди – орендар, ще до оренди квартири, повинен пред'явити правовстановлюючі документи на інше житло, в яке він переїде після закінчення терміну оренди або в разі розірвання договору оренди; заява про гарантоване місце проживання повинна бути підтверджена нотаріально, що передбачає додаткові витрати.

Орендна плата – плата, яку ми сплачуємо орендодавцю за оренду квартири.

Адміністративна оплата – сума, що включає аванс і оплату за опалення, водопостачання, вивезення сміття та утримання спільного простору будинку (якщо квартира знаходиться в багатоквартирному будинку).

Комунальні послуги – оплата за електроенергію, газ, воду, тощо.

Страховий депозит – застава, що покриває будь-які збитки, завдані орендарем під час оренди квартири. Застава повертається після закінчення терміну оренди житла, якщо орендодавець не має претензій до стану житла. Найчастіше використовується застава в розмірі, еквівалентному одній орендній платі. Застава вноситься під час підписання договору.

Орендодавець – особа, яка здає житло в оренду, найчастіше власник житла або уповноважена ним особа.

Орендар – особа, яка орендує житло у когось.

До розмови з орендодавцем варто підготуватися. Аргументом, що свідчить на користь орендаря, безумовно, буде те, що він має постійну роботу і регулярну зарплату, а також часто те, що він має намір винаймати квартиру на довший період часу.

ОБОВ'ЯЗКОВА РЕЄСТРАЦІЯ

Реєстрація – це визначення адреси постійного або тимчасового проживання, яка включає інформацію про місто, вулицю, номер будинку/будівлі та/або номер квартири. Обов'язкова реєстрація поширюється як на громадян Польщі, так і на іноземців. Громадяни інших країн-членів ЄС повинні зареєструватися, якщо вони перебувають у Польщі понад 3 місяці, для інших іноземців цей термін становить 30 днів.

Реєстрація

ВИД

тимчасове
місце
проживань

постійне
місце
проживань

ДЛЯ КОГО

для іноземців, які мають документи, що підтверджують їх легальне перебування на території Республіки Польща протягом визначеного терміну (наприклад, віза, посвідка на тимчасового проживання).

для іноземців, які мають документи, що підтверджують легальне постійне перебування на території Республіки Польща (наприклад, посвідка на постійне проживання).

Повідомлення про постійну або тимчасову реєстрацію може бути дуже важливим при виконанні різних формальностей. Вона необхідна при поданні заяви на отримання дозволу на тимчасове чи постійне проживання, подання заяви на отримання номеру ПЕСЕЛЬ, реєстрації в Управлінні соціального страхування або відкритті банківського рахунку. Важливо:

- Реєстрація безплатна.
- Реєстрація відбувається негайно.
- Видача посвідки на постійне проживання є безкоштовною.
- Гербовий збір за видачу довідки про реєстрацію на тимчасове перебування становить 17 злотих (якщо Ви хочете отримати таку довідку, необхідно подати заяву).
- Громадяни країн, які не є членами ЄС чи ЄАВТ, у зв'язку з необхідністю пред'явлення документів, що підтверджують право на проживання в Польщі, можуть зареєструватися тільки в управлінні.

Адреси пунктів реєстрації за районами:

- адреси з поділом по районах I-VII: Управління міста Кракова – ал. Повстання Варшавського, 10 і Пункт обслуговування мешканців в Галереї Бронівіце
- адреси в районах VIII-XIII: Управління міста Кракова – ul. Wielicka, 28A і Пункт обслуговування мешканців в Галереї Бонарка
- адреси в дільницях XIV-XVIII: Управління міста Кракова – oś. Zgody, 2 і Пункт обслуговування мешканців в Галереї Serenada.

ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ГРОМАДЯН

НОМЕР ПЕСЕЛЬ

Номер ПЕСЕЛЬ – це одинадцятизначний цифровий символ, що дозволяє легко ідентифікувати особу, якій він присвоєний. Номер ПЕСЕЛЬ містить дату народження, порядковий номер, позначення статі та контрольне число. Якщо Ви іноземець, який проживає в Польщі, то повинні зареєструватися – тоді ви

автоматично отримуєте номер ПЕСЕЛЬ. Якщо Ви не можете зареєструватися, а якийсь орган вимагає від вас номер ПЕСЕЛЬ – подайте заяву, в якій вкажіть фактичну правову підставу, з якої випливає обов'язок мати номер ПЕСЕЛЬ. Якщо установа (наприклад, Управління соціального страхування або податкова інспекція) вимагає від вас номер ПЕСЕЛЬ – вони також повинні вказати правову підставу для цього.

ПЕСЕЛЬ для громадян України, які прибули до Польщі після 24 лютого 2022 року і статус УКР

Наявність номера ПЕСЕЛЬ з присвоєним йому статусом “УКР” є офіційним підтвердженням права на перебування на території Республіки Польща та супутніх прав (наприклад, відповідно до спеціальних законів, зокрема, пов'язаних з роботою в Польщі). ПЕСЕЛЬ не обов'язковий, але його наявність полегшить подальше проживання в Польщі та забезпечить доступ до грошових виплат.

Увага! Для осіб, які мають Карту поляка, статус “УКР” може ускладнити процедуру подачі заяви на отримання дозволу на постійне проживання.

Статус “УКР” може бути втрачено, якщо іноземець покине територію Польщі на термін, що перевищує 30 днів, незалежно від напрямку виїзду (також у ситуації виїзду в Україну або виїзду до іншої держави-члена ЄС). Іноземець може відновити право на отримання тимчасового захисту в Польщі, якщо він повторно в'їде в Польщу з території України. Більше інформації тут¹.

ТРАНСПОРТ В КРАКОВІ

МІСЬКИЙ ТРАНСПОРТ

Краків має розгалужену мережу трамвайного та автобусного транспорту, що дозволяє ефективно подорожувати містом та за його межами. Громадський транспорт у Кракові організовує Управління громадського транспорту Кракова. Транспортні послуги надає Міська транспортна компанія в Кракові (МПК) та приватний перевізник “МОБІЛІС”. Часто, особливо вирушаючи в центр міста, варто відмовитися від автомобіля і скористатися громадським транспортом.

Зона руху автобусів і трамваїв поділена на 3 квиткові зони:

- I квиткова зона – охоплює територію Міської гміни Кракова,
- II і III квиткові зони – території міст і гмін, які уклали угоди з Міською гміною Кракова про інтеграцію місцевого колективного транспорту.

Схема тарифних зон міського транспорту Кракова:

Legenda / Legend

I Strefa Miasto Kraków / Kraków City Zone

II Strefa Aglomeracyjna / Greater Kraków Metropolitan Area

Генри подміські:

- Biskupiec
- Czernichów
- Iwanowice
- Kocmyrzów-Luborzyca
- Liszki
- Michałowice
- Mogilany
- Niepolomice
- Skawina
- Świątyni Górne
- Wielka Wieś
- Zielonki

III Strefa Aglomeracyjna / Greater Kraków Metropolitan Area

Генри подміські:

- Brzeznica
- Krzeszowice-Przegonia
- Skala
- Słomniki

UWAGI / NOTES

1. Wzrostek biletowy II (I pasażer może podróżować wyłącznie na podstawie biletu) przeznaczony dla transportu miejskiego przeznaczony jest do transportu w ramach I i II strefy (zob. 2.1) i transportu międzystrefowego (zob. 2.2).

2. Z pasażerów korzystających lub objętych tym samym biletami tylko osoby do 16 lat nieopłaconymi.

Podstawy prawne: Uchwała Rady Miejskiej nr 1015/2012 Rady Miasta Krakowa z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie zmian w Cenniku obszarów od 1 lipca 2012 r. (zob. 2.1) oraz Uchwała Rady Miejskiej nr 1016/2012 Rady Miasta Krakowa z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie zmian w Cenniku obszarów od 1 lipca 2012 r. (zob. 2.2).

Квитки на громадський транспорт поділяються на дві категорії: звичайні (100% вартості) та пільгові (50% вартості). Пільгові квитки доступні, зокрема, студентам, учням, дітям та молоді віком від 7 до 16 років, пенсіонерам та людям з інвалідністю.

безкоштовним проїздом можуть скористатися діти від народження до 30 вересня року, в якому їм виповнюється 7 років, учні початкових шкіл (розташованих на території міжгмінної інтеграції) в період з 1 вересня по 30 червня з дійсним шкільним квитком, діти з багатодітних сімей та особи старше 70 років.

Особи, які мають право на безкоштовний або пільговий проїзд у громадському транспорті Кракова, повинні мати при собі відповідний документ, що підтверджує це право. Детальну інформацію про пільги і безкоштовний проїзд можна знайти тут¹.

Вартість квитків на громадський транспорт залежить від тривалості поїздки. Пересування по Кракову можна полегшити за допомогою мобільних додатків на кшталт: “як доїду”, moBiLET, SkyCash, mPay, zbilettem.pl та iMKA.

З їхньою допомогою ви можете придбати квиток онлайн, а додаток “як доїду” додатково допоможе вам спланувати маршрут до місця призначення. Просто запустіть додаток,

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЖИТТЯ В КРАКОВІ

авторизуйтеся та оберіть спосіб оплати: платіжною системою БЛІК, картою або за допомогою Google Pay.

Пасажири можуть скористатися низкою сезонних та разових квитків.

Абонементи можна придбати наступним чином:

- ⇒ в Пунктах обслуговування пасажирів Громадського транспорту Кракова (ПОП) – тут можна виготовити пластикові носії абонементів (перелік ПОП наведено нижче),
- ⇒ в стаціонарних квиткових автоматах системи Краківської міської картки (ККМ) або в системі Малопольської агломераційної картки (МКА) – після попереднього виготовлення пластикового носія,
- ⇒ через інтернет на сторінці: ekp.mpk.krakow.pl,
- ⇒ за допомогою мобільних додатків: iMKA, mKK та mKKM,
- ⇒ в Пунктах обслуговування клієнтів ПОП МКА (ПОК).

Квитки для компостування можна придбати наступним чином:

- ⇒ в стаціонарних квиткових автоматах ККМ або МКА (Перелік автоматів доступний на інтернет сторінці тут¹).
- ⇒ в квиткових автоматах, розташованих в транспортних засобах, готівкою або картою/платіжною системою БЛІК, відповідно до способу оплати, зазначеного на піктограмі на передніх дверях транспортного засобу,
- ⇒ у деяких торгових точках (наприклад, магазинах, газетних кіосках),
- ⇒ в мобільних додатках: mPay, iMKA, moBiLET, SkyCash, jakdojade або zbiletem.pl (загальні квитки на 70 хвилин у додатках: iMKA та mPay),
- ⇒ в партнерських мобільних додатках: Santander Bank, Millennium Bank, BNP Paribas, PKO BP, Alior Bank, PeoPay (Bank Pekao SA), ING Bank Śląski, Velo Bank S.A., Provema,
- ⇒ в Пункті обслуговування пасажирів КМК (ПОП) ul. Wielopole, 1 – від 50 шт., або на суму понад 500 злотих,
- ⇒ загальні квитки на 70 хвилин: в квиткових автоматах в поїздах Малопольської залізниці (КМЛ) або у персоналу Малопольської залізниці (виключно на поїздку в день придбання).

Перелік пунктів обслуговування пасажирів Громадського транспорту Кракова (КМК):

- ⇒ ul. Wielopole, 1 (вхід зі сторони ul. Starowiślna) понеділок – п'ятниця з 8.00 до 16.00
- ⇒ ul. Rawia, 5A (хол Вокзалу Краків Головний ПКП, біля Бедронки) понеділок – п'ятниця з 9.00 до 17.00
- ⇒ ul. Podwale, 3/5 понеділок – п'ятниця з 11.00 до 18.00

1.

⇒ оś. Centrum D 7 понеділок – п'ятниця з 11.00 до 18.00

Поїздка в громадському транспорті – це публічна ситуація, під час якої:

- ⇒ ми не розмовляємо голосно (це стосується і розмов по телефону),
- ⇒ ми не слухаємо музику з телефону, якщо не маємо навушників,
- ⇒ ми дбаємо про безпеку інших і поступаємося місцем, наприклад, літнім людям, людям з обмеженими можливостями та вагітним жінкам,
- ⇒ ми поважаємо право цих людей займати місце, призначене спеціально для них.

Варто познайомитися з двома акціями, в яких про це говориться: “Давай, говори тихіше”¹, “Будь чуйним – поступися місцем”².

КРАКІВСЬКА КАРТА

Краківська карта – це програма лояльності міста Кракова. **Краків пропонує систему знижок, пільг, преференцій та прав для осіб, місце постійного проживання яких зареєстровано на території Кракова, а також для мешканців Кракова, які сплачують податки в місті.** Це підвищує доступність до культурних цінностей та громадського транспорту, а також збільшує надходження до бюджету міста від податку на доходи фізичних осіб.

Щоби отримати картку, необхідно заповнити заяву і обрати носій, на якому зберігатиметься інформація про права. Заяву на отримання статусу Краківської карти можна подати особисто в Пункті обслуговування Карти, а також за адресою в електронній формі³ через інтернет сторінку.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЖИТТЯ В КРАКОВІ

Картка може бути пластиковою або мобільною. Користувачі Краківської карти мають право на знижки при купівлі іменних проїзних на Громадський транспорт Кракова (так званий Квиток мешканця), знижки в муніципальних установах, а також широкий спектр знижок в комерційних підприємствах (гастрономія, магазини, сервісні пункти тощо).

Право на використання Краківською картою мають особи, які відповідають хоча б одній з наступних умов:

- ⇒ місце постійного проживання яких зареєстроване на території Кракова,
- ⇒ які сплачують податок на доходи фізичних осіб в Кракові.

Якщо ви не зареєстровані на постійне місце проживання в Кракові, але сплачуєте тут податки, ви можете подати заяву на Карту на підставі річної декларації (ПІТ).

Якщо у вас є дійсна Картка, ви можете придбати проїзний на громадський транспорт (так званий Квиток мешканця) за пільговими цінами.

Пластикову картку можна отримати в будь-якому Пункті обслуговування пасажирів (адреси вказані в розділі вище) або в Пункті обслуговування мешканців:

- ⇒ ul. Stachowicza, 18: понеділок – п'ятниця 7.40–15.30
- ⇒ oś. Zgody, 2: понеділок – п'ятниця 7.40–15.30

Краківська карта дійсна протягом одного року, і якщо ви зареєстровані на постійне місце проживання, то термін її дії автоматично продовжується. Всі інші мешканці повинні продовжити термін дії карти, подавши нову заяву та актуальні документи (ПІТ).

З детальною інформацією та актуальними цінами можна ознайомитися тут¹.

З цінами на одноразові квитки та проїзні можна ознайомитися на сторінці Міського транспортного підприємства (МПК) тут².

Детальну інформацію про Програму Краківська карта мешканці можуть отримати за номером телефону інфолінії Управління міста Кракова

12 616 55 55

mail: kontakt@kk.krakow.pl

ПЛАТНІ І БЕЗПЛАТНІ ПАРКІНГИ В КРАКОВІ

Паркування у Кракові платне. У місті є два типи паркінгів. Перший тип – це паркінги, що розташовані в центрі міста і є платними. Другий – це система “Паркуй та їдь”, що позначається символом “P+R” і тісно пов'язана з громадським транспортом, паркінги розташовані поблизу кінцевих зупинок трамвайних маршрутів та основних пересадочних вузлів.

Платні паркінги в центрі Кракова поділені на підзони А, В, С. Поза межами підзон А, В і С паркування безплатне.

З актуальними цінами паркування у підзонах можна ознайомитися тут³.

Придбати паркувальний талон можна за допомогою наступних додатків:

www.skycash.com

www.anypark.pl

www.mobilet.pl

www.anypark.pl

Можливість реєстрації по електронній пошті для власників закордонного номера телефону:

www.mpay.pl

www.electronicparking.pl

www.cityparkapp.pl

www.anypark.com

Зона платного паркування в Кракові діє в робочі дні, з понеділка по суботу з 10.00 до 20.00. Оплатити паркування в зоні платного паркування можна традиційним способом – через паркомат – або за допомогою додатку, встановленого на мобільному телефоні.

Мапа зон знаходиться тут¹.

Всю актуальну інформацію можна знайти тут².

Система “Паркуй та їдь” – це приваблива пропозиція, що заохочує користуватися громадським транспортом, особливо корисна для людей, які живуть на околицях міста. Правила користування системою “Паркуй та їдь” розміщені на сайті Управління громадського транспорту тут³.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЖИТТЯ В КРАКОВІ

Паркінги P+R безплатні для власників пластикових карт:

- ⇒ КKM – Краківська міська карта,
- ⇒ MKA – Малопольська агломераційна карта,
- ⇒ KK – Краківська карта,
- ⇒ ELS – Електронний студентський квиток,
- ⇒ ELD – Електронне посвідчення аспіранта,
- ⇒ Електронна картка в рамках програм:
- ⇒ Краківська сімейна карта 3+,
- ⇒ Краків для Родини N.
- ⇒ Власники дійсного квитка на громадський транспорт (квиток КМК, одно- або багаторазовий паперовий

квиток або квиток, виданий на іншому носії), дійсного в день користування, Паркінгом з відкритою територією.

⇒ Власники квитка КМК, на підставі якого здійснено заїзд на Паркінг із закритою територією.

На даний момент в Кракові функціонує шість паркінгів в системі “Паркуй та їдь”.

Існує можливість заїхати на паркінг P+R за допомогою квитка, збереженого в мобільному додатку. Важливо! У разі залишення транспортного засобу на паркінгу більше ніж на добу стягується додаткова оплата!

БАНКІВСЬКИЙ РАХУНОК ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

Варто перевірити пропозиції різних банків. Документи, необхідні для відкриття рахунку в банку, визначаються внутрішніми правилами банку. У деяких банках, наприклад, нам знадобиться лише дійсний закордонний паспорт + віза або посвідка на проживання (постійне або тимчасове). Процедура відкриття рахунків для біженців з України в більшості банків значно спрощена.

Пам'ятайте, що жоден банк ніколи не запитує у Вас по телефону, в текстовому повідомленні або іншим чином номер Вашої картки, термін дії, PIN-код або CVV-код, а також пароль до онлайн-сервісу або мобільного додатку. Якщо хтось запитує у Вас цю інформацію або пароль, який Ви отримали в текстовому повідомленні, то Ви маєте справу з шахраєм.

РЕЄСТРАЦІЯ СОБАК

Якщо у вас є собака, ви повинні її зареєструвати і платити щорічний податок. Податкові надходження підуть Краківському товариству захисту тварин, яке від імені гміни утримує притулок для бездомних тварин (KT3T).

Реєстрація та оплата здійснюється в офісі KT3T за адресою ul. Floriańska, 53. З собою необхідно взяти посвідчення особи та санітарну книжку собаки.

Оплата не стягується з:

- ⇒ осіб з важкими формами інвалідності,
- ⇒ осіб з інвалідністю, які мають собаку-поводиря,

Czerwone Maki

Kurdwanów

Płaszów

Mydlniki-Wapiennik

Nowy Bieżanów

Swoszowice

- ⇒ осіб віком від 65 років, які ведуть приватне домогосподарство,
- ⇒ власників собак, взятих із притулку в Кракові,
- ⇒ власників собак, які мають ідентифікаційний чіп а татуювання,
- ⇒ власників стерилізованих собак.

Усі ці особи повинні пред'явити КТЗТ відповідні документи, що підтверджують право на звільнення від оплати.

З детальною інформацією можна ознайомитися тут¹.

РЕЕСТРАЦІЯ SIM КАРТКИ

Придбану в Польщі SIM картку необхідно зареєструвати. Зробити це можна в мобільному додатку обраного вами оператора (якщо у вас є банківський рахунок) або особисто в одній з точок продажу, наприклад:

- ⇒ в офісах Пошти Польської (також у листоноші),
- ⇒ в кіосках мережі АТ "РУХ",
- ⇒ в кіосках з пресою.

Реєстрація SIM картки

- 1** Прийди до салону оператора обраної мережі або іншого пункту продажу з вищенаведеного переліку.
- 2** Пред'яви своє посвідчення особи (паспорт, закордонний паспорт або посвідку на постійне проживання).
- 3** Вкажи свій номер телефону і номер SIM карти. Щоби перевірити, чи SIM карта зареєстрована і який має номер телефону, введи *100#.
- 4** Після реєстрації прийде SMS повідомлення з підтвердженням.

СЕГРЕГАЦІЯ СМІТТЯ

Сегрегація сміття в Кракові є обов'язковою. Правила сегрегації сміття наведені на сторінці² польською, українською та англійською мовами.

Вивезення сміття відбувається згідно графіку, який наведено тут³. За посиланням є пошукова система. Щоби перевірити, коли у вас вивозитимуть сміття, введіть адресу.

Якщо хочете подати заявку на вивезення сміття з вашого будинку, скористайтеся інтерактивною формою тут⁴.

КРАКІВ БЕЗ БАР'ЄРІВ

Краків вже багато років реалізує програму доступності для кожного мешканця. Інформацію про програми та заходи, які наразі реалізуються в місті, можна знайти тут¹.

Люди з інвалідністю мають багато пільг і додаткових прав. Вони стосуються, наприклад, громадського транспорту, Карти паркування, спеціально відведених паркувальних місць тощо. Більше інформації тут².

КРАКІВСЬКИЙ ІНФОРМАТОР ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Якщо Вам потрібна більш детальна інформація, перегляньте цифрове видання під назвою «Краківський інформатор для людей з інвалідністю», що призначене переважно для людей з інвалідністю, які проживають у Міській гміні Кракова. У цій публікації ви знайдете інформацію та поради, які допоможуть вам у повсякденному житті, наприклад, як відбувається процес оформлення, як вирішувати офіційні справи, як отримати надбавки, пільги, куди звертатися за допомогою. У довіднику ви також знайдете інформацію про неурядові організації, що діють у місті Кракові для спільноти людей з інвалідністю та від її імені.

Інформатор доступний тут³.

ВСТАНОВЛЕННЯ ІНВАЛІДНОСТІ ДЛЯ ОФОРМЛЕННЯ ПЕНСІЇ ТА ІНШОГО

Одним із прав людей з обмеженою працездатністю є пенсія, яка призначається за бажанням особи, яка її отримує. Така заява подається до управління соціального страхування (ЗУС). Зацікавлена особа повинна відповідати декільком умовам разом. Детальну інформацію про право на допомогу по непрацездатності можна знайти тут⁴.

Ви також можете подати заяву на встановлення інвалідності та визначення ступеню інвалідності (це не пов'язано з пенсією). Наявність такого посвідчення дає право користуватися пільгами та перевагами, що надаються на підставі окремих нормативно-правових актів. Більше інформації тут⁵.

Рішення щодо встановлення інвалідності приймають:

- ⇒ Повітові/Міські комісії з питань встановлення інвалідності (т. зв. перша інстанція),

- ⇒ Воєводські комісії з питань встановлення інвалідності (апеляційні – т.зв. друга інстанція).

Для осіб, які зареєстровані на території Міської гміни Кракова або перебувають на її території, органом першої інстанції є Міська комісія з питань встановлення інвалідності, яка функціонує в межах структури Управління міста Кракова.

Міська комісія з питань встановлення інвалідності в Кракові (пол. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie):

- ⇒ адреса: ul. Dekerta, 24, 30-703 Краків
- ⇒ години праці: з понеділка по п'ятницю 07.40 – 15.30
- ⇒ контактний телефон: 12 616 52 останні цифри: 12, 15 або 17
- ⇒ e-mail: mzoorn@um.krakow.pl

ВСТАНОВЛЕННЯ СТУПЕНЯ ІНВАЛІДНОСТІ

Міська комісія з питань інвалідності видає рішення про ступінь інвалідності особам старше 16 років. Рішення видається на підставі заяви зацікавленої особи або її законного представника, або за їхньою згодою на підставі заяви центра соціальної допомоги. До заяви на видачу рішення про ступінь інвалідності додається відповідна медична документація. На її підставі спеціальна комісія видає рішення про ступінь інвалідності: значний, поміркований або легкий. Якщо зацікавлена особа не погоджується з рішенням комісії, то може подати апеляцію. Провадження в апеляційних справах є безкоштовним і не підлягає сплаті судових витрат та судового збору.

РІШЕННЯ ПРО ПОКАЗАННЯ ДЛЯ НАДАННЯ ПІЛЬГ І ПРАВ

Міська комісія з питань встановлення інвалідності також видає рішення про показання для надання пільг і прав. Для цього зацікавлена особа, яка має чинне рішення про віднесення до однієї з груп інвалідності чи про непрацездатність, повинна подати заяву і відповідні документи. У такому випадку апеляцію на рішення Міської комісії з питань встановлення інвалідності подати не можна.

ВСТАНОВЛЕННЯ ІНВАЛІДНОСТІ

Міська комісія з питань встановлення інвалідності видає рішення про інвалідність особам, яким не виповнилося 16 років. Для цього законний представник дитини або її законний опікун подає заяву і відповідні документи. Рішення про належність дитини до осіб з інвалідністю може бути підставою для:

- ⇒ отримання допомоги по догляду та/або виплат по догляду

- ⇒ надання ортопедичних виробів, допоміжних і технічних засобів для полегшення життєдіяльності
- ⇒ користування паркувальною картою.

На рішення Комісії можна подати апеляцію. Апеляційне провадження звільняється від судових витрат і зборів.

ПОСВІДЧЕННЯ ОСОБИ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Посвідчення є документом, що підтверджує статус особи з інвалідністю. Його видає Повітова/Міська комісія з питань встановлення інвалідності за заявою зацікавленої сторони або її представника. До заяви необхідно додати відповідні документи. Процедура оформлення посвідчення безплатна, але якщо власник посвідчення його втратить, то йому доведеться заплатити за видачу дубліката. Більше інформації тут¹.

ПАРКУВАЛЬНА КАРТА

Є правом особи з інвалідністю. Детальну інформацію як її отримати можна знайти тут².

Міська комісія з питань встановлення інвалідності в Кракові підготувала спеціальну інформацію для біженців з України, які можуть звернутися для підтвердження свого статусу особи з інвалідністю на території Польщі. Інформація польською та українською мовою представлена тут³.

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ НА ТЕРИТОРІЇ МІСЬКОЇ ГМІНИ КРАКІВ

На території Міської гміни Краків здійснюється перевезення осіб з інвалідністю. Перевезення здійснюється в рамках індивідуальних транспортних заявок осіб, які мають рішення про ступінь інвалідності. Послуга надається в транспортних засобах, пристосованих для перевезення людей з інвалідністю та обладнаних підйомниками або іншими допоміжними пристроями. Правила перевезення представлені тут⁴.

БЕЗПЕКА В КРАКОВІ

Обов'язки мешканця Кракова	54
Муніципальна поліція	54
Поліція	55
Домашнє насильство	55
Пожежна служба	56
Аварійна служба газу	57
Екстрена туристична допомога	57
Важливі гарячі лінії та номери екстрених служб	57
Правила дорожнього руху	58
Водій автомобіля і мотоциклу	58
Пішоходи	59
Велосипедист і самокатник	59
Програма “Безпечний Краків”	60
Кампанія #OGARNIAM ŻYCIE	60
Центр кризового втручання в Кракові	61

ОБОВ'ЯЗКИ МЕШКАНЦЯ КРАКОВА

Усі мешканці Кракова (у тому числі іноземці) зобов'язані дотримуватися норм законодавства і правил на території гміни:

- ⇒ дотримуватися нічної тиші в житлових приміщеннях з 22 до 7 години ранку,
- ⇒ не смітити в громадських місцях і прибирати за собаками,
- ⇒ утримуватись від актів вандалізму, не малювати каракулі на стінах і не руйнувати громадське майно,
- ⇒ дотримуватися правил дорожнього руху, правил паркування та внесення плати в зонах платного паркування,
- ⇒ сортувати сміття,
- ⇒ дотримуватися детальних інструкцій, що діють у парках міста.

МУНІЦИПАЛЬНА ПОЛІЦІЯ

У Кракові за дотриманням цих правил стежить муніципальна поліція. Реагуйте, якщо знаєте, що хтось порушує закон!

Про необхідність втручання муніципальної поліції можна повідомити тут¹.

1.

ПОЛІЦІЯ

Поліція займається боротьбою з такими злочинами:

- ⇒ щодо власності,
- ⇒ щодо здоров'я та життя,
- ⇒ злочинами у родині,
- ⇒ правопорушеннями (наркотики),
- ⇒ хуліганством та іншим.

Кожен іноземець, який став жертвою злочину, має право повідомити про таку подію в поліцію та вимагати притягнення винного до відповідальності. Поліція не має права відмовити у прийнятті заяви. Ви маєте право на присутність перекладача під час подачі заяви. Попросіть Вам його надати! Якщо заява буде прийнята, іноземець отримає роз'яснення про подальший хід провадження та його права як жертви. Це роз'яснення має бути перекладене перекладачем.

Іноземець, обвинувачений у вчиненні злочину або правопорушення, має право: бути допитаним у присутності перекладача, викликати адвоката чи юрисконсульта, зв'язатися з родичами та відмовитися від надання пояснень. Якщо йому було пред'явлено звинувачення, то надається роз'яснення про права та обов'язки підозрюваного, яке повинно бути перекладене перекладачем.

У Кракові є 8 комісаріатів поліції. Про інциденти слід повідомляти відповідно до їх територіальної юрисдикції. Пам'ятайте, що ви завжди можете зателефонувати за номерами 112 або 997.

Комісаріат поліції I

Комісаріат поліції II

Комісаріат поліції III

Комісаріат поліції IV

Комісаріат поліції V

Комісаріат поліції VI

Комісаріат поліції VII

Комісаріат поліції VIII

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

Якщо є підозра на домашнє насильство, потерпіла особа підлягає системному захисту – поліція, як одна з інституцій, що зобов'язана

виконувати завдання у сфері протидії домашньому насильству, зобов'язана втрутитися, включно із застосуванням процедури «Блакитна карта».

Особі, яка постраждала від домашнього насильства, надається безоплатна допомога, зокрема у вигляді:

- ⇒ медичні, психологічні, юридичні, соціальні, професійні та сімейні консультації,
- ⇒ кризове втручання та підтримка,
- ⇒ захист від подальшого заподіяння шкоди шляхом недопущення спільного проживання осіб, які вчинили насильство, з іншими членами сім'ї, а також заборони контакту з жертвою та близькості до неї,
- ⇒ надання особі, яка постраждала від домашнього насильства, безпечного притулку в спеціалізованому центрі підтримки людей, які постраждали від насильства,
- ⇒ медичний огляд для встановлення причин та виду тілесних ушкоджень, пов'язаних із насильством у сім'ї, та видачі медичної довідки про це,
- ⇒ надання допомоги в отриманні житла особі, яка постраждала від домашнього насильства і не має законних прав на житло, яке вона займає спільно з особою, що вчинила насильство.

Ці завдання реалізуються інституціями, що здійснюють заходи у сфері протидії домашньому насильству, зокрема Міським центром соціальної допомоги, спеціалізованим центром підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства¹ або Центром кризового втручання (детальна інформація тут)².

ПОЖЕЖНА СЛУЖБА

Здійснює втручання, пов'язані зі стихійними явищами (шторми, повені, підтоплення, пожежі, спричинені силами природи), руйнуванням будівель, затопленнями, пожежами внаслідок діяльності людини, дорожніми аваріями, хімічними загрозами, загрозами, що потребують використання спеціалізованого обладнання. Ви також можете звернутися до цієї служби, якщо домашній улюбленець застряг в місці, з якого не може вибратися самостійно.

Більше інформації тут³.

АВАРІЙНА СЛУЖБА ГАЗУ

У разі витоку газу, крім пожежної охорони, слід також викликати аварійну службу газу – тел. 992.

ЕКСТРЕНА ТУРИСТИЧНА ДОПОМОГА

У Польщі також є екстрена туристична допомога – телефон безпеки для туристів. Вона надає туристичну інформацію та допомогу в екстрених випадках, наприклад, втрата документів, необхідність пошуку медичних закладів, допомога на дорозі тощо – 608 599 999; 22 278 77 77, 0 800 200 300. Цей телефон працює виключно у літній період.

ВАЖЛИВІ ГАРЯЧІ ЛІНІЇ ТА НОМЕРИ ЕКСТРЕНИХ СЛУЖБ

Основний номер для повідомлення про небезпечні ситуації – це номер 112.

Щоби повідомити про медичну проблему, зателефонуйте 999.

Повідомити про подію, що потребує втручання пожежної охорони, можна за номером 998.

Повідомити про правопорушення можна за номером 997.

Інші телефони екстрених служб тут¹.

112

999

998

997

Якщо стався нещасний випадок або виникла потреба в медичному втручанні, слід звернутися до одного з Краківських відділень невідкладної допомоги (пол. Szpitalny Oddział Ratunkowy), скорочено – SOP (пол. SOR), таких відділень у Кракові шість. Також можна звернутися в Приймальне відділення однієї з лікарень – у Кракові п'ять таких відділень.

Більше інформації можна знайти тут².

ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Водій автомобіля і мотоциклу

У Кракові та у всій Польщі правосторонній рух. Більша частина проїжджої частини в центрі міста є односторонньою, але ви можете зустріти там велосипедний зустрічний потік (допускається рух велосипедистів проти руху транспорту). У частині міста обмежено рух транспорту. У такі райони без перепустки автомобілем в'їхати не можна.

У межах міста максимальна швидкість становить 50 км/год, якщо інше не визначено дорожніми знаками. Нагадуємо, що в мікрорайонах і житлових масивах часто вводять "Темп 30" – там максимальна швидкість становить 30 км/год. Перевищення швидкості може призвести до штрафу від 50 до 2500 злотих. Такі штрафи накладає тільки поліція. У зонах, позначених знаком житлової зони, пішоходи, а також люди на скутерах і подібних транспортних засобах можуть рухатися по всій ширині дороги з безумовною перевагою перед транспортними засобами. Транспортні засоби не повинні перевищувати швидкість 20 км/год і можуть паркуватися лише у спеціально відведених місцях.

У багатьох житлових масивах є перехрещення рівнозначних доріг. Це означає, що на перехресті водій зобов'язаний дати дорогу транспортному засобу, який знаходиться праворуч від нього. Територія, на яку поширюються ці правила дорожнього руху, позначається такими знаками.

У більшості центральних районів Кракова та в Новій Гуті паркуватися можна лише у спеціально відведених місцях. Неправильно припарковані транспортні засоби підлягають штрафу, який виписує муніципальна поліція або поліція. Муніципальна поліція може також встановити блокування

на колеса або навіть евакуювати транспортний засіб на автостоянку, що охороняється, ul. Rzebika, 6. За евакуацію транспортного засобу стягується оплата. Розмір оплати можна перевірити тут¹.

БЕЗПЕКА В КРАКОВІ

Якщо на знаку вказано, що паркування платне, необхідно здійснити оплату через паркомат або мобільний додаток. Якщо цього не зробити, буде стягнуто додаткову плату (штраф).

1.

Пішоходи

У Польщі пішоходи мають абсолютний пріоритет на пішохідних переходах без світлофорів. Якщо Ви бачите пішохода, який збирається перейти дорогу, то повинні пропустити його. Пам'ятайте також, що в Польщі заборонено здійснювати обгін безпосередньо перед пішохідним переходом або на ньому, а також об'їжджати транспортний засіб, який зупинився перед переходом, щоб дати дорогу пішоходу. Порушення такої заборони є одним з найсерйозніших правопорушень, яке карається штрафом у розмірі 1500 злотих. Пам'ятайте, що обгоном вважається також обгін транспортного засобу, який знаходиться на сусідній смузі, але рухається повільніше в тому ж напрямку. Ви також повинні дати дорогу пішоходу, якщо він переходить дорогу прямо, а Ви повертаєте на вулицю, яку він переходить, навіть якщо там немає пішохідного переходу.

Як пішохід, пам'ятайте про інших учасників дорожнього руху. Той факт, що Ви маєте пріоритет на перехресті, не означає, що Ви не можете пропустити один або два транспортні засоби і переходити дорогу більшою групою. Це особливо важливо в центрі, де інтенсивний пішохідний рух створює довгі затори з автомобілів. Пам'ятайте, що трамвай, який наближається до пішохідного переходу, має пріоритет перед пішоходом, який виходить на перехід. Також будьте особливо обережні, переходячи колії. Переходячи дорогу, не користуйтеся мобільним телефоном, уважно дивіться по сторонах.

Пішоходи також повинні дотримуватися правил дорожнього руху:

- ⇒ користуватися тільки тротуарами чи іншими пішохідними доріжками (зокрема, не пересуватися велосипедними доріжками),
- ⇒ переходити через проїжджу частину тільки у дозволених місцях, не перебігати через неї,
- ⇒ дотримуватися сигналів світлофора.

За порушення пішохід може бути оштрафований муніципальною поліцією або поліцією на суму від 50 злотих (наприклад, перехід дороги в забороненому місці) до навіть 2000 злотих (перехід залізничного переїзду на червоний сигнал). У разі відмова від сплати штрафу справи буде передано до суду.

ВЕЛОСИПЕДИСТ І САМОКАТНИК

Якщо Ви їдете на велосипеді, самокаті або іншому подібному транспортному засобі, ви зобов'язані користуватися велодоріжками. Варто ознайомитися з інформацією, наданою за посиланням¹, де можна знайти інформацію про мережу

1.

велодоріжок в Кракові, розташування велопарковок та станцій технічного самообслуговування.

Велосипедом також можна їздити по тротуару шириною понад 2 метри, якщо в місті підвищено обмеження швидкості на проїжджій частині. На самокаті можна їздити тільки на дорогах з обмеженням швидкості 30 км/год. Якщо немає альтернативних маршрутів, ви можете використовувати самокат на тротуарі, але зі швидкістю пішохода. На самокаті не можна перевозити пасажирів, тварин або багаж. Проїжджати пішохідні переходи на велосипеді або самокаті заборонено.

BEZPIECZNY
KRAKÓW

Ви повинні зійти зі свого транспортного засобу і йти пішки. Батьки, які їдуть на велосипеді з дітьми віком до 10 років, які також їдуть на велосипеді, можуть користуватися тротуаром, але повинні рухатися зі швидкістю пішохода.

ПРОГРАМА “БЕЗПЕЧНИЙ КРАКІВ”

З 2013 року у Кракові проводяться дослідження щодо відчуття безпеки мешканців міста. Опитування, які проводяться на регулярній основі, показують, що краків'яни почуваються дедалі безпечніше. Це пов'язано, серед іншого, з Програмою підвищення безпеки "Безпечний Краків", яка була створена з метою підтримання досягнутого на сьогоднішній день рівня громадської безпеки та порядку. За програму відповідає Відділ безпеки і кризового управління Краківської міської адміністрації. Більше про цю програму можна прочитати тут¹ а за поточною інформацією слідкувати за посиланням Безпечний Краків | Facebook².

Кампанія #OGARNIAM ŻYCIE

Міська гміна Кракова після успіху пілотного проекту впроваджує кампанію під назвою “#я справляюсь з життям” (#ogarniam życie). Ціль кампанії – сприяти формуванню у молодих людей дбайливого ставлення до психічного та фізичного здоров'я та підтримати їх у діях, спрямованих на зміцнення їхнього внутрішнього потенціалу. Її мета – сприяння діяльності, що заохочує свідомий і здоровий спосіб життя та використання всіх можливостей, які зміцнюють добробут молоді.

Заходи кампанії спрямовані на учнів початкової та середньої школи. Проект передбачає участь місцевого партнера, якого визначають самі школи. Спільна діяльність спрямована на локальне середовище, в якому працює школа.

БЕЗПЕКА В КРАКОВІ

Завдяки реалізації проєкту учасники вчаться співпраці, спільній діяльності та відданості справі. Важливим аспектом є те, що учасники створюють позитивну атмосферу у школі та місцевій громаді як фактори захисту психічного здоров'я.

Більше інформації тут³.

ЦЕНТР КРИЗОВОГО ВТРУЧАННЯ В КРАКОВІ

Центр кризового втручання (пол. Ośrodek Interwencji Kryzysowej – OIK) – це місце, де можна цілодобово отримати безплатну підтримку в кризовій ситуації. В Центрі кризового втручання також працює цілодобовий хостел на 8 місць.

Центр надає безплатну психологічну допомогу громадянам України, які перебувають в Кракові. Люди, які потребували підтримки, мали змогу отримати психологічну допомогу безпосередньо в приміщенні Центру. Допомога надавалася психологом, який володіє українською мовою, або працівниками Центру з перекладом особою, яка володіє українською мовою.

Номер цілодобової гарячої лінії

Краківський телефон довіри

Детальну інформацію та допомогу можна отримати:

- ⇒ на місці, в приміщенні Центру ul. Radziwiłłowska, 86 в Кракові,
- ⇒ цілодобово за телефоном: 12 421 92 82
- ⇒ або електронною поштою: sekretariat@oik.krakow.pl
- ⇒

Детальна інформація про діяльність Центру кризового втручання тут¹ або на сторінці в ФБ. Не соромтеся просити про допомогу.

Чим раніше Ви повідомите про свою проблему, тим ближче будете до її вирішення!

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО	63
ОТРИМАННЯ РОБОТИ ІНОЗЕМЦЯМИ	63
Вільний доступ до ринку праці	64
Доступ на підставі заяви про доручення робіт	64
ОТРИМАННЯ РОБОТОДАВЦЕМ ДОЗВОЛУ НА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНОЗЕМЦЯ	65
Трудовий договір	65
Цивільно-правовий договір	65
Ведення іноземцями підприємницької діяльності	66
Ведення господарської діяльності іноземцями	66
Індивідуальний підприємець	67
ІПН	69
ІПН для підприємця через Центральну реєстрацію та інформацію про господарську діяльність (CEIDG)	70
ІПН для особи, не зареєстрованої в Центральній реєстрації та інформації про господарську діяльність (CEIDG)	70
Зобов'язання підприємця перед Податковою службою (US) та Управлінням соціального страхування (ZUS)	71

ОТРИМАННЯ РОБОТИ ІНОЗЕМЦЯМИ

Доступ до ринку праці залежить від правового статусу іноземця.

Вільний доступ до ринку праці

Без дозволу на працевлаштування можуть бути працевлаштовані такі іноземці:

- ⇒ особи, на яких поширюється міжнародний захист,
- ⇒ особи, які мають дозвіл на гуманітарне або толероване перебування,
- ⇒ іноземці з довгостроковими дозволами (постійне проживання + резиденти ЄС),
- ⇒ громадяни ЄС, Європейської економічної зони, Швейцарської конфедерації та члени їх родин,
- ⇒ громадяни Туреччини після чотирьох років легальної роботи на території ЄС,
- ⇒ іноземці, які користуються перевагами мобільності керівників, спеціалістів, стажерів, студентів або науковців,
- ⇒ іноземці, які мають дозвіл на тимчасове перебування, з моменту його видачі, у зв'язку з навчанням, проведенням наукових

досліджень, укладенням шлюбу з громадянами Польщі або ЄС, або іноземці, які мають дозвіл на довгострокове перебування, у зв'язку з возз'єднанням сім'ї,

- ⇒ іноземці, які мають Карту поляка,
- ⇒ іноземці, які подали заяву на постійне проживання або довготермінового резидента ЄС, якщо вони раніше мали право працювати без дозволу відповідно до вищезазначених правових титулів.

Існують також суб'єктивні винятки для певних осіб, професій або видів робіт. Перелік таких суб'єктивних винятків можна знайти в Наказі Міністра праці та соціальної політики, який можна перевірити тут¹.

ДОСТУП НА ПІДСТАВІ ЗАЯВИ ПРО ДОРУЧЕННЯ РОБІТ

Особи, які є громадянами Вірменії, Білорусі, Грузії, Молдови та України, замість дозволу на роботу можуть працювати на підставі заяви про доручення робіт, зареєстрованої роботодавцем у Міській службі зайнятості. Детальний опис цієї процедури тут².

Для цієї процедури іноді також знадобиться довідка від старости (у Кракові – президента міста), що ваш роботодавець не міг задовольнити його потреби на місцевому ринку праці, тобто не міг працевлаштувати на цій посаді громадянина Польщі чи іншого громадянина Європейського Союзу.

Довідка не потрібна, якщо виконується одна з умов:

- ⇒ Ви вже працюєте у цього роботодавця,
- ⇒ протягом останніх 3 років Ви закінчили навчання в Польщі або іншій країні ЄС та ЄЕЗ,
- ⇒ Ви – аспірант в Польщі,
- ⇒ Ви проживали в Польщі легально і безперервно протягом 3 років.

Довідка також не потрібна для певних професій, визначених воєводою. Малопольський воєвода визначив такими професіями, які наведені тут³.

ОТРИМАННЯ РОБОТОДАВЦЕМ ДОЗВОЛУ НА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНОЗЕМЦЯ

Роботодавець може подати заяву на отримання дозволу на працевлаштування для визначеного іноземця. Основним типом дозволу на роботу для іноземців є дозвіл типу А. Тип Б видається членам органів управління компаній або прокуристам, які у зв'язку з веденням підприємницької діяльності перебувають у

Польщі понад шість місяців. Для отримання обох типів дозволів роботодавець подає заявку до Воєводського управління, подавши необхідні документи, про які ви можете прочитати тут¹.

Розгляд справи за заявою роботодавця займає менше часу – зазвичай кілька тижнів. Це дозволяє іноземцю швидше почати працювати. Це також альтернатива для всіх іноземців, які, маючи інший тип дозволу на проживання, повинні отримати дозвіл на роботу в Польщі.

Пам'ятайте, що дозвіл на роботу видається конкретному роботодавцю, на конкретну посаду та із зазначенням в ньому мінімальних умов щодо винагороди і тривалості праці. Будь-яка зміна цих параметрів вимагає зміни або видачі нового дозволу на роботу.

ДОСТУП НА ПІДСТАВІ ДОЗВОЛУ НА СЕЗОННУ РОБОТУ

Дозвіл на сезонну роботу видається на строк не більше 9 місяців у календарному році. Застосовується для роботи в галузях: сільське господарство, садівництво, туризм в рамках діяльності, що визнана законодавством сезонною. Детальний опис цієї процедури можна знайти тут¹.

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ В ПОЛЬЩІ – ОБОВ'ЯЗКИ РОБОТОДАВЦЯ

Будь-який роботодавець, який підписує з Вами трудовий або цивільно-правовий договір, зобов'язаний надати Вам копію такого договору в письмовій формі, перекладену мовою, яку Ви розумієте. Він також повинен забезпечити вам умови праці та її оплати. Якщо Вас наймають на повний робочий день, то не можуть платити менше мінімальної заробітної плати. Це ж правило стосується також мінімально допустимої погодинної оплати праці.

ТРУДОВИЙ ДОГОВІР

У випадку з трудового договору, ви отримуєте повний захист, передбачений трудовим законодавством. У разі укладення строкового трудового договору Роботодавець зобов'язаний укласти з працівником письмовий договір із зазначенням виду роботи, місця роботи, оплати праці, тривалості робочого часу та дати початку роботи, а також строку трудових відносин. Крім того, роботодавець повинен не пізніше ніж на сьомий день після початку роботи підтвердити працівникові в письмовій формі умови найму та оплати праці (наприклад, кількість годин на тиждень, тривалість відпустки, термін попередження про розірвання договору, посадові обов'язки). Працівник також повинен пройти навчання щодо необхідних для даної посади навичок, правил охорони праці та техніки безпеки. Роботодавець зобов'язаний регулярно (щомісяця), не пізніше 10 числа наступного місяця, виплачувати Вам заробітну плату, а також надавати відпустку та лікарняний, якщо це необхідно. Ви маєте право на відпустку тривалістю від 20 до 26 днів (залежно від стажу роботи). В цих межах роботодавець

1.

зобов'язаний надавати Вам відпустку тривалістю не менше ніж 14 календарних днів за один раз. Він також зобов'язаний сплачувати внески на медичне страхування і соціальне (пенсійне) забезпечення.

Трудовий договір може бути розірваний у будь-який час за взаємною згодою сторін, а за відсутності такої – з попередженням у строк від двох тижнів до трьох місяців. Протягом цього періоду працівник, якого не звільнено від роботи, повинен працювати, а роботодавець повинен виплачувати йому винагородження.

Якщо Ви вважаєте, що Ваш роботодавець несправедливо звільнив Вас або порушує Ваші права, наприклад, не виплачуючи зарплату або знижуючи її, Ви можете подати позов проти роботодавця до Суду з питань праці¹. Ці провадження не потребують судових витрат. Ви також можете подати скаргу до Державної інспекції праці².

1.

2.

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР

Якщо Ви хочете мати більше свободи у вирішенні питання про власну участь у роботі, можете заключити цивільно-правовий договір. Пам'ятайте, що у разі договору такого типу роботодавець не може нав'язувати вам час і місце роботи, а також давати прямі розпорядження. Якщо він це зробить, то це означає, що він уклав з вами неправильний договір, і Суд з питань праці може визначити, що Ви перебуваєте з ним у трудових відносинах.

Основними формами зайнятості тут є договір доручення/надання послуг та договір на виконання робіт. Договір доручення вимагає від іноземця належної ретельності при виконанні роботи, в той час як для договору на виконання робіт важливим є результат, про який домовилися сторони. Такі договори можуть бути розірвані в узгоджені сторонами строки. Позови щодо виконання таких договорів пред'являються в порядку цивільного судочинства.

ВЕДЕННЯ ІНОЗЕМЦЯМИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Іноземці можуть вести діяльність у Польщі відповідно до правил, викладених у спеціальному Законі про участь іноземних підприємців в економічному обороті Польщі. Нарівні з поляками займатися підприємницькою діяльністю можуть такі іноземці:

- ⇒ громадяни ЄС і члени їхніх родин,
- ⇒ громадяни, які мають дозвіл на довгострокове проживання,
- ⇒ іноземці, які мають дозвіл на тимчасове проживання з метою навчання, наукових досліджень, возз'єднання сім'ї, або дозвіл на довгострокове перебування в інших країнах ЄС,
- ⇒ іноземці, яким надано міжнародний захист, дозвіл на гуманітарне або толероване перебування,

- ⇒ іноземці, які отримали дозвіл на тимчасове проживання у зв'язку з продовженням підприємницької діяльності на підставі запису в Центральному реєстрі підприємницької діяльності та інформації, а також відомостей про підприємницьку діяльність (фізичні особи – підприємці),
- ⇒ іноземці, які мають Карту поляка,
- ⇒ іноземці, які користуються державними програмами підтримки підприємництва,
- ⇒ біженці війни з України за умови отримання номера ПЕСЕЛЬ,
- ⇒ американські громадяни.

Інші іноземці можуть вести діяльність виключно в формі командитного товариства, командитно-акційного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, простого акціонерного товариства і акціонерного товариства, а також вступати до таких товариств і отримувати та набувати в них частки або акції. Компанія, зареєстрована іноземцем у Польщі, є суб'єктом права ЄС, а отже, може купувати нерухомість у Польщі без дозволу міністра внутрішніх справ.

У створенні компаній та веденні підприємницької діяльності допомагають деякі неурядові організації. Також можна отримати допомогу від міських установ – Пункту обслуговування підприємця Управління міста Кракова ul. Zabłocie, 22, про який більше інформації розміщено тут¹.

У пункті працює консультант з підприємництва, який володіє українською, англійською та російською мовами. Послугами консультанта можна скористатися безпосередньо в пункті обслуговування, за номером телефоном 12 616 5607 або через Livechat з понеділка по п'ятницю, в робочі години 7.40-15.30. Іноземці також мають можливість скористатися безкоштовними консультаціями податкового консультанта та юриста з питань створення та ведення підприємницької діяльності. На вулиці Zabłocie, 22 чергують також працівники Міського управління праці, Управління статистики та Управління соціального страхування.

На інтернет сторнці www.dlabiznesu.krakow.pl/pop¹ також представлено інструмент, що полегшує іноземцям комунікацію з органами управління – Віртуальний Урядовець (ВУ), який функціонує також у формі мобільного додатку. У цьому інструменті впроваджено послугу Livechat, яка дозволяє вести діалог з урядовцем в реальному часі. Обидва інструменти працюють польською, англійською та українською мовами і доступні: ВУ – 24 години на добу / 7 днів на тиждень, Livechat – у години роботи управління.

1.

Ведення господарської діяльності іноземцями

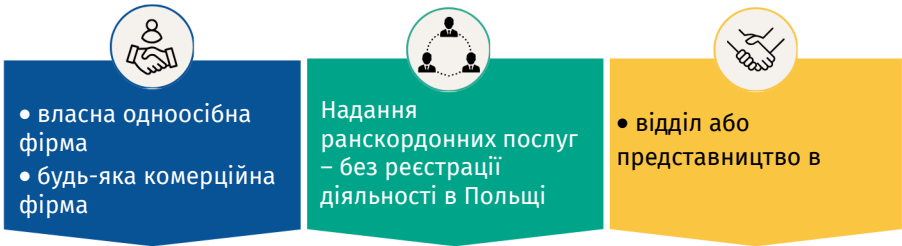
Господарська діяльність – це особиста діяльність, яка приносить прибуток, здійснюється на безперервній основі та від власного імені. Якщо ви чуєте, що хтось провадить власну господарську діяльність, це

означає, що він підприємець і має власну зареєстровану компанію. Польське законодавство надає велику свободу в цьому відношенні як польським, так і іноземним громадянам. У більшості випадків кожен на рівних умовах може заснувати компанію та керувати нею у формі на свій вибір.

Права підприємців в Польщі регулюються законом, з яким можна ознайомитися тут¹.

Іноземець може займатися підприємницькою діяльністю в Польщі, навіть якщо він не має польського громадянства. Правовий статус іноземця має велике значення для вибору форми ведення бізнесу і процедури реєстрації: тут², тут³.

Громадяни країн-членів Європейського Союзу та Європейської Економічної Зони, громадяни США і Швейцарської Конфедерації

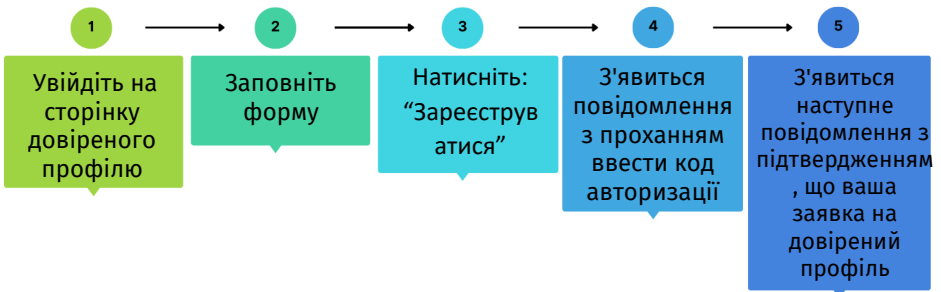
Громадяни країн, як не входять до Європейського Союзу і Європейської Економічної Зони

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДПРИЄМЕЦЬ

Індивідуальна діяльність це найпростіша форма ведення діяльності: її можна зареєструвати онлайн, а реєстрація безплатна не вимагає стартового капіталу оподатковується у формі податку на доходи фізичних осіб (ПІТ) і можна вибрати форму оподаткування не обов'язково бути платником ПДВ, якщо дохід нижчий, ніж визначена межа, або якщо діяльність звільнена від цього податку відповідно до закону у більшості випадків достатньо спрощеної бухгалтерії або обліку підприємець несе відповідальність за зобов'язання своєї компанії всім своїм майном має виключне право представляти свою діяльність.

Першим кроком до створення фірми є внесення запису до Центрального реєстру та інформації про господарську діяльність (CEIDG). Це можна зробити в електронній формі тут², тут³. Щоби зареєструвати свій бізнес в електронній формі необхідно мати Довірений профіль (PZ), який є засобом електронної ідентифікації. Довірений профіль підтверджує вашу особу в Інтернеті та дозволяє підписувати документи електронним підписом.

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО

Господарську діяльність можна зареєструвати в Центрального реєстру та інформації про господарську діяльність (CEIDG) також на місці, за посередництвом Управління міста Кракова, У Відділенні з питань Центрального реєстру та інформації про господарську діяльність Відділу адміністративних справ в наступних локаціях:

- ⇒ Управління міста Кракова, ul.Wielicka, 28a, III поверх, зал обслуговування (з понеділка по п'ятницю 7.40-18.00),
- ⇒ Пункт обслуговування підприємця, ul. Zabłocie, 22 (з понеділка по п'ятницю 7.40-15.30).
- ⇒ Пункт обслуговування мешканців „Серенада”, al. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego, 41 (з понеділка по суботу 10.00-18.00).

Контактний телефон: 12 616 55 55

1.

2.

3.

Інформація по питаннях Центральної реєстрації та інформації про господарську діяльність за номером: 12 616 56 27.

Іноземці, які не володіють польською мовою, але бажають зареєструвати компанію в Центральній реєстрації та інформації про господарську діяльність (CEIDG), внести зміни, призупинити, відновити або закрити підприємницьку діяльність, можуть скористатися послугами обслуговування англійською мовою в офісі за адресою: ul. Wielicka, 28a. На прийом необхідно записатися через веб-сторінку: umawianiewizyt@um.krakow.pl.

Як фізична особа, ви також можете здійснювати незареєстровану підприємницьку діяльність, і вам не потрібно створювати компанію в CEIDG, якщо це так звана дрібна прибуткова діяльність фізичних осіб. З липня 2023 року межа доходів, нижче якої не потрібно реєструвати господарську діяльність, становить 2700 злотих брутто на місяць. Більше інформації за посиланням тут².

Іноземці, які розпочинають бізнес у Польщі, зобов'язані розглядати його як основне джерело доходу та основу свого перебування в Польщі. Це означає, що особа, яка провадить господарську діяльність, не може отримати дозвіл на тимчасове перебування та роботу, чи "Блакитну карту ЄС". Однак може отримати дозвіл на інший вид робіт, отримавши дозвіл на роботу.

ІПН

ІПН тобто ідентифікаційний податковий номер, присвоюється податковою службою і служить для ідентифікації платника податків. Для того, щоб отримати ідентифікаційний номер, необхідно заповнити відповідну заяву. Її подають лише один раз – Ви можете мати лише один ІПН, незалежно від того, скількома компаніями ви керуєте. Ви зобов'язані використовувати свій ІПН для всіх видів декларацій, заяв і податкових платежів.

ІПН для підприємця через Центральну реєстрацію та інформацію про господарську діяльність (CEIDG)

Якщо ви реєструєте свою діяльність, в рамках заяви на внесення запису до Центральної реєстрації ви подаєте заяву на надання ідентифікаційного номера, яка є підставою для надання ІПН. Центральна реєстрація надсилає вашу заяву до вказаної вами податкової служби. Це відбувається автоматично, а підтвердженням отримання ІПН є його публікація в Центральній реєстрації та інформації про господарську діяльність. Зазвичай це можна перевірити наступного робочого дня.

ІПН для особи, не зареєстрованої в Центральній реєстрації та інформації про господарську діяльність (CEIDG)

Фізична особа, яка починає вести господарську діяльність, що не підлягає реєстрації в CEIDG, також повинна мати ІПН. Заява на присвоєння

ідентифікаційного номера подається в податковій службі на бланку NIP-7. У такому випадку підтвердження присвоєння ІПН видає керівник податкової служби протягом 3 днів від дати отримання ним правильно заповненої заяви. Це питання можна вирішити особисто в податковій службі, листом або електронною поштою. Більше інформації за посиланням тут¹.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПІДПРИЄМЦЯ ПЕРЕД ПОДАТКОВОЮ СЛУЖБОЮ (US) ТА УПРАВЛІННЯМ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ (ZUS)

Всі підприємці мають зобов'язання перед Податковою службою та Управлінням соціального страхування.

Зобов'язання перед Податковою:

- ⇒ подання податкових декларацій
- ⇒ нарахування та сплата авансового податку на прибуток
- ⇒ нарахування та сплата податку на додану вартість (застосовується до платників ПДВ і ПДВ-ЄС)

Більше інформації тут².

Зобов'язання перед Управлінням соціального страхування:

- ⇒ своєчасна реєстрація для страхових цілей,
- ⇒ сплата внесків на обов'язкове соціальне страхування на відповідні рахунки,
- ⇒ точний розрахунок страхової ставки

Більше про права та обов'язки підприємця можна прочитати в посібниках, підготовлених Управлінням соціального страхування і доступних тут³.

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО Корисні посилання для підприємців:

Як обрати оптимальну форму оподаткування доходу від підприємницької діяльності?

Хто повинен сплачувати ПДВ?

Обов'язки платника ПДВ – реєстрація та облік.

Податкові рішення для допомоги громадянам України.

1.

2.

3.

ЗДОРОВ'Я ТА ДОСТУП ДО МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

СИСТЕМА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	71
СТРАХУВАННЯ	71
ОБОВ'ЯЗКОВЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ	71
ДОБРОВІЛЬНЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ	73
ПОСЛУГИ В РАМКАХ NFZ	73
ПЕРВИННА МЕДИЧНА ДОПОМОГА (POZ)	74
РЕЄСТРАЦІЯ В МЕДИЧНІЙ УСТАНОВІ	74
ЗАВДАННЯ УСТАНОВ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ	74
ЗАВДАННЯ ЛІКАРЯ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ	75
ЗАВДАННЯ МЕДСЕСТРИ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ	75
МЕДИЧНА ДОПОМОГА У ВИХІДНІ ТА СВЯТКОВІ ДНІ	75
КОЛИ МОЖНА СКОРИСТАТИСЯ ПОСЛУГАМИ МЕДЗАКЛАДІВ У СВЯТКОВІ ТА ВИХІДНІ ДНІ	76
МЕДУСТАНОВИ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ У ВИХІДНІ ТА СВЯТКОВІ ДНІ – АДРЕСИ І ТЕЛЕФОНИ	76
ВІДДІЛЕННЯ НЕВІДКЛАДНОЇ ДОПОМОГИ (SOR)	77
ПЕРЕБУВАННЯ У ВІДДІЛЕННІ НЕВІДКЛАДНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ (SOR)	78
ВІДДІЛЕННЯ НЕВІДКЛАДНОЇ ДОПОМОГИ У КРАКОВІ – АДРЕСИ І ТЕЛЕФОНИ	78
ПРИЙМАЛЬНІ ВІДДІЛЕННЯ У КРАКОВІ – АДРЕСИ І ТЕЛЕФОНИ	79
ВИКЛИК НЕВІДКЛАДНОЇ ДОПОМОГИ (ШВИДКОЇ)	80
ІНТЕРНЕТ-ПОРТАЛ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ (ІКР)	80
ПОСЛУГИ ІКР	80
ЯК КОРИСТУВАТИСЯ ІКР	81
ІНФОРМАЦІЙНА ЛІНІЯ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ	81
РЕЧНИК У СПРАВАХ ПАЦІЄНТІВ	81
ПРИВАТНІ МЕДИЧНІ ЗАКЛАДИ	81

СИСТЕМА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

У Кракові система охорони здоров'я включає широкий спектр медичних послуг. Вона є відкритою для громадськості, і в місті існує розгалужена мережа медичних закладів, включаючи лікарні, клініки, амбулаторії, аптеки та реабілітаційні центри.

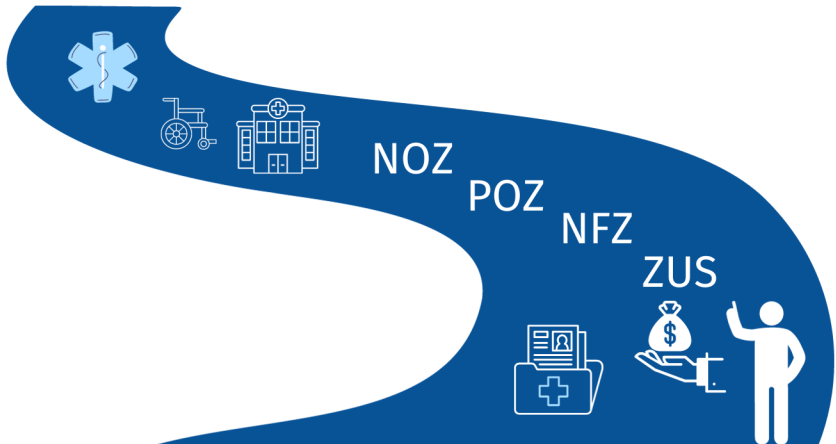
СТРАХУВАННЯ

ОБОВ'ЯЗКОВЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

Особи, які мають польське медичне страхування, мають доступ до безкоштовних або оплачуваних медичних послуг, що надаються Національним фондом охорони здоров'я (пол. NFZ). Медичне

страхування в Польщі є обов'язковим, і кожен бенефіціар платить внесок у державну систему охорони здоров'я.

На практиці це виглядає так, що ми щомісяця сплачуємо певний відсоток свого доходу (у вигляді внеску на охорону здоров'я) опосередковано (як працівники, учні, студенти, безробітні) або безпосередньо (як роботодавці або індивідуально застраховані особи) до ZUS, тобто установи соціального страхування. ZUS перераховує наші внески до NFZ (Національного фонду охорони здоров'я).

Національний фонд охорони здоров'я фінансує лікування, обстеження, перебування в лікарні або відшкодування вартості реабілітаційного обладнання. Допомога у зв'язку з хворобою, вагітністю та пологами фінансується за рахунок іншого внеску та іншого страхування.

Медичні послуги доступні по всій країні.

Медичне страхування є обов'язковим для:

- ⇒ дітей,
- ⇒ учнів,
- ⇒ студентів,
- ⇒ безробітних,
- ⇒ працівників,
- ⇒ підрядників,
- ⇒ самозайнятих осіб,
- ⇒ пенсіонерів,
- ⇒ осіб з особливими потребами.

Роботодавці також роблять свій внесок у медичне страхування своїх працівників. Виняток становлять працівники, які перебувають у неоплачуваній відпустці

понад 30 днів. У такому випадку цей працівник не має права на страхування від Фонду соціального страхування.

Реєстрація в системі медичного страхування проводиться:

- ⇒ роботодавцем, якщо ви є працівником,
- ⇒ школою або іншим навчальним закладом, якщо ви є учнем або студентом,
- ⇒ повітовим центром зайнятості, якщо ви безробітний,
- ⇒ пенсійним фондом, якщо ви пенсіонер.

Якщо у вас є діти, непрацюючий чоловік/дружина або батьки у спільному домогосподарстві, які не мають права на страхування – повідомте про це свого платника (наприклад, роботодавця). Ви можете безкоштовно включити їх до медичного страхування. Це необхідно зробити в день підписання вами трудового договору або протягом 7 днів після виникнення відповідних обставин (наприклад, втрата роботи вашим чоловіком або дружиною).

Ваші діти будуть користуватися медичним страхуванням:

- ⇒ до 18 років, якщо вони не продовжують навчання,
- ⇒ до 26 років, якщо вони продовжують навчання в навчальному закладі або університеті,
- ⇒ без вікових обмежень, якщо вони мають свідоцтво про важку форму інвалідності.

ДОБРОВІЛЬНЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

Якщо ви не працюєте і не маєте трудового договору, не сплачуєте внески на медичне страхування, але бажаєте користуватися послугами державної системи охорони здоров'я, ви можете скористатися добровільним медичним страхуванням.

Для цього потрібно подати заяву, зразок якої можна завантажити [тут](#)¹

і підписати відповідний договір з Національним фондом здоров'я (NFZ). Центр обслуговування клієнтів Національного фонду здоров'я знаходиться в Кракові, за адресою: ul. Wadowickiej 8W.

Потім подати до відповідної інспекції ZUS (перевірте адреси [тут](#)²) поштою або через ePUAP відповідну форму:

- ⇒ ZUS ZZA³ для себе або
- ⇒ ZUS ZCNA⁴ якщо ви зголошуєте членів сім'ї для страхування.

ПОСЛУГИ В РАМКАХ NFZ

Перебуваючи в системі охорони здоров'я, ви маєте право на наступні послуги:

1. Первинна медична допомога.
2. Спеціалізована амбулаторна допомога.
3. Стаціонарне лікування.

1.

2.

3.

4.

4. Медична реабілітація.
5. Психіатрична та наркологічна допомога.
6. Послуги з догляду та довготривалого догляду.
7. Стоматологічне лікування.
8. Санаторно-курортне лікування.
9. Забезпечення медичними виробами.
10. Послуги невідкладної медичної допомоги.
11. Паліативна та хоспісна допомога.
12. Вузькоспеціалізовані послуги.
13. Програми охорони здоров'я.
14. Лікарські засоби та медикаментозні програми.

ПЕРВИННА МЕДИЧНА ДОПОМОГА (POZ)

Застраховані особи або особи, які мають право на пільги, самі обирають собі лікаря, медсестру та акушерку в межах POZ за допомогою відповідної заяви. Це спеціальний бланк, який можна подати:

- ⇒ стаціонарно в обраній вами медичній установі або
- ⇒ в електронному вигляді через Інтернет-кабінет пацієнта (пол. Internetowe Konto Pacjenta – IKP).

Більше про вибір та зміну установ, що надають первинну медичну допомогу читайте тут: Як вибрати чи змінити установу POZ? Як вибрати чи змінити медичний заклад POZ.

РЕЄСТРАЦІЯ В МЕДИЧНІЙ УСТАНОВІ

ЗДОРОВ'Я ТА ДОСТУП ДО МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ Ви можете записатися на прийом до лікаря первинної медичної допомоги:

- ⇒ особисто,
- ⇒ по телефону,
- ⇒ через третю особу,
- ⇒ електронною поштою.

Ви маєте право записатися на прийом у будь-який день у години роботи центру первинної медико-санітарної допомоги, зголосивши таке бажання одним із наведених вище способів.

Більш докладну інформацію про процедуру запису до лікаря можна знайти на сторінці Речника у справах пацієнтів тут: Як записатися до сімейного лікаря?

Завдання установ первинної медичної допомоги

Заклади первинної медичної допомоги працюють з понеділка по п'ятницю з 8.00 до 18.00. Консультування відбувається стаціонарно, дистанційно або вдома у пацієнта. У нічні години (18:00-8:00), а також у святкові та вихідні дні невідкладну

1.

2.

допомогу надає нічна та святкова служба охорони здоров'я.

Якщо ви прийшли до поліклініки, вас повинні оглянути в день реєстрації. Якщо це неможливо, то в узгоджений з вами час.

Завдання лікаря первинної медичної допомоги

Лікар загальної практики діагностує захворювання і дає поради щодо лікування пацієнта, а також може:

- ⇒ order diagnostic tests, sanitary transport, treatments in the treatment room or at the patient's home;
- ⇒ скерувати на діагностичні дослідження, порадити використання санітарного транспорту, лікування в хірургічному кабінеті або вдома у пацієнта;
- ⇒ скерувати до спеціалізованої клініки, лікарні, санаторію, будинку престарілих, хоспісу або закладу домашнього догляду (пансіонат довготривалого догляду, домашній хоспіс);
- ⇒ випускати медичні вироби, наприклад, інвалідні візки з ручним керуванням, ходунки, милиці, протипролежневі матраци, підгузки або катетери;
- ⇒ випускати рецепти на ліки;
- ⇒ видавати медичну довідку.

Щоб дізнатися більше про завдання лікаря первинної ланки, натисніть тут: Як може допомогти лікар первинної медичної допомоги¹.

Завдання медсестри первинної медичної допомоги

Медсестра ПМД здійснює лікування на підставі направлень та розпоряджень лікарів або власних повноважень – у закладах ПМД і вдома у пацієнта.

Зокрема, медсестра може: зробити ін'єкцію, поставити крапельницю, змінити пов'язку, взяти матеріал для діагностичних аналізів, виписати рецепт на певні ліки, якщо це дозволено, дати пораду щодо хвороби, дати поради щодо зміцнення здоров'я та профілактики.

Щоб дізнатися більше про завдання медсестри первинної медичної допомоги, натисніть тут: Як може допомогти медсестра ПМД².

Медична допомога у вихідні та святкові дні

Якщо ви раптово захворіли або стан вашого здоров'я погіршився, ви можете звернутися за допомогою до будь-якої медичної установи в Польщі, яка працює у вихідні та святкові дні. Пам'ятайте, що немає ніякого розподілу на регіони. У нічні години (з 18:00 до 8:00) та у святкові дні роль закладу первинної медичної

1.

2.

допомоги виконують медичні установи, які працюють у вихідні та святкові дні. У цей час ви також можете отримати допомогу на порталі "Перший контакт" (пол. TRK). Просто зателефонуйте на безкоштовний номер 800 137 200 або заповніть форму¹.

КОЛИ МОЖНА СКОРИСТАТИСЯ ПОСЛУГАМИ МЕДЗАКЛАДІВ У СВЯТКОВІ ТА ВИХІДНІ ДНІ

Зверніться за допомогою, якщо ви або ваша близька людина почувається погано, і ви побоюєтеся, що наступного дня стан погіршиться, але не загрожує життю. У медично обґрунтованих випадках лікар може прийняти рішення про візит додому. Однак, якщо ви або ваша близька людина почувається погано, але стан стабільний, зачекайте до наступного дня. Зверніться до лікаря первинної медичної допомоги.

МЕДУСТАНОВИ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ У ВИХІДНІ ТА СВЯТКОВІ ДНІ – АДРЕСИ І ТЕЛЕФОНИ

Найближчий центр медичної допомоги у неробочі та святкові дні у Кракові можна знайти за адресою Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia².

Воєводська дитяча спеціалізована лікарня св. Людвіка (пол. Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie)

Kraków,
ul. Strzelecka 2a

(12) 619 86 87
(12) 619 86 61

Спеціалізований шпиталь ім. Й. Дітля (пол. Specjalistyczny Szpital im. J. Dietla w Krakowie)

Kraków,
al. Focha 33

(12) 68 76 400
(12) 68 76 442
(12) 68 76 479
(12) 68 76 492

Спеціалізований шпиталь ім. С. Жеромського (пол. Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego Samodzielny Pu-

Kraków,
os. Na Skarpie 66

(12) 66295 76
(12) 622 95 45

Спеціалізований шпиталь ім. Людвіка Ридигера (пол. Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie Sp. z o.o.)	Kraków, os. Złotej Jesieni 1	(12) 64 68 792
Лікарня св. Рафала (пол. Szpital św. Rafała w Krakowie)	Kraków, ul. Armii Krajowej 5	(12) 629 88 00
Лікарня св. Рафала (пол. Szpital św. Rafała w Krakowie)	Kraków, ul. Bochenka 12	(12) 629 88 00
Недержавний заклад медичної допомоги Краків – Полудне (пол. NZOZ Kraków – Południe)	Kraków, ul. Kutrzeby 4	(12) 656 10 07
Недержавний заклад медичної допомоги Краків – Полудне (пол. NZOZ Kraków – Południe)	Kraków, ul. Szwedzka 27	(12) 266 02 70
Міський спеціалізований шпиталь ім. Г. Нарутовича (пол. Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza)	Kraków, ul. Prądnicka 35	(12) 257 86 06
Краківський спеціалізований шпиталь ім. Яна Павла II (пол. Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Krakowie)	Kraków, ul. Prądnicka 80 Pawilon M-V wejście C	(12) 614 28 88

ВІДДІЛЕННЯ НЕВІДКЛАДНОЇ ДОПОМОГИ (SOR)

Відділення невідкладної допомоги в лікарні – це місце, де рятують життя та надають допомогу при раптовому погіршенні здоров'я людини.

Зверніться до SOR, якщо:

- ⇒ ви зазнали травми, нещасного випадку (наприклад, поранення, перелом),
- ⇒ ви раптово відчули себе погано і підозрюєте, що у вас стався інфаркт, інсульт або проблеми з кровообігом,
- ⇒ у поліклініці вам не змогли допомогти, а ваш стан вказує на те, що ви не можете чекати.

Лікування у відділенні невідкладної допомоги (SOR) також надає послуги, які

потребують швидкої діагностики та лікування. Але лікар SOR направляє лише на обстеження та консультації, необхідні у зв'язку з надзвичайною ситуацією, що загрожує життю або здоров'ю пацієнта. За необхідності, SOR скерує пацієнта на стаціонарне лікування або забезпечує транспортування до іншого спеціалізованого закладу.

SOR не замінює лікаря первинної медичної допомоги чи лікаря спеціалізованої клініки. До лікаря SOR не йдуть із застудою чи розладом травлення. Це також не є місцем, куди ви можете звернутися за рецептом на ліки чи скеруванням на аналізи.

ПЕРЕБУВАННЯ У ВІДДІЛЕННІ НЕВІДКЛАДНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ (SOR)

У відділенні невідкладної медичної допомоги не існує порядку черговості відповідно до часу надходження. Саме медичний працівник (а не реєстратор) на основі стану пацієнтів вирішує, кого рятувати в першу чергу.

Дедалі більше лікарень проводять моніторинг стану пацієнтів (так зване “медичне сортування” чи “тріаж”). Це метод розподілу пацієнтів на тих, хто потребує негайної або термінової допомоги, і тих, хто за медичними показаннями може почекати на допомогу.

Основні коди тріажу:

червоний – неминуча загроза життю або здоров'ю, допомога повинна бути надана негайно;

жовтий – невідкладний випадок, і пацієнт повинен бути госпіталізований якомога швидше;

зелений – стабільний стан, відсутність загрози життю або серйозної шкоди здоров'ю. Пацієнт буде прийнятий після пацієнтів з червоним і жовтим кодом.

У деяких лікарнях є додаткові коди: помаранчевий і синій (чим гарячіший відтінок кольору, тим більш вагомим вважається випадок).

Відділення невідкладної допомоги у Кракові – адреси і телефони

Міський спеціалізований шпиталь ім. Г. Нарutowича (пол. Szpital Miejski Specjalistyczny Im. Gabriela Narutowicza w Krakowie)

Kraków,
ul. Prądnicza 35-37

(12) 257 82 80

Університетська лікарня у Кракові (пол. Szpital Uniwersytecki w Krakowie)	Kraków, ul. Jakubowskiego 2	(12) 400 17 50/51/52/53/54/55
5 Військовий клінічний шпиталь з поліклінікою (пол. 5 Wojskowy Szpital Kliniczny Z Polikliniką – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krakowie)	Kraków, ul. Wrocławska 1-3	ПРИЙМАЛЬНИ (12) 630 81 39
Спеціалізований шпиталь ім. С. Жеромського (пол. Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krakowie)	ВІДДІЛЕННЯ У КРАКОВІ – АДРЕСИ І Kraków, os. Na Skarpie 66	(12) 622 92 26
ТЕЛЕФОНИ		
Університетська дитяча лікарня у Кракові (пол. Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Krakowie)	Kraków, ul. Wielicka 265	(12) 333 91 86
Спеціалізований шпиталь ім. Людвіка Ридигера (пол. Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie Sp. z o.o.)	Kraków, os. Złotej Jesieni 1	ВИКЛИК НЕВІДКЛАДНОЇ (12) 646 86 80

ДОПОМОГИ (ШВИДКОЇ)

			ЗДОРОВ'Я ТА ДОСТУП ДО МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ
Спеціалізований шпиталь ім. Й. Дітля (пол. Szpital Specjalistyczny im. Józefa Dietla)	Kraków, ul. Skarbowa 1	(12) 687 62 05	
Краківський спеціалізований шпиталь ім. Яна Павла II (пол. Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II)	Kraków, ul. Prądnicka 80	(12) 614 30 94	
Медичний заклад Міністерства внутрішніх справ і адміністрації (пол. Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji)	Kraków, ul. Galla 25	(12) 637 42 05	
Лікарня св. Рафала (пол. Szpital św. Rafała)	Kraków, ul. Bochenka 12	(12) 650 08 18/819	
Воєводська дитяча спеціалізована лікарня св. Людвіка (пол. Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie)	Kraków, ul. Strzelecka 2	(12) 619 86 13	

У невідкладних випадках і ситуаціях, які вимагають негайної медичної допомоги, можна скористатися службою швидкої допомоги, яка працює на всій території Кракова. Пам'ятайте – викликайте швидку допомогу (пол. karetka) лише в екстрених ситуаціях:

- ⇒ безпосередня загроза життю
- ⇒ раптова ситуація, яка може призвести до серйозних порушень функцій організму, травм або загибелі людини
- ⇒ раптове погіршення стану хворої людини, що може призвести до погіршення здоров'я.

Не викликайте швидку допомогу при захворюваннях та у випадках, які не потребують невідкладної допомоги. Також не викликайте швидку, якщо вам потрібен рецепт на ліки, направлення до фахівця, додаткові аналізи або консультація спеціаліста!

Медичний диспетчер, оцінивши ситуацію, може відмовити у виїзді швидкої, повідомивши причину відмови та подальші дії.

ІНТЕРНЕТ-ПОРТАЛ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ (ІКР)

Електронний кабінет пацієнта (пол. Internetowe Konto Pacjenta – ІКР) – це безкоштовна послуга Міністерства охорони здоров'я, завдяки якій можна отримати швидкий доступ до особистої медичної інформації та вирішити багато питань без необхідності відвідувати поліклініку. Інтернет-кабінет пацієнта доступний кожній особі, яка має ідентифікаційний номер PESEL, в тому числі іноземцям.

Послуги ІКР

Коли ви ввійдете в свій електронний кабінет пацієнта, ви побачите, серед іншого, наступне:

- ⇒ е-рецепти (з інформацією про дозування), е-лікарняні, е-скерування,
- ⇒ історію всіх візитів до лікаря, лікування або госпіталізації.

Якщо у вас є діти до 18 років, ви отримаєте доступ до їх медичних даних (дані дітей видно в обліковому записі того з батьків, хто зареєстрував їх у системі ZUS). Ви також можете дати доступ до своїх медичних даних близькій особі, лікарю, медичному закладу або фармацевту. Ви також можете скористатися пошуковою системою лікарських засобів, доступних у Польщі, щоб знайти інформацію про лікарський засіб, який вас цікавить.

За допомогою ІКР ви також можете отримати е-рецепт за допомогою SMS або електронної пошти на свій номер телефону або електронну адресу, отримати інший рецепт на ліки, які ви приймаєте, без відвідування лікаря (у разі хронічного захворювання та після консультації, наприклад, по телефону, з лікарем), отримати е-скерування, дізнатися, де ви можете лікуватися, вибрати або змінити лікаря, медсестру та/або акушерку

первинної медичної допомоги, подати заяву на отримання Європейської карти медичного страхування (EKUZ).

ЯК КОРИСТУВАТИСЯ ІКР

Щоб скористатися ІКР, увійдіть на портал pacjent.gov.pl¹. через ваш Довірений профіль.

ІНФОРМАЦІЙНА ЛІНІЯ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ

Зателефонувавши на Інформаційну лінію для пацієнтів за номером 800 190 590, ви зможете дізнатися про медичну допомогу у нічний та святковий час, найближчий відділ SOR та аптеку, де можна знайти необхідні ліки. Ви також дізнаєтесь про найближчу дату прийому у спеціаліста.

РЕЧНИК У СПРАВАХ ПАЦІЄНТІВ

Роль омбудсмена пацієнтів полягає в тому, щоб переконатися, що клініки, лікарні, лікарі та всі медичні установи дотримуються прав пацієнтів і забезпечують їм максимальну безпеку та комфорт під час лікування.

Якщо ви вважаєте, що ваші права як пацієнта були порушені, зверніться до омбудсмена з прав пацієнтів. Зробити це можна так:

- ⇒ зателефонувати на Інформаційну лінію для пацієнтів за номером 800 190 590, яка працює з понеділка по п'ятницю з 8:00 до 18:00
- ⇒ написати електронного листа на адресу: kancelaria@gpp.gov.pl
- ⇒ зв'язатися через чат, який доступний на сайті тут²
- ⇒ домовитися про особисту зустріч зі співробітником в офісі у Варшаві за адресою ul. Młynarska 46.

ПРИВАТНІ МЕДИЧНІ ЗАКЛАДИ

Для того, щоб отримати медичні послуги в Кракові, як правило, необхідно спочатку зареєструватися в клініці або медичному центрі. На прийом до спеціалістів часто потрібно записуватися заздалегідь. Доступ до спеціалістів іноді може бути обмеженим через високий попит, а час очікування на прийом може бути довшим.

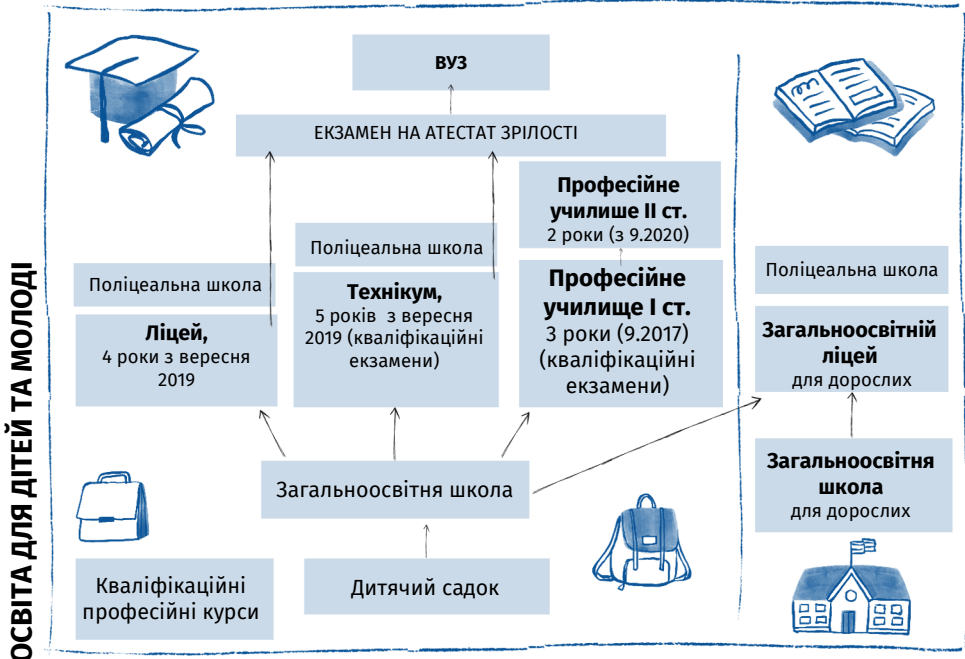
У Кракові також доступні приватні медичні заклади, де доступ до них і час очікування можуть бути коротшими, але це пов'язано з додатковими витратами для пацієнта. Таким чином, система охорони здоров'я в Кракові забезпечує доступ до різноманітних медичних послуг, але час очікування на деякі послуги може бути тривалим. Доступ до медичних послуг також залежить від страхового статусу та можливості користуватися послугами приватних закладів.

ОСВІТА ДЛЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

СИСТЕМА ОСВІТИ У ПОЛЬЩІ	82
Ясла	83
Дитячий садок	84
6-ти річна дитина та підготовчий клас (в дитсадку чи школі)	86
Загальноосвітня школа	86
Середня школа	87
Урок релігії у польській школі	87
Шкільний обов'язок та навчання польської мови	89
Процедура прийому до школи дитини-іноземця	89
Психолого-педагогічні консультаційні центри	90
Інтернати та гуртожитки	92
Спеціальна освіта	93

СИСТЕМА ОСВІТИ У ПОЛЬЩІ

Ст. 70 Конституції Республіки Польща передбачає, що:

- ⇒ кожен має право на освіту – цим правом на рівних умовах користуються як поляки, так і іноземці,
- ⇒ навчання в державних школах Польщі є безкоштовним,
- ⇒ батьки можуть обрати для своєї дитини іншу школу, окрім державної.

Освіта, опіка та доступ до школи (зарахування) надаються іноземним учням на тих самих засадах, що й польським громадянам. Ситуація з дорослими дещо інша: у державних школах для дорослих, професійних школах II ступеня, поліцейських школах, школах мистецтв, коледжах для працівників соціальних служб або на кваліфікаційних професійних курсах іноземці навчаються, як правило, на платній основі. Розмір оплати встановлюється директорами цих навчальних закладів.

Освіта – права та обов'язки

МАЄ ПРАВО	МАЄ ОБОВ'ЯЗОК
<ul style="list-style-type: none">⇒ на безкоштовне навчання у державній школі до 18 років⇒ обрати приватний навчальний заклад (навчання може бути платним, і батьки платять так зване “чесне”)⇒ -вирішувати, чи приймати участь в уроках з релігії / етики та обрати навчання конкретної релігії	<ul style="list-style-type: none">⇒ навчатися в школі – до закінчення загальноосвітньої школи⇒ вчитися – до виповнення 18 років (напр. у ліцеї, технікумі чи професійному училищі або в іншій формі, напр. професійне навчання у роботодавця)

Обов'язкова освіта може надаватися в державній або недержавній школі. Кожен тип шкіл дотримується однакової базової навчальної програми і видає однакові документи державного зразка про освіту та атестати про закінчення школи. Державні школи (підпорядковані місцевим органам влади, наприклад, міській раді) є безкоштовними. Недержавні школи (якими керують приватні особи або фонди/асоціації), як правило, платні – учні сплачують так званий реєстраційний внесок (один раз) і плату за навчання (щомісяця).

Список усіх шкіл та дитячих садків Кракова можна знайти тут¹. Список неурядових установ Кракова тут².

Ясла

Ясла не є частиною системи освіти. Це одна з форм догляду за дітьми раннього віку від 20 тижнів до кінця навчального року, в якому дитині виповниться 3 роки. Ясла допомагають батькам поєднувати

1.

2.

роботу та догляд за дитиною. Детальні умови прийому дітей викладені в статуті садочка.

Тривалість перебування в яслах, як правило, становить до 10 годин на день. На прохання батьків цей час можна продовжити за додаткову плату. У Кракові працюють 22 установи, які пропонують 2 344 місця. Батьки платять за перебування та харчування.

Зарахування до ясел триває – за наявності вільних місць – протягом року, а рішення про зарахування приймає директор. Якщо ви бажаєте записати свою дитину до ясел, прийдіть до директора, щоб подати заяву та заповнити реєстраційну картку дитини. Після того, як ваша дитина буде прийнята до ясел, директор підписує з батьками договір. Вибір місця не залежить від того, де ви живете – "районування" не застосовується.

Діяльність ясел контролює Департамент соціальної політики та охорони здоров'я міста Кракова (тел. 12 616-50-58).

Більш детальну інформацію та перелік ясел, що належать органам місцевого самоврядування, можна знайти на сайті тут¹.

Загальну інформацію про розсадники можна знайти тут² і тут³.

Іншими установами з догляду за дитиною до трьох років є дитячий клуб і так званий денний догляд.

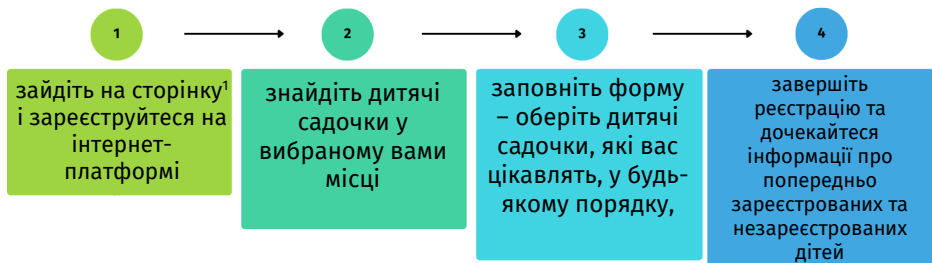
Дитячий садок

Дитячий садок – це форма догляду, навчання та виховання дітей віком від 3 років. У виняткових випадках директор дитячого садка (поза системою набору) може прийняти дитину, якій виповнилося щонайменше 2,5 роки. Дошкільна освіта не є обов'язковою і може надаватися в таких місцях, як:

- ⇒ дитячі садки
- ⇒ дошкільні навчальні заклади при початкових школах,
- ⇒ дошкільні навчально-виховні комплекси,
- ⇒ дошкільні пункти.

Батьки, які хочуть записати дитину до дитячого садка, повинні взяти участь у наборі. У Кракові набір відбувається в електронному вигляді і починається на початку березня кожного року. У Кракові існує дві процедури: перший набір у березні та другий, додатковий набір наприкінці травня – на початку червня. За набір до дитячих садочків, що належать до місцевого самоврядування, відповідає Управління освіти міста Кракова (UMK). У вкладці "Файли для завантаження" батьки знайдуть інструкції (тільки польською мовою). Зверніть увагу, що для того, щоб подати заяву на вступ до дитячого садка, дитина повинна мати номер PESEL!

Якщо у дитини немає номера PESEL, батьки повинні звернутися до дитячого садка, в який хочуть записати дитину, і попросити про допомогу. Повну інформацію про набір до дитячих садків у Кракові можна знайти за посиланням тут². Батьки, чия дитина вже відвідує дитячий садок, повинні наприкінці лютого подати в цей садок заяву про намір користуватися послугами дитячого садка на наступний навчальний рік. Може статися так, що в комунальних дитячих садках не вистачає місць, і тоді батьки часто вирішують віддати дитину до недержавного дитячого садка. Таке рішення також може бути зумовлене, наприклад, інтересом до додаткових занять, які пропонують у недержавному дитячому садку, вибором місця розташування, тривалості перебування тощо.

Процедура запису до дитячого садка в чотирьох кроках: Якщо вашу дитину попередньо зареєстровано до дитячого садка – підтвердіть свою заявку та принесіть до дитячого садка додаткові документи (вся інформація доступна на сайті). Дочекайтеся оголошення списку остаточно зарахованих і незарахованих дітей; якщо ваша дитина була зарахована, підпишіть договір з дитячим садком, якщо ні – ви можете оскаржити рішення комісії або звернутися в відповідного управління і попросити призначити для вашої дитини інший дитячий садок.

Перелік дитячих садків органів місцевого самоврядування можна знайти тут³. Додаткова інформація тут⁴. Державний (комунальний) та недержавний дитячий садок – порівняння.

послуга	державний дитячий садок	недержавний дитячий садок
перебування	з 8:00 до 13:00 перебування безкоштовне, кожна наступна година коштує 1,14 злотих	Батьки сплачують внески “чесне”, іноді також так званий реєстраційний внесок “впісове”. Ціни ринкові.
харчування	сплачується батьками	сплачується батьками
додаткові заняття	безкоштовно	оплата входить до “чесного” або нараховується додатково

6-ТИ РІЧНА ДИТИНА ТА ПІДГОТОВЧИЙ КЛАС (В ДИТСАДКУ ЧИ ШКОЛІ)

Шестирічна дитина підлягає обов'язковому шкільному навчанню. Це означає, що вона зобов'язана пройти однорічну підготовку до школи (так званий дошкільний період пол. “zerówka”) у школі або в дитячому садку. Навчання шестирічної дитини в дитячому садку органу місцевого самоврядування або в дошкільному підрозділі початкової школи є обов'язковим і безкоштовним, але, якщо дитина харчуватиметься, батьки покривають ці витрати. Навчання 6-річної дитини в приватному дитячому садку або державній школі є платним.

ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА

Набір до перших класів початкової школи розпочинається на початку березня кожного року. У Кракові запис до школи відбувається через електронний портал¹ Детальні правила, заяви та строки набору опубліковані на цій сторінці.

У Кракові набір відбувається двічі: перший раз у березні та другий – додатковий – у травні кожного року. Діти, які проживають в межах даної школи, приймаються першочергово (не повинні брати участь у процедурі набору). Набір до класів інших ніж перший початкової школи, триває протягом усього року. Щоб записати дитину до школи, батьки повинні спочатку звернутися до директора районної школи.

Територія обслуговування школи – це територія проживання учнів, яким в першу чергу пропонується місце в конкретній школі. Пошукова система районних шкіл Кракова доступна тут².

Початкова школа триває вісім років і поділяється на два етапи:

- ⇒ 1-3 класи (молодша школа),
- ⇒ 4-8 класи (навчання з поділом на окремі предмети).

Учні віком від 7 до 15 років ходять до початкової школи. У восьмому класі, у травні, всі вони пишуть обов'язковий іспит за восьмий клас. Не існує визначеного мінімального балу, який повинен набрати учень, тому не скласти іспит за восьмий клас неможливо, але результат цього іспиту визначає вступ до середньої школи (школи визначають критерії прийому, тобто мінімальну кількість балів). Важлива інформація про цей іспит публікується тут³.

Екзамен для іноземних учнів має так звані достосування щодо його форми (інші екзаменаційні листи) та умов (наприклад, видовжений час написання іспиту).

Детальна інформація про це

1.

2.

3.

щорічно публікується Центральною екзаменаційною комісією на веб-сайті тут¹.

СЕРЕДНЯ ШКОЛА

Учень/учениця у віці 16-18 років здобуває обов'язкову освіту в середній школі або в інший спосіб, наприклад, проходить професійне навчання у роботодавця. У Польщі існують такі типи середніх шкіл:

- ⇒ 4-річний загальноосвітній ліцей
- ⇒ 5-річний технікум
- ⇒ 3-річне професійно-технічне училище (першого ступеня).

Особа, яка досягла 18-річного віку під час навчання в школі, має право на безкоштовну освіту в державній середній школі до її закінчення (у недержавній середній школі вона має право на освіту відповідно до існуючих правил).

У Кракові набір до середніх шкіл відбувається у другій половині травня за посередництвом електронної системи, доступної на веб-сайті тут². Зацікавлені особи реєструють в системі одну заяву про вступ, в якій вказують довільну кількість загальноосвітніх ліцеїв, технікумів чи професійно-технічних шкіл першого ступеня, що перебувають у віданні міста Кракова.

Учень/учениця також може бути прийнятий/а до загальноосвітньої школи протягом навчального року, якщо в класах є вільні місця.

Детальну інформацію про набір до середніх шкіл у Кракові можна знайти за посиланням тут³.

У випускному класі середньої школи та технікуму юнаки та дівчата складають іспит на атестат зрілості (пол. "matura"). Цей іспит не є обов'язковим, але його результати визначають чи буде зараховано кандидата до вищого навчального закладу. Більш детально про цей іспит можна довідатись тут⁴.

Учні та учениці технікумів, професійно-технічних училищ першого ступеня, а також дорослі учні професійно-технічних училищ другого ступеня та поліцейських шкіл складають також професійні іспити. Особа, яка склала такий іспит за певною професією, отримує свідоцтво про професійну кваліфікацію. Більше інформації можна знайти тут⁵.

УРОК РЕЛІГІЇ У ПОЛЬСЬКІЙ ШКОЛІ

У державних дитячих садках і школах учні та учениці можуть подати заяву про участь в уроках релігії (участь в уроках релігії є добровільною). Як правило, в польських школах викладається католицька релігія. Однак, якщо директор школи

вид школи, тривалість, отримана освіта	важливі іспити	кар'єрний шлях
загальноосвітня школа триває 8 років загальна початкова освіта	іспит за восьмий клас обов'язковий	результат визначає вступ до середньої школи (школи встановлюють мінімальний поріг балів)
загальна середня школа триває 4 роки середня освіта	іспит на атестат про повну загальну середню освіту (необов'язковий, дає доступ до університетів)	вища освіта (атестат про повну загальну середню освіту обов'язковий) поліцейська школа кваліфікаційні курси
технікум триває 5 років середня професійна освіта	атестат про повну загальну середню освіту(необов'язковий, дає доступ до університетів) іспити, що підтверджують професійну кваліфікацію (дають доступ до ринку праці за фахом)	вища освіта (атестат про повну загальну середню освіту обов'язковий) поліцейська школа кваліфікаційні курси ринок праці
професійно-технічне училище першого ступеня триває 3 роки професійно-технічна освіта	іспити, що підтверджують професійну кваліфікацію (надають доступ до ринку праці)	професійно-технічне училище другого ступеня ліцей для дорослих кваліфікаційні курси ринок праці

отримує заяву щодо інших релігій, він повинен вжити заходів для організації таких уроків. Якщо в школі є менше 7 учнів, зацікавлених у вивченні певної релігії, за погодженням з відповідною церквою або релігійним об'єднанням, уроки релігії організуються в міжшкільній групі або позашкільному катехитичному пункті. У Кракові діють такі катехитичні пункти:

1. Євангельська Аугсбурзька церква (пол. Kościół Ewangelicko-Augsburski),
2. Церква ЄХБ в Польщі м. Бельсько-Бяла (пол. Kościół Chrześcijan Baptystów w RP Zbór w Bielsku-Białej),
3. П'ятидесятницька церква "Вифлеєм" церква (пол. Kościół Zielonoświątkowy Zbór „Betlejem”),
4. Церква Христа-Царя у Кракові (пол. Kościół Chrystus Królem w Krakowie),
5. Православна церква (пол. Kościół Prawosławny),
6. Церква адвентистів сьомого дня (пол. Kościół Adwentystów Dnia Siódmego),
7. Греко-католицька парафія Воздвиження Чесного Хреста у Кракові (пол. Parafia Grekokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Krakowie)
8. Євангельсько-методистська церква в Польщі (пол. Kościół Ewangelicko-Methodystyczny w RP),
9. Храм баптистської церкви (пол. Zbór Kościoła Chrześcijan-Baptystów),
10. Церква Божа в Польщі – Церква Ісуса Христа в Кракові (пол. Kościół Boży w Polsce – Kościół Jezusa Chrystusa w Krakowie).

Зацікавлені у вивченні власної релігії можуть отримати інформацію особисто у Відділі освіти мерії Кракова за адресою ul. Stachowicza 18 або зателефонувавши за номером (12) 616 52 47, а також у директора школи.

ШКІЛЬНИЙ ОBOB'ЯЗОК ТА НАВЧАННЯ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ

Незнання польської мови не звільняє від обов'язкового навчання і не може бути підставою для відмови у прийомі до школи. Система освіти передбачає ряд заходів для підтримки іноземних і польських учнів, що повертаються з-за кордону.

Підготовчий відділ (пол. “oddział przygotowawczy – OP) – створюється в початкових і середніх школах (за винятком спеціальних шкіл) для іноземців та громадян Польщі, які повертаються з-за кордону. Період навчання в такому підрозділі залежить від успіхів та здібностей учня. Зазвичай це один рік, але він може бути скорочений або продовжений до двох років. В OP, як і в звичайних класах учні та учениці можуть розраховувати на підтримку міжкультурних асистентів. В OP може навчатися максимум 25 учнів. Після завершення навчання в OP учень/учениця продовжує навчання в загальному класі. Якщо він/вона відчуває труднощі у навчанні, то може скористатися підтримкою педагогів та шкільних психологів. Допомогу можна отримати в комунальних психолого-педагогічних консультативних центрах. Довідник про роботу OP¹.

Міжкультурний асистент (пол. asystent międzykulturowy – AM) – це особа, яка допомагає учням з навчанням та адаптацією в школі. AM – це особа, яка володіє мовою країни походження іноземця та польською мовою, яку наймає директор школи як помічника вчителя. Довідник про роботу AM².

Загальна інформація щодо навчання в польській системі освіти учнів, які приїждять з-за кордону³.

ПРОЦЕДУРА ПРИЙОМУ ДО ШКОЛИ ДИТИНИ-ІНОЗЕМЦЯ

Батьки/законні опікуни дитини-іноземця записують дитину до школи в канцелярії школи на підставі документів:

- ⇒ заяви батьків про прийом до школи,
- ⇒ документу, що посвідчує особу батьків (лише потрібно показати),
- ⇒ документу, в якому зазначено загальну кількість років навчання дитини (наприклад, свідоцтво про закінчення останнього класу) або документ, що підтверджує закінчення даної школи (наприклад, атестат про повну загальну середню освіту) – на цій підставі директор школи визначить, до якого класу слід зарахувати дитину (дитина повинна бути зарахована до класу, в якому навчаються її однолітки),
- ⇒ копії свідоцтва про народження дитини (лише потрібно показати),
- ⇒ заяви про місце проживання дитини – за подання неправдивої інформації загрожує кримінальна відповідальність.

Директор школи не може вимагати від батьків договір оренди житла, довідки про місце реєстрації

(пол. "zameldowanie") або будь-який документ, що підтверджує легальність перебування (візу, посвідку на проживання тощо). Якщо батьки/законні опікуни/повнолітній учень, який прибув з-за кордону, не можуть подати документи, його/її зараховують до відповідного класу і приймають до державної школи на основі співбесіди. Директор школи може проводити співбесіду мовою, якою розмовляє учень. Якщо директор не володіє мовою учня, він повинен запросити на співбесіду перекладача. Документи не потребують присяжного перекладу, їх можуть перекласти вчителі школи або міжкультурний асистент. Присяжний переклад необхідний для підтвердження середньої освіти (нострифікації атестатів) для іноземців та громадян Польщі, які подають документи на вступ до університету або гімназії.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЙНІ ЦЕНТРИ

Надають дітям і підліткам психолого-педагогічну підтримку та допомогу у виборі освіти і кар'єри. Співпрацюють з батьками та вчителями. Допомога, яку надає державний психолого-педагогічний консультаційний центр (пол. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna), є добровільною та безоплатною. У разі необхідності там можна зустрітися з педагогом, психологом, профорієнтатором, логопедом тощо. У консультаційному центрі проводять діагностику, видають висновки щодо дитини і приймають рішення про необхідність спеціальної освіти. У Кракові учнями з міграційним досвідом займається Консультаційний центр розташований за адресою ul. Gertrudy 2¹.

Там батьки знайдуть інформацію польською, англійською, українською та російською мовами. Існують також "Сонячні простори підтримки" (пол. Stoneczna Przestrzeń Wsparcia), де можна отримати допомогу польською, українською та російською мовами – вони діють в рамках чотирьох консультаційних центрів, а додаткову інформацію про них, а також їх місцезнаходження, можна знайти на наступному веб-сайті www.spwslonce.com².

У консультаційних центрах працюють так звані оціночні групи, які видають заключення щодо необхідності:

- ⇒ спеціальної освіти
- ⇒ індивідуального навчання
- ⇒ індивідуальної дошкільної підготовки
- ⇒ корекційних занять,

а також висновки:

- ⇒ про необхідність ранньої підтримки розвитку дитини
- ⇒ індивідуального навчання (пол. "zindywidualizowana ścieżka kształcenia").

Психолого-педагогічний консультативний центр №1 (пол. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 1 w Krakowie)

ul. Chmielowskiego 1,
31-067 Kraków,
12 430 50 52
www.poradnia.oswiata.org.pl

Психолого-педагогічний консультативний центр №2 (пол. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 2 w Krakowie)

ul. Siewna 23d,
31-231 Kraków,
12 415 69 68
www.poradnia2krakow.pl

Психолого-педагогічний консультативний центр №3 (пол. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 3 w Krakowie)

ul. Konfederacka 18,
30-306 Kraków,
12 266 19 50
www.poradnia3.rakow.pl

Психолого-педагогічний консультативний центр №4 (пол. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 4 w Krakowie)

os. Kalinowe 18,
31-814 Kraków,
12 644 18 85
www.poradnia4.krakow.pl

Спеціалізований психолого-педагогічний консультативний центр „Краківський осередок терапії” (пол. Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Krakowski Ośrodek Terapii” w Krakowie)

os. Helców 23a,
31-148 Kraków,
12 422 18 58
www.kot.krakow.pl

Спеціалізований психолого-педагогічний консультативний центр для дітей, які мають труднощі у навчанні (пол. Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi w Krakowie)

ul. Św. Gertrudy 2,
31-046 Kraków,
12 422 43 83
www.poradnia-psychologiczna.com

Спеціалізований психолого-педагогічний консультативний центр „Краківський осередок кар'єри” (пол. Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna pn. „Krakowski Ośrodek Kariery” w Krakowie)

ul. Poptawskiego 17,
30-818 Kraków,
12 632 87 73
www.poradniakrakow.com.pl

Спеціалізований консультативний центр первинної психолого-педагогічної допомоги (пол. Specjalistyczna Poradnia Wczesnej Pomocy Psychologiczno- Pedagogicznej w Krakowie)

os. Willowe 35,
31-902 Kraków,
12 412 15 66
www.owpp.pl

До заяви на отримання вищезазначених заключень та висновків необхідно додати актуальну медичну довідку, видану на спеціальному бланку. Для учнів з аутизмом необхідна довідка від лікаря-психіатра.

Більш детально про заключення та висновки можна дізнатися на сайті психолого-педагогічного консультативного центру тут¹.

ІНТЕРНАТИ ТА ГУРТОЖИТКИ

Учні віком від 13 до 18 років можуть проживати в інтернаті або гуртожитку (пол. "bursa"), якщо їхнє місце проживання знаходиться далеко від школи. Школа-інтернат – це навчально-виховний заклад певної школи (щоб користуватися послугами школи-інтернату, учень/учениця повинен/повинна відвідувати саме цю школу). Гуртожиток – це міжшкільний інтернат, в якому проживають учні з різних шкіл.

Гуртожиток середньо-спеціальних шкіл № 1 (пол. Bursa Szkolnictwa Ponadpodstawowego nr 1)

ul. Rzeźnicza 4,
al. Focha 39
30-119 Kraków,
12 422 86 68

bursa1@mjo.krakow.pl

Гуртожиток середньо-спеціальних шкіл № 2 (пол. Bursa Szkolnictwa Ponadpodstawowego Nr 2)

os. Szkolne 17, 19
31-997 Kraków,
12 653 26 91

internatbursa@interia.pl

Гуртожиток середньо-спеціальних шкіл № 3 (пол. Bursa Szkolnictwa Ponadpodstawowego nr 3)

ul. Ułanów 21a
31-450 Kraków,
12 411 64 39

bursa3@mjo.krakow.pl

Комплекс будівельних шкіл № 1 (пол. Zespół Szkół Budowlanych nr 1)

ul. Szablowskiego 1,
30-127 Kraków,
12 637 48 82

zsb1@mjo.krakow.pl

Комплекс електричних шкіл № 1 (пол. Zespół Szkół Elektrycznych nr 1)

ul. Kamieńskiego 49
30-644 Kraków,
12 655 12 93

zsel1@mjo.krakow.pl

Комплекс кулінарних шкіл № 2 (пол. Zespół Szkół Gastronomicznych nr 2)

ul. Sokolska 17,
30-523 Kraków,
12 656 04 04

zsg2@mjo.krakow.pl

Школа – інтернат Комплексу шкіл екологічної інженерії та меліорації (пол. Internat Zespołu Szkół Inżynierii Środowiska i Melioracji)

ul. Ułanów 5,
31-450 Kraków,
12 411 76 11

zsisim@mjo.krakow.pl

Комплекс шкіл № 1 (пол. Zespół Szkół nr 1)

ul. Ułanów 5,
31-450 Kraków,
12 411 54 53

zs1@mjo.krakow.pl

У Кракові є також недержавні заклади, якими керують юридичні або фізичні особи. Їх перелік можна знайти тут¹.

СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА

Спеціальні школи приймають учнів, які мають висновок про особливі освітні потреби. Іноземні учні мають такі ж права щодо спеціальної освіти, як і польські учні. Це включає в себе право на безкоштовний проїзд до школи і зі школи додому. Для того, щоб скористатися безкоштовним транспортом або отримати відшкодування (якщо батьки перевозять дитину самостійно), необхідно заповнити відповідну заяву², додати до неї ксерокопію актуальної довідки про особливі освітні потреби та відправити її до Відділу освіти міста Кракова. Додаткову інформацію можна отримати у Відділі освіти: тел. 12 616 52 27.

Варто також переглянути інформацію на сторінці www.mcoo.krakow.pl³, у закладках: ZFŚS та Obsługa jednostek / Dowóz uczniów niepełnosprawnych.

Перед тим, як записати дитину до спеціальної школи, необхідно подати заяву про направлення до такої школи. Заяву можна подати особисто до Відділу технічної, спеціальної та корекційної освіти Відділу освіти міста Кракова за адресою: ul. Stachowicza, 18 або в електронному вигляді. Більш детально тут⁴. Ця процедура не поширюється на недержавні школи – у випадку недержавної школи батьки/законні опікуни звертаються безпосередньо до школи.

Список недержавних спеціальних шкіл у Кракові⁵. До переліку не включено недержавні школи – таку школу батьки можуть знайти в інтернеті самостійно. Список всіх комунальних навчальних закладів м. Краків тут⁶. У вересні 2022 року в Кракові була створена нова спеціальна школа, яка надає освіту учням і ученицям з інвалідністю зі статусом мігранта або біженця, а також полякам, в якій працюють співробітники з Польщі, України та Білорусі. Додаткова та контактна інформація доступна тут⁷.

НАВЧАННЯ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ

Види шкіл для дорослих	94
Кваліфікаційні курси	95
Освіта для дорослих в системі освіти	95
Корисна інформація щодо навчання для дорослих у Польщі	96
Поліцеальна школа	96
Вища освіта (магістратура)	96
Навчання за формулою 3+2	96
Вищі навчальні заклади Кракова	96
Післядипломна освіта	97
Навчання для власників атестату зрілості	98
Вивчення польської мови для іноземців	98
Підтвердження рівня володіння польською мовою – сертифікат	98
Освіта та страхування	98
Додаткові пільги для дорослих, які навчаються	99
Підтримка для дорослих в сфері освіти	99
Студентські гуртожитки	100

ВИДИ ШКІЛ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ

Дорослі можуть доповнити або продовжити свою освіту в низці шкіл, значна частина яких є безкоштовними. Це стосується як самоврядних, так і недержавних (громадських і приватних) шкіл.

Польська система освіти надає дорослим особам (які досягли 16-річного віку) можливість завершення всіх етапів навчання:

загальна середня освіта
(для тих, хто з різних причин не зміг завершити шкільну освіту за встановленою процедурою)¹.

загальноосвітній ліцей (для випускників загальноосвітніх середніх шкіл, осіб з неповною середньо-спеціальною освітою I ступеня) – тут², тут³

професійне училище II ступеня (для осіб із середньо-спеціальною освітою I ступеня)

тут⁴

НАВЧАННЯ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ

Повнолітні випускники загальноосвітніх ліцеїв та професійних училищ II ступеня можуть скласти іспит на атестат зрілості, успішне складання якого дає право на навчання у вищих навчальних закладах.

Атестат про повну загальну середню освіту не є обов'язковим для вступу до поліцейських шкіл, оскільки вимагається лише свідоцтво про середню загальну освіту (тобто закінчення ліцею чи професійного училища II ступеню). До поліцейських шкіл також приймаються випускники технікумів для молоді. Освіта для дорослих відбувається у заочній формі (зазвичай у вихідні дні), що дає їм можливість працювати.

КВАЛІФІКАЦІЙНІ КУРСИ

Дорослі також можуть навчатися на кваліфікаційних професійних курсах (пол. "kwalifikacyjny kurs zawodowy" – KKZ), які проводяться за навчальною програмою професійно-технічної освіти в рамках певної кваліфікації. Будь-яка зацікавлена особа віком від 18 років може взяти участь у KKZ, незалежно від рівня освіти (середня загальноосвітня школа, неповна середня освіта, професійно-технічна, середня або вища освіта). Закінчення KKZ дозволяє скласти іспит, що підтверджує кваліфікацію за даною професією, який проводиться окружною екзаменаційною комісією. Особа, яка закінчила кваліфікаційний професійний курс та склала іспит, що підтверджує професійну кваліфікацію за даною професією, отримує відповідне свідоцтво та право займатися професійною діяльністю відповідно до отриманої кваліфікації. Більше інформації про самопідготовку професійної кваліфікації можна знайти [тут](#)¹.

ОСВІТА ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Список шкіл для дорослих у Кракові можна знайти за посиланням [тут](#)².

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО НАВЧАННЯ ДЛЯ ДОРОСЛИХ У ПОЛЬЩІ

Іспит на атестат зрілості “Matura”

Іспит на атестат зрілості (пол. “egzamin maturalny”) можна скласти улюбий час, після закінчення середньої освіти (потрібно мати дійсний атестат про закінчення середньої школи); для цього потрібно звернутися до Округової екзаменаційної комісії (пол. ОКЕ, у Кракові вона знаходиться за адресою: ul. Osiedle Szkolne, 37) і розпочати процедуру. Кожного навчального року на інтернет-сторінці ОКЕ¹ публікуються терміни, вимоги та способи підготовки.

ПОЛІЦЕАЛЬНА ШКОЛА

Навчання в поліцеальній школі (пол. “szkoła policealna”) базується на навчальній програмі середньої школи, що дає можливість отримати диплом, який підтверджує професійну кваліфікацію або кваліфікацію за професією після складання професійного іспиту. Навчання триває не більше 2,5 років. Випускники після складання зовнішнього іспиту отримують диплом, який визначає професійну кваліфікацію на рівні техніка або кваліфікованого робітника.

Пропозиції краківських поліцеальних шкіл можна знайти тут².

ВИЩА ОСВІТА (МАГІСТРАТУРА)

Відповідно до чинного законодавства (Закон від 20 липня 2018 року про вищу освіту та науку, “Законодавчий вісник” 2018, поз. 1668), набуття кваліфікації за певними професіями вимагає завершення повного п'яти - або шестирічного навчання в магістратурі; до них належать, зокрема: право, медицина, дошкільна та рання освіта, а також спеціальна освіта.

НАВЧАННЯ ЗА ФОРМУЛОЮ 3+2

Відповідно до Болонської системи, більшість навчальних програм здійснюється за системою трирічного бакалаврату та дворічної магістратури; мігранти, які бажають підвищити свої кваліфікації, найчастіше обирають дворічну магістратуру, до якої можна вступити маючи документ про закінчення освіти першого ступеня (бакалавр).

ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ КРАКОВА

Мешканці Кракова можуть обирати з 18 державних та недержавних вищих навчальних закладів. – список³. У всіх університетах вступна кампанія відбувається в електронному вигляді. Важливу інформацію та терміни ви знайдете в розділі “Абітурієнт – набір”.

Ви можете навчатися на тих самих умовах, що і громадяни Польщі, якщо:

- ⇒ маєте дозвіл на постійне проживання у Польщі,
- ⇒ маєте статус біженця, який було надано у Польщі,
- ⇒ ви отримали тимчасовий або додатковий захист на території Республіки Польща,
- ⇒ ви є трудовим мігрантом, громадянином ЄС/ЄЕЗ або членом сім'ї трудового мігранта з ЄС/ЄЕЗ,
- ⇒ ви маєте дозвіл на довгосрокове проживання як резидент ЄС,
- ⇒ ви є громадянином ЄС/ЄЕЗ з правом постійного проживання.

Якщо ви відповідаєте одному з цих критеріїв, то не платитимете за навчання на денній формі (у державних університетах), але ви повинні пройти відбір (конкурувати з іншими абітурієнтами) і показати документальне підтвердження рівня володіння польською мовою. Рівень цього знання визначається відповідним університетом, але він не може бути нижчим за В1. Як іноземець, ви можете:

- ⇒ отримати стипендію від польської сторони (Уряд Республіки Польща),
- ⇒ навчатися на платній основі (сплачуючи за навчання),
- ⇒ навчатися безкоштовно, без права на стипендію,
- ⇒ отримувати стипендію від сторони, що відряджає на навчання (наприклад, від країни або університету), і не платити за навчання,
- ⇒ отримувати стипендію від польських університетів.

Студенти, які навчаються за вищезазначеними правилами, не повинні конкурувати з іншими студентами за місце в університеті. Однак вони зобов'язані платити за навчання. Розмір плати за навчання може бути різним в залежності від навчального закладу.

У недержавних ВУЗах навчання платне.

Післядипломна освіта

Післядипломну освіту можуть отримати як випускники ВУЗів першого та другого ступенів, так і студенти, які проходили безперервне п'ятирічне навчання. Для того, щоб записатися на післядипломне навчання, необхідно взяти участь у вступній кампанії. Що варто знати:

- ⇒ післядипломну освіту можна отримати не лише в університеті, а й в різних навчальних закладах (державних та недержавних),
- ⇒ приймаючи рішення про вибір навчального закладу, який не має статусу ВУЗу, слід дуже уважно вивчити їхні умови вступу (особливо якщо вони пропонують можливість навчання без нострифікації/визнання диплома), оскільки, вклавши певну суму грошей за навчання, можна залишитися ні з чим, тобто без кваліфікації, необхідної потенційному роботодавцю.

НАВЧАННЯ ДЛЯ ВЛАСНИКІВ АТЕСТАТУ ЗРІЛОСТІ

Дані навчальні заклади пропонують здобуття кваліфікацій особам, які мають атестат зрілості.

Кожна із зазначених форм навчання дорослих може відбуватися очно, онлайн (синхронно, тобто під безпосереднім керівництвом викладача, або асинхронно, коли ви маєте доступ до навчальних матеріалів, розміщених на платформі, і можете це робити у зручний для вас час) або гібридно. Слід з обережністю обирати онлайн-навчання у випадку деяких професій, які вимагають практичних навичок, наприклад, викладання у школі, яке вимагає стажування.

ВИВЧЕННЯ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

У Кракові є багато шкіл польської мови, більшість з них діє на комерційній основі (платні). Система освіти не передбачає безкоштовних курсів польської мови для дорослих, хоча такі курси все частіше пропонуються в рамках проєктів, що реалізуються неурядовими організаціями. Вищі навчальні заклади пропонують платні відкриті курси (для всіх бажаючих) та закриті курси – для студентів університетів. Перелік пропонованих курсів можна знайти на сайті університету.

ПІДТВЕРДЖЕННЯ РІВНЯ ВОЛОДІННЯ ПОЛЬСЬКОЮ МОВОЮ – СЕРТИФІКАТ

Підтвердження рівня володіння мовою здійснює Державна комісія з засвідчення рівня володіння польською мовою як іноземною, яка укладає контракти з сертифікованими організаціями на проведення іспитів. З їх переліком можна ознайомитися тут¹.

Цей список доповнюється – ви можете слідкувати за змінами на сторінці². Тут ви також знайдете інформацію про організацію іспитів та зразки тестів.

Державна комісія з засвідчення рівня володіння польською мовою як іноземною оголошує графік екзаменаційних сесій з польської мови на кожен рік. З актуальними датами можна ознайомитися тут³. Для того, щоб скласти іспит, ви повинні зареєструватися та сплатити внесок. Ви можете довідатися про вартість іспиту тут⁴. Реєстрація⁵ на екзамен відбувається в електронному вигляді.

ОСВІТА ТА СТРАХУВАННЯ

Слухачі поліцеальної школи, які не досягли 26-річного віку, можуть бути застраховані школою, якщо вони не мають іншого права на страхування (не

працюють або не застраховані батьками).

Іноземні студенти з-поза меж ЄС отримують страхування в Польщі:

- ⇒ шляхом укладення договору добровільного медичного страхування з відділенням Національного фонду охорони здоров'я (NFZ) за місцем проживання і самостійно сплачують щомісячні внески на медичне страхування,
- ⇒ у випадку власників Карти Поляка чи документу про польське походження, обов'язок сплати внесків на медичне страхування покладається на університет – для цього необхідно звернутися до деканату.

Особа, зацікавлена в добровільному страхуванні, повинна подати заяву в обласне відділення NFZ і пред'явити наступні документи:

- ⇒ паспорт разом з документом, що підтверджує легальне перебування в Польщі (віза, карта перебування),
- ⇒ підтвердження статусу студента (студентський квиток або довідка з університету),
- ⇒ дозвіл від батьків на підписання договору добровільного медичного страхування (якщо особа неповнолітня).

Студенти та аспіранти звільняються від сплати додаткових оплат за підписання договору добровільного страхування. Вони сплачують лише страховий внесок. Більше інформації щодо страхування осіб, що навчаються тут¹ а також тут².

ДОДАТКОВІ ПІЛЬГИ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ

Учень поліцейської школи отримує учнівський квиток, а студент або аспірант – студентський квиток. Обидва документи дають право на знижки (наприклад, у громадському транспорті). Студентський квиток можна також використовувати як носій Краківської міської картки, і з ним можна придбати абонемент на проїзд.

ПІДТРИМКА ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ В СФЕРІ ОСВІТИ

У Кракові є багато організацій, які пропонують підтримку іноземцям, включаючи допомогу в пошуку потрібного курсу/школи та роз'ясненні процесу прийому на роботу. Варто скористатися інформацією на сайті Центру професійної освіти³ у Кракові. Більше інформації: тут⁴, тут⁵, тут⁶.

СТУДЕНТСЬКІ ГУРТОЖИТКИ

Студенти можуть проживати в так званих гуртожитках/студентських будинках протягом усього періоду навчання. Майже кожен університет пропонує таку можливість. Нижче ми публікуємо список таких місць. Детальну інформацію про студентські гуртожитки можна знайти на сайті навчального закладу.

- ⇒ Гуртожитки Ягеллонського університету (UJ) – близько 3 500 місць,
- ⇒ Гуртожитки Гірничої академії (AGH) – близько 6800 місць,
- ⇒ Університет Комісії національної освіти в Кракові – близько 1000 місць,
- ⇒ Академія фізичного виховання ім. Броніслава Чеха у Кракові (AWF) – близько 1000 місць,
- ⇒ Папський університет ім. Яна Павла II у Кракові – близько 80 місць,
- ⇒ Музична академія ім. Кшиштофа Пендерецького в Кракові – близько 100 місць,
- ⇒ Театральна академія ім. Станіслава Виспянського в Кракові – близько 40 місць.

Окрім університетських гуртожитків, студенти можуть користуватися приватними гуртожитками або орендувати житло. Рекомендується проконсультуватися з відповідним відділом навчального закладу, який займається зокрема питаннями розміщення студентів та, може надати інформацію про доступні варіанти проживання.

ДОПОМОГА РОДИНАМ

Форми допомоги родинам	101
Установи, що надають допомогу родинам	101
Ясла	102
Центри денного догляду	103
Персональний асистент особи з особливими потребами	103
Центри для родин	103
Асистент родини	103
Центри денного догляду	104
Клуби для батьків та дітей до 3 років	105
Зелений будиночок	106
Додаткова фінансова допомога для родин	106
Програми для родин	107
Програма “Добрий старт”	107
Загальнопольська програма “Картка великої родини”	108
Програма “Краківська сімейна картка 3+”	110
Програма “Краків для сім’ї “N”	110
Краків для осіб похилого віку	111
Центри активності осіб похилого віку	111
Субсидія на медичну допомогу	111
Університет Третього віку	112
Фінансова допомога родинам іноземців	112
Реєстрація новонародженої дитини	113
Житлова субсидія	113

ФОРМИ ДОПОМОГИ РОДИНАМ

Підтримка сім’ї в Польщі регулюється багатьма різними правовими документами та соціальними програмами. Серед найважливіших – Закон про підтримку сім’ї та систему патронатного виховання. Закон регулює зобов’язання держави перед сім’ями, які відчувають труднощі у виконанні своїх функцій по догляду та вихованню дітей. Робота з сім’єю проводиться як у ситуаціях, що свідчать про необхідність превентивних, профілактичних заходів, так і в кризових ситуаціях, що загрожують благополуччю дитини. Вона приймає різні форми, адаптовані до потреб сім’ї та специфіки труднощів, що виникають. До них відносяться сімейні асистенти, центри денного догляду, підтримуючі сім’ї, консультації фахівців та інші послуги, спрямовані на зміцнення функціонування сімей з дітьми.

УСТАНОВИ, ЩО НАДАЮТЬ ДОПОМОГУ РОДИНАМ

Однією з найважливіших установ, що надає допомогу сім’ям, є Муніципальний центр соціального забезпечення (пол. MOPS) у Кракові. Будь-яка особа, яка перебуває у складній життєвій ситуації – бореться з безробіттям, бідністю,

безпритульністю, фізичним або емоційним насильством – може звернутися за допомогою до MOPS. MOPS також здійснює нагляд за діяльністю підрозділів, що діють у системі соціального захисту, серед яких можна виділити – будинки соціального захисту, центри підтримки для людей похилого віку, клуби самопомоги, будинки самопомоги громади, притулки, центри денного перебування, центри денної підтримки, спеціалізовані консультаційні центри, центри кризового втручання, спеціалізовані центри підтримки жертв домашнього насильства, клуби соціальної інтеграції, майстерні трудотерапії, центри соціальної інтеграції, притулки, будинки нічного перебування та пункти обігріву для бездомних осіб. Для того, щоб отримати допомогу, достатньо повідомити про таку потребу по телефону, у формі письмової заяви або особисто у відповідному закладі. Більше інформації про краківські відділення MOPS можна знайти за посиланням тут¹. та загальна інформація тут².

Другою важливою установою, що підтримує сім'ї, є Районний центр допомоги сім'ям. Серед іншого, Центр пропонує юридичні та психологічні консультації, семінари з працетерапії та допомогу біженцям, які мають труднощі з інтеграцією в нове середовище. Він також координує роботу будинків соціальної опіки та громадських центрів самопомоги. До завдань УВКБ ООН також входить реалізація програми "Допомога громадянам України з інвалідністю". Більше інформації тут³.

Інформація для осіб з особливими потребами з України тут⁴.

Ясла

Це одна з форм догляду за маленькими дітьми віком від 20 тижнів до кінця навчального року, коли дитина досягає трирічного віку. Ясла допомагають батькам поєднувати роботу та догляд за дитиною. Детальні умови прийому дітей викладені в статуті ясел.

Тривалість перебування в яслах, як правило, становить до 10 годин на день. На прохання батьків цей час можна продовжити за додаткову плату. У Кракові є 22 муніципальні ясла на 2 344 місця, а також 11 ясел на замовлення міста Кракова на 767 місць. Батьки платять за перебування та харчування.

Зарахування до ясел місцевого самоврядування триває – за наявності вільних місць – протягом усього року, а рішення про зарахування приймає директор. Якщо ви бажаєте записати свою дитину до ясел, прийдіть до директора, щоб подати заяву та заповнити реєстраційну картку дитини. Після того, як ваша дитина буде прийнята до ясел, директор підписує з батьками договір. Вибір місця розташування не залежить від вашого місця проживання – "районування" не застосовується. Нагляд за діяльністю дитячих закладів для дітей віком до 3 років

здійснює Департамент соціальної політики та охорони здоров'я Мерії Кракова (тел. 12 616-50-58). Більш детальну інформацію та перелік самоврядних дитячих садків можна знайти на сайті тут¹. Загальну інформацію щодо ясел можна знайти тут² і тут³. Інші форми інституційного догляду за дитиною у віці до трьох років включають дитячий клуб та дитячий садок.

Більш детальну інформацію та перелік самоврядних дитячих садків

можна знайти на сайті тут⁴.

ПЕРСОНАЛЬНИЙ АСИСТЕНТ ОСОБИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

"Персональний асистент особи з особливими потребами" – це програма, яку реалізує Міський центр соціального забезпечення (пол. MOPS) у Кракові. Послугами асистента можуть скористатися люди з важким або помірним ступенем інвалідності. Асистент допомагає у виконанні повсякденних справ, вирішенні офіційних питань, вільному пересуванні містом, відвідуванні культурних заходів, а також відвозить і забирає дітей зі школи. Заявку на участь у програмі можна подати особисто у відділенні MOPS за місцем проживання заявника. Інформацію про програму можна знайти тут⁴.

ЦЕНТРИ ДЛЯ РОДИН

Центри для родин у Кракові тут⁵. Центр пропонує безкоштовні психологічні консультації, сімейне та соціальне консультивання, терапію пар/шлюбів/сімей та індивідуальні консультації з лікарем-наркологом. Центр організовує групи підтримки для батьків і матерів, школу для батьків, психолого-просвітницьку групу та семінари з профілактики залежностей. Допомога, яку пропонує Центр сім'ї, спрямована на подружні пари, які проживають у муніципалітеті Кракова, які борються з кризою стосунків і хочуть зміцнити свої батьківські навички.

АСИСТЕНТ РОДИНИ

Асистент родини – це фахівець, який допомагає сім'ям, що зазнають труднощів у догляді та вихованні:

- ⇒ uczy, jak radzić sobie z wychowywaniem dziecka na różnych etapach jego rozwoju, prowadzić gospodarstwo domowe, gospodarować budżetem,
- ⇒ навчає, як впоратися з вихованням дитини на різних етапах розвитку, веденням домашнього господарства, управлінням бюджетом,
- ⇒ допомагає у вирішенні важливих питань (наприклад, офіційних),
- ⇒ допомагає організувати вільний час, використовуючи наявні культурні

та спортивні можливості,

- ⇒ допомагає вагітним жінкам, особливо у випадку ускладненої вагітності, та сім'ям дітей, у яких діагностовано важку, незворотну інвалідність або невиліковну хворобу, що загрожує їхньому здоров'ю та життю, яка виникла у пренатальному періоді або при народженні (координує різноманітні спеціалізовані консультативні послуги, що уможливають подолання труднощів у догляді та вихованні дитини, соціальну та професійну реабілітацію, а також полегшують доступ до психологічної підтримки та правової допомоги, зокрема, щодо батьківських прав та прав на працевлаштування),
- ⇒ допомагає батькам, які прагнуть повернути своїх дітей під їхню безпосередню опіку.

Усі сім'ї з дітьми, які потребують допомоги у догляді та вихованні, можуть звертатися безпосередньо до відділень MOPS у Кракові, адреси

яких можна знайти за наступними адресами тут¹.

ЦЕНТРИ ДЕННОГО ДОГЛЯДУ

Центри денного догляду створені для того, щоб допомогти батькам у виконанні їхніх обов'язків по догляді та вихованню дітей. Вони пропонують широкий спектр освітніх, терапевтичних та розважальних заходів. Персонал центрів піклується про емоційні, розвиваючі та соціальні потреби дітей. Вони працюють не лише з дітьми, але й з їхніми опікунами, зміцнюючи їхні батьківські компетенції. Центри організують літні та зимові канікули для своїх вихованців. Діти можуть брати участь у спортивних таборах, мовних таборах і походах. Будь-який батько чи мати, зацікавлений у такій формі

підтримки, може звернутися безпосередньо до центру. Участь у заходах є безкоштовною.

Де в Кракові можна знайти найближчу установу?

- ⇒ „Little Prince ” – ul. Kurczaba 5
- ⇒ „Бенедикт” (пол. “Benedictus”) – ul. Rynek Podgórski 4/1a
- ⇒ „Маленький принц” (пол. “Mały Książę”) – ul. Kurczaba 5
- ⇒ “Амальтела” (пол. “Amaltela”) – ul. Borkowska 27
- ⇒ “Августинська” (пол. “Augustiańska”) – ul. Augustiańska 22
- ⇒ “Дім” (пол. “Dom”) – ul. Skarbińskiego 16
- ⇒ “Гратка” (пол. “Gratka”) – ul. Księcia Józefa 337
- ⇒ “Ораторій” (пол. “Oratorium”) – ul. Aleksandry 1
- ⇒ “Світлікі” (пол. “Świetliki”) – os. Strusia 19
- ⇒ “Радість” (пол. “Radość”) – ul. Józefińska 3
- ⇒ “Веселі бешкетники” (пол. “Wesołe urwisy”) – ul. Popławskiego 17
- ⇒ “Академія Молоді” (пол. “Akademia Młodzieży”) – ul. Radzikowskiego 29

Повний список дитячих садків у Кракові з адресами та номерами телефонів можна знайти за посиланням тут¹.

КЛУБИ ДЛЯ БАТЬКІВ ТА ДІТЕЙ ДО 3-Х РОКІВ

Батьківські клуби – це місця зустрічей та інтеграції батьків та опікунів, особливо для дітей віком до 3-х років та тих, хто в очікуванні на народження дитини. Це простір, де батьки та опікуни діляться своїм батьківським досвідом, проблемами та найкращими практиками виховання дітей. Кожен з краківських клубів пропонує широкий спектр занять та майстер-класів з питань здоров'я, виховання та правильного розвитку дітей. Батьки мають можливість брати участь у безкоштовних зустрічах з фахівцями, в тому числі з лікарями, логопедами, психологами, медсестрами, акушерками та дієтологами. У клубах також проводяться загальні розвиваючі заняття/ семінари для дітей та освітні, культурні, інтеграційні та рекреаційні майстер-класи для батьків, такі як дитячий масаж, рукоділля, пілатес, заняття для полегшення повернення на роботу після декретної відпустки або майстер-класи з макіяжу.

На даний момент у Кракові існує 46 клубів для батьків з дітьми віком до трьох років, розташованих у різних місцях, щоб кожен батько міг скористатися їхньою пропозицією. Клубами керують Муніципальні культурні центри та центри культури, Муніципальний центр соціального забезпечення, а також неурядові організації. Повний список клубів, а також їхні адреси та години роботи можна знайти на сайті тут². Участь у заходах зазвичай безкоштовна. У деяких випадках з батьків стягується 1 злотий за особу.

ЗЕЛЕНИЙ БУДИНОЧОК

“Зелений будиночок”¹ це заклад, створений за французьким зразком, де діти та їхні опікуни знайдуть простір для вільних ігор, відпочинку та налагодження стосунків з іншими дітьми та батьками. Психологічна підтримка надається командою, яка щодня змінюється: три терапевти, кожен з яких виступає в ролі аніматора для дітей. З їхньою допомогою батьки можуть розвивати свої батьківські навички та вчитися розпізнавати та задовольняти індивідуальні потреби своєї дитини. “Зелений будиночок” відкритий для всіх дорослих з дітьми. Записуватися заздалегідь не потрібно, а перебування є безкоштовним. Час, проведений разом з дитиною в Зеленому домі, може стати перехідним етапом між батьківським доглядом і переходом до ясел або дитячого садка. Відвідувачі “Зеленого будиночку” залишаються анонімними, лише ім'я та вік дитини фіксуються в буклеті відвідування, що, безсумнівно, впливає на свободу самовираження відвідувачів.

ДОДАТКОВА ФІНАНСОВА ДОПОМОГА ДЛЯ РОДИН

Однією з найважливіших і найдоступніших форм підтримки є так звана "Сімейна додаткова допомога" відома як "500+" (з січня 2024 року – "800+"). Ця програма була запроваджена в Польщі у 2016 році і полягає у виплаті грошової допомоги у розмірі 500 злотих на кожну дитину в сім'ї до досягнення нею 18-річного віку. З 1 січня 2024 року розмір допомоги на виховання буде збільшено з 500 злотих до 800 злотих. З 2022 року заяви на отримання допомоги 500+ прийматиме ZUS (Заклад соціального страхування).

Щомісячну допомогу на виховання можуть отримати також іноземці, які проживають у Польщі зі своїми сім'ями і відповідають принаймні одній з наступних умов:

- ⇒ є громадянами однієї з країн Європейського Союзу або Європейської асоціації вільної торгівлі – ЄАВТ;
- ⇒ є громадянами однієї з країн, яка підписала з Польщею двосторонню угоду про соціальне забезпечення (наприклад, США, Канади, Молдови, Південної Кореї або України);
- ⇒ мають дозвіл на тимчасове перебування з метою висококваліфікованого працевлаштування та проживають у Польщі разом з членами своєї сім'ї
- ⇒ мають карту перебування з позначкою "доступ до ринку праці" і проживають у Польщі разом з членами своєї сім'ї;
- ⇒ легально перебувають у Польщі в рамках внутрішньокорпоративного переведення і проживають у Польщі разом з членами своєї сім'ї

- ⇒ перебувають у Польщі у зв'язку з проведенням наукових досліджень;
- ⇒ є громадянами України, які приїхали з України до Польщі після 23 лютого 2022 року у зв'язку з військовими діями та отримали дозвіл на легальне перебування в Польщі на підставі Закону про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території України. Заяву на отримання допомоги слід подавати на спеціально підготовленому бланку SW-U українською мовою.

УВАГА: Інформація про можливість отримання батьківської допомоги громадянами України, які прибули до Польщі після 23 лютого 2022 року, українською мовою доступна на сайті ZUS (тут¹).

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ: Для отримання допомоги необхідно подати заяву, до якої додаються, наприклад, карта перебування та рішення про надання дозволу на перебування в Польщі. Заяви приймаються тільки в електронному вигляді через Платформу електронних послуг (PUE) ZUS. Якщо особа не має профілю на PUE ZUS, за допомогою можна звернутися до працівника у всіх відділеннях ZUS. (список²).

Якщо ви є матір'ю або батьком дитини і маєте номер PESEL, ви також можете подати заявку:

- ⇒ aplikację mZUS
- ⇒ portal Emp@tia
- ⇒ ваш банк – якщо ваш банк запустив таку послугу

Детальну інформацію (включаючи інструкції про те, як подати заявку, період виплат, строки подання заявок та перелік банків, які приєдналися до програми) можна знайти за посиланням тут³.

ПРОГРАМИ ДЛЯ РОДИН

ПРОГРАМА “ДОБРИЙ СТАРТ”

Грошова допомога в розмірі 300 злотих надається в рамках програми один раз на рік на дитину, яка навчається в початковій школі, середній школі (гімназії, технікумі, професійному училищі) або спеціальній школі до досягнення нею 20-річного віку, або 24-річного віку – у випадку дітей або учнів, які мають посвідчення особи з інвалідністю.

УВАГА: Допомога "Добрий старт" (пол. "Dobry Start") не поширюється на дітей, які відвідують дитячий садок і дітей, які проходять річну дошкільну підготовку в так званому підготовчому класі в дитячому садку або школі, а також на студентів. Іноземець також може отримати гроші на шкільний стартовий набір, якщо він проживає в Польщі. Особливо, якщо він має дозвіл на постійне проживання або карту побиту. Для того, щоб отримати підтримку, необхідно подати заяву в ZUS. Це може зробити мати, батько, законний опікун або фактичний опікун дитини (фактичний

1.

1.

2.

ДОПОМОГА РОДИНАМ

опікун – це особа, яка фактично піклується про дитину і яка подала заяву до суду з питань опіки про усиновлення дитини). Заява про призначення допомоги на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням, подається батьками-вихователями, керівником дитячого будинку сімейного типу або директором центру опіки та піклування.

Заявки на отримання допомоги "Гарний старт" можна подавати до ZUS з 1 липня до 30 листопада лише в електронному вигляді:

- ⇒ інформаційно-сервісний портал Emp@tia за адресою тут¹
- ⇒ електронний банкінг
- ⇒ Портал PUE ZUS.

У заявці, серед інших даних, має бути зазначено:

- ⇒ номер банківського рахунку, на який буде перерахована виплата допомоги,
- ⇒ адресу електронної пошти та номер телефону, які будуть потрібні для зв'язку з вами у зв'язку з вашою заявою і, можливо, для створення вашого профілю на порталі Платформи електронних послуг (PUE) ZUS.

УВАГА! Подання заяви в липні або серпні гарантує виплату допомоги не пізніше 30 вересня. При подачі заяви в наступні місяці (вересень, жовтень або листопад) допомога надійде в сім'ю протягом 2 місяців з моменту подачі заяви.

Більше інформації про програму "Добрий старт" можна знайти тут².

ЗАГАЛЬНОПОЛЬСЬКА ПРОГРАМА "КАРТКА ВЕЛИКОЇ РОДИНИ"

Родина, яка виховує трьох або більше дітей віком до 18 років, або до 25 років, якщо діти навчаються в школі або ліцеї, і без вікових обмежень у випадку дітей з помірним або значним ступенем інвалідності, може скористатися "Карткою великої родини" (пол. Karta Dużej Rodziny – KDR), незалежно від доходу сім'ї. KDR також надається батькам чи чоловікові/дружині одного з батьків, якщо у них народилося щонайменше троє дітей, незалежно від того, хто з них є батьком чи матір'ю.

Увага! Дитяча картка видається тільки в тому випадку, якщо на момент подачі заяви в сім'ї

є щонайменше троє дітей, які відповідають вищезазначеним умовам.

Право на отримання KDR має член багатодітної сім'ї, який є:
⇒ іноземцем, який перебуває на території Республіки Польща на підставі дозволу на постійне перебування,

дозволу на перебування довготермінового резидента Європейського Союзу, дозволу на тимчасове перебування, виданого у зв'язку з обставинами, зазначеними в art. 159 ust. 1 і art. 186 ust. 1 pkt 3 закону від 12 грудня 2013 р. про іноземців (Законодавчий вісник 2023 р., поз. 519, 185 і 547), або у зв'язку з отриманням статусу біженця чи додаткового захисту в Республіці Польща, якщо він/вона проживає з членами сім'ї на території Республіки Польща;

- ⇒ громадянин держави-члена Європейського Союзу, держави-члена Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ) – сторони Угоди про Європейський економічний простір або Швейцарської Конфедерації, який проживає на території Республіки Польща, а також члени його сім'ї в розумінні art. 2 pkt 4 закону від 14 липня 2006 року про в'їзд на територію Республіки Польща, перебування та виїзд з цієї території громадян держав-членів Європейського Союзу та членів їхніх сімей (Законодавчий вісник за 2021 р., поз. 1697 та за 2023 р., поз. 547), які мають право на перебування або право на постійне проживання на території Республіки Польща.

Ця KDR надає знижки на різноманітні товари та послуги – наприклад, на залізничні квитки, культуру та спорт (перелік знижок¹). Повну інформацію про процедуру та формуляри заяв для завантаження можна знайти за посиланням тут².

ПРОГРАМА “КРАКІВСЬКА СІМЕЙНА КАРТКА 3+”

Власники “Краківської сімейної картки” (пол. "Krakowska Karta Rodzinna 3+") мають право на низку преференцій, пільг, а також знижок і компенсацій, які пропонує міська влада Кракова та партнери, що приєдналися до програми на підставі укладених з містом договорів. Багатодітні сім'ї, які проживають на території муніципалітету Кракова, батьки яких (один з батьків у випадку неповної сім'ї) сплачують податок на доходи фізичних осіб у податковій інспекції на території міста Кракова, мають право користуватися "Краківською сімейною картою 3+". Детальна інформація про програму тут³.

УВАГА: Багатодітна сім'я – це сім'я, яка складається з батьків (одного з батьків у разі неповної сім'ї), які мають на утриманні не менше трьох дітей (включаючи дітей, над якими вони здійснюють сімейний патронат) до досягнення ними 18 років, або 24 років – якщо діти продовжують навчання. У випадку дітей з важкою формою інвалідності – без вікових обмежень.

Заяви на отримання Краківської сімейної карти приймаються в Краківському центрі допомоги.

(адреси)¹). Картки видаються терміном на 1 рік після перевірки поданої, повної заяви протягом 30 днів з моменту її подання, за адресою www.kkr.krakow.pl² надається повний перелік партнерів Програми ККР3+.

Краківська сімейна картка інтегрована з Краківською міською картою. Діти та молодь, охоплені програмою ККР 3+ з 1 вересня 2014 року, мають право на безкоштовний проїзд у міському транспорті. Власники картки мають пріоритетний прийом до муніципальних дитячих садків, знижки на придбання квитків до муніципальних закладів культури, муніципальних басейнів.

ПРОГРАМА “КРАКІВ ДЛЯ СІМ’І “N”

Програма є частиною соціальної політики муніципалітету Кракова і спрямована на сім’ї з дітьми з інвалідністю або дорослими, чия інвалідність виникла у віці до 21 року. Інформацію про процедуру та перелік необхідних документів можна знайти за посиланням [ТУТ](#)³.

Картка "N" дає право на:

- ⇒ free use of public transport in the Municipality of Krakow and neighbouring municipalities that have entered into an agreement for the joint implementation of public mass transport,
- ⇒ безкоштовне користування громадським транспортом на території муніципалітету Кракова та сусідніх муніципалітетів, які уклали угоду про спільну реалізацію громадського колективного транспорту,
- ⇒ 50% знижка на вхідні квитки до Краківського зоопарку, муніципальних музеїв, театрів та муніципальних басейнів,
- ⇒ 70% знижка на окремі заходи, організовані Краківським управлінням фестивалів,
- ⇒ позачерговий прийом до краківських ясел та звільнення від плати за перебування в яслах для дітей з сімей, які беруть участь у програмі "Краків для сім’ї "N",
- ⇒ 50% знижка на кожну додаткову годину навчання, виховання та догляду в краківських дитячих садках для дітей віком до 6 років для дітей з сімей, які беруть участь у програмі "Краків для сім’ї "N" (знижка поєднується зі знижкою, що впливає з володіння Краківською сімейною картою 3+, в результаті чого використання

додаткових годин в дитячому садку є безкоштовним),

- ⇒ безкоштовний вхід до всіх філій Національного музею в Кракові,
- ⇒ каталог пропозицій від приватних фірм та установ (перелік партнерів програми "Краків для сім'ї "N"").

УВАГА! Доступна інформація про підтримку громадян України з інвалідністю, які прибули до Польщі після 22.02.2022 р. тут².

КРАКІВ ДЛЯ ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ

Онлайн-платформа "Краків для людей похилого віку" містить інформацію про охорону здоров'я, догляд, освіту та культурні заходи, а також про Краківську раду людей похилого віку. У вкладці "Догляд" ви знайдете інформацію про центри денного догляду. Ці заклади надають допомогу людям похилого віку, які не потребують цілодобового догляду, але потребують підтримки у повсякденному житті. Вони пропонують догляд, харчування, реабілітаційні заходи, групову та індивідуальну терапію, а також освітні заходи. Повний перелік денних центрів можна знайти тут³.

ЦЕНТРИ АКТИВНОСТІ ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ

Центри активності для людей похилого віку (ЦАП) – це місця, де люди похилого віку можуть активно проводити свій вільний час, розвивати свої захоплення та інтереси, а також реалізовувати заходи, ініційовані ними самими. У Кракові є кілька десятків Центрів, які пропонують широкий спектр освітніх, спортивних, реабілітаційних та рекреаційних заходів. Центр відкритий для всіх осіб віком від 60 років. Участь у заходах є безкоштовною. Повний перелік Центрів активності для людей похилого віку та розклад занять можна знайти на сайті тут⁴.

СУБСИДІЯ НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

Субсидія на медичну допомогу – це фінансова підтримка (в даний час становить 215,84 злотих на місяць). На допомогу можуть претендувати:

- ⇒ діти з особливими потребами
- ⇒ особи старше 16 років, які мають значний ступінь інвалідності
- ⇒ особи старше 16 років, які мають помірний ступінь інвалідності, якщо інвалідність була встановлена у віці до 21 року.
- ⇒ особи старші 75 років

Для того, щоб отримати пільгу, потрібно заповнити бланк заяви та подати його разом з необхідними документами до Краківського центру соцзабезпечення (пол. Krakowskie Centrum Świadczeń), який знаходиться в Кракові ul. Stachowicza, 18 або ul. Zgody, 2.

УНІВЕРСИТЕТ ТРЕТЬОГО ВІКУ

Університети третього віку (УТВ) – це освітня ініціатива, спрямована на людей 50 +, які хочуть використати свій вільний час для розширення знань або навчитися чомусь абсолютно новому. Основними завданнями УТВ є соціальна та інтелектуальна активізація людей похилого віку та підтримання соціальних зв'язків. Заняття проходять у формі лекцій, майстер-класів, розмовних класів та мовних курсів. Деякі з них також проводяться в рамках інтеграційних поїздок.

Список краківських Університетів третього віку можна знайти на сайті тут¹.

ФІНАНSOVA ДОПОМОГА РОДИНАМ ІНОЗЕМЦІВ

Допомога родинам – це форма допомоги, яку держава надає сім'ям з дітьми. Адміністрація міста Кракова виплачує такі види допомог:

1. Допомога родинам – процедура SO-20 та надбавки до сімейної допомоги у випадку:

- ⇒ народження дитини,
- ⇒ догляду за дитиною під час відпустки по догляду за дитиною,
- ⇒ одиноке батьківство,
- ⇒ багатодітність,
- ⇒ навчання та реабілітація дитини з особливими потребами,
- ⇒ початок навчального року та річна підготовка до школи,
- ⇒ початок навчання дитини в школі за межами місця проживання,

2. Допомога по догляду – procedura SO-19

3. Медичний догляд – procedura SO-18

4. Спеціальна допомога по догляду за дитиною – procedura SO-8

5. Допомога по догляду за дитиною – procedura SO-13

6. Допомога по догляду – допомога, яка виплачується тільки одержувачам спеціальної допомоги по догляду або опікунської допомоги

7. Одноразова допомога при народженні дитини (за законом) – так зване “бецікове” (пол. becikowe) – procedura SO-26 (необхідна медична довідка, яка підтверджує, що мати дитини перебувала під медичним наглядом не пізніше, ніж з 10-го тижня вагітності до пологів; ви отримаєте одноразову виплату в розмірі 1 000 злотих, якщо ви відповідаєте критеріям доходу).

8. Одноразова грошова допомога у зв'язку з народженням дитини (від гміни) – procedura SO-21 (необхідний документ, що підтверджує проживання на території муніципалітету Кракова щонайменше один рік до дати народження дитини; ви отримаєте одноразову виплату в розмірі 1 000 злотих, якщо ви

ДОПОМОГА РОДИНАМ

відповідає критеріям щодо розміру доходу).

9. Батьківська допомога – procedura SO-1

10. Одноразова допомога "за життя" – procedura SO-29

Доступ до сімейної допомоги мають усі іноземці, які мають право працювати в Польщі або звільнені від обов'язку мати дозвіл на роботу. Іноземці, які отримали статус біженця або додатковий захист, також мають право на таку допомогу.

У випадку іноземців, сімейна допомога надається, якщо особи, які мають на неї право, проживають разом з членами своєї сім'ї на території країни протягом періоду, в якому вони отримують таку допомогу, тобто з 1 листопада певного року до 31 жовтня наступного календарного року, і якщо вони виконують всі передбачені законом умови, від яких залежить право на отримання цієї допомоги. Будь ласка, зверніться до інформації про конкретну пільгу для отримання більш детальної інформації. З переліком усіх пільг можна ознайомитися тут¹.

РЕЕСТРАЦІЯ НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ

Народження дитини необхідно зареєструвати в органах РАЦСу за місцем народження дитини. Пам'ятайте, що це потрібно зробити протягом 21 дня з моменту видання свідоцтва про народження. Адреси відділів можна знайти тут².

Новонароджена дитина, зареєстрована на постійне місце проживання, має право на отримання подарункового набору від адміністрації міста Краків. Подробиці можна знайти тут³.

ЖИТЛОВА СУБСИДІЯ

Житлова субсидія – це допомога, призначена для субсидування житлових витрат, понесених у зв'язку із проживанням у помешканні. Деталі – процедура SO-15⁴.

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕБУВАННЯ У ПОЛЬЩІ

КАТЕГОРІЇ МІГРАНТІВ	114
ПРОЦЕДУРА ЛЕГАЛІЗАЦІЇ – ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	115
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕБУВАННЯ ГРОМАДЯН ЄС, ЄЕЗ І KSz	116
Громадяни ЄС	116
Сім'я громадянина ЄС 6	116
Право на постійне перебування для громадян ЄС та членів їх родин	116
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕБУВАННЯ ГРОМАДЯН ТРЕТІХ КРАЇН	117
Підстави видачі посвідки на тимчасове проживання	118
НЕВРЕГУЛЬОВАНЕ ПЕРЕБУВАННЯ (НЕЛЕГАЛЬНЕ)	123
ОСОБЛИВІ ПРАВИЛА – ПЕРЕБУВАННЯ ГРОМАДЯН США	124
ПЕРЕБУВАННЯ ВОЄННИХ БІЖЕНЦІВ З УКРАЇНИ	124
ВАЖЛИВА ІНФОРМАЦІЯ	127
Обов'язки іноземців під час перебування на території РП	127
Контроль перебування іноземців на території РП	128
Строк дії дозволу на перебування та виїзд з РП	128
Порушення правил перебування	129
ПРАВИЛА НАДАННЯ ІНОЗЕМЦЯМ ЗАХИСТУ НА ТЕРИТОРІЇ РП – МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ	129

КАТЕГОРІЇ МІГРАНТІВ

Польська правова система розрізняє кілька категорій іноземців, і до кожної з них застосовуються окремі правові положення.

ІНОЗЕМЦІ У ПОЛЬЩІ – СТАТУС

Іноземці у Польщі – статус			
Громадяни Європейського Союзу (ЄС), Європейської економічної зони (Норвегія, сландія, Ліхтенштейн) (ЄЕЗ) і Швейцарської Конфедерації (ШК) та члени їх сімей (мають ті ж права, що і громадяни Польщі)	громадяни третіх країн, які мігрують добровільно (добровільні мігранти)	громадяни третіх країн, які шукають міжнародного захисту (вимушена еміграція)	спеціальний статус UKR надано громадянам України, які виїхали з країни у зв'язку з триваючим на її території збройним конфліктом (вимушена еміграція)

Добровільні мігранти можуть подати заяву на легалізацію свого перебування за загальними правилами, встановленими для цієї групи. Ці правила не поширюються на осіб, які емігрували з примусу.

Процедура легалізації – загальні положення

Процедура легалізації перебування або реєстрації перебування ведеться польською мовою, тому всі документи, що подаються в процесі (крім паспорта та інших документів, що посвідчують особу), повинні бути перекладені на польську мову присяжним перекладачем.

Легалізацією та реєстрацією перебування займається Воєводське управління (пол. Urząd Wojewódzki – UW) – Відділ з питань іноземців¹ (пол. Wydział Spraw Cudzoziemców), який знаходиться за адресою: ul. Przy Rondzie 6 в Кракові.

Процедура проводиться на прохання іноземця і є платною (так званий гербовий збір). Розмір збору варіюється в залежності від типу дозволу.

Увага! Воєводське управління буде інформувати вас письмово про розгляд вашої справи. Тому вам необхідно вказати свою адресу і, якщо ви зміните її, повідомити про це управління в письмовій формі. Ви також повинні отримувати листи з управління – якщо ви цього не робитимете, управління припинить розгляд вашої справи і відмовить у видачі дозволу на проживання. Управління надсилає рекомендовані листи, при отриманні яких ви маєте розписатися, підтвердивши у такий спосіб їх отримання. Якщо вас не буде вдома, листоноша залишить "лист-повідомлення" (інформацію про те, де ви можете отримати даний лист). На це у вас є 14 днів. Ви повинні обов'язково дотримуватися строків процедури, навіть якщо управління цього не робить.

Якщо з вини Воєводського управління (так званої першої інстанції) розгляд справи затягується, ви можете поскаржитися на бездіяльність до органу другої інстанції, тобто до Управління у справах іноземців (пол. Urząd do Spraw Cudzoziemców – UdSC).

Якщо ви не згодні з рішенням Воєводського управління, ви можете подати апеляцію до UdSC. На це у вас є 14 днів. Рішення, прийняте UdSC (орган другої інстанції), є остаточним і підлягає виконанню. Але ви все ще можете спробувати оскаржити його, подаючи апеляцію до Воєводського Адміністративного Суду (WSA) у Варшаві. На це є 30 днів.

Детальну інформацію про окремі процедури легалізації перебування можна знайти на сайті Малопольського воєводського управління ту².

Процедура оскарження рішення

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕБУВАННЯ ГРОМАДЯН ЄС, ЄЕЗ І KSZ

Громадяни ЄС

Громадяни Європейського Союзу (ЄС) мають гарантовану договорами свободу проживання та заснування на території Польщі. Ви можете перебувати в Польщі протягом трьох місяців без будь-яких зобов'язань. Після закінчення цього часу ви повинні зареєструвати своє перебування. Реєстрація є обов'язковою. Якщо ви цього не зробите, вам загрожує штраф. Про це можна домовитися в Малопольському воєводському управлінні.

Сім'я громадянина ЄС

Кожен громадянин ЄС має право проживати в Польщі зі своєю сім'єю. Згідно з польським законодавством, сім'я складається з чоловіка та дружини (особи протилежної статі, які перебувають в офіційному шлюбі), дітей, батьків, бабусь та дідусів. Інші родичі (наприклад, брати) не вважаються сім'єю. Також член сім'ї громадянина ЄС, який не має громадянства ЄС, може отримати в'їзну візу і дозвіл на проживання. Наявність цих документів необхідна для того, щоб проживання вважалось легальним.

ПРАВО НА ПОСТІЙНЕ ПЕРЕБУВАННЯ ДЛЯ ГРОМАДЯН ЄС ТА ЧЛЕНІВ ЇХ РОДИН

Після п'яти років безперервного проживання в Польщі громадянин ЄС має право на постійне проживання. Існують винятки, з якими ви можете ознайомитися тут. Такі ж правила застосовуються до громадян Великобританії, які мають право зареєструвати своє місце проживання або продовжити цю реєстрацію, якщо вони користувалися свободою пересування в Польщі до Brexit. *Громадяни ЄС.*

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕБУВАННЯ ГРОМАДЯН ТРЕТІХ КРАЇН

Підстави перебування в Польщі громадян третіх країн Podstawy (добровільних мігрантів).

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕБУВАННЯ У ПОЛЬЩІ

Категорія перебування	Тривалість перебування	Важлива інформація
безвізовий режим перебування	до 90 днів протягом будь-якого 180-денного періоду	Ви повинні покинути Шенгенську зону не пізніше, ніж на 90-й день вашого перебування. Сума днів перебування в різних країнах Шенгенської зони підсумовується, так само як і при багаторазових в'їздах протягом 180-денного періоду. Не забувайте правильно рахувати дні, а якщо у вас виникнуть сумніви, ви можете звернутися до прикордонників.

право на проживання у візовому потоці	на період дії візи, максимум до 12 місяців	Візу можна продовжити один раз (за окрему плату) лише з поважних причин, які не можна було передбачити в день видачі візи. Заява повинна бути подана не пізніше останнього дня дії візи. Нову візу можна отримати за кордоном тільки в польському дипломатичному представництві або в представництві країни, яка забезпечує візове представництво Польщі
тимчасове перебування	на період понад 3 місяці (максимум до трьох років), якщо визначено рішенням воєводи	Перебування може бути продовжено необмежену кількість разів. Заяву необхідно подати не пізніше останнього дня легального перебування в Польщі.
постійне перебування	на невизначений термін	Надається певним категоріям іноземців, у тому числі тим, хто має родинні зв'язки з поляками або польське коріння.
проживання довгострокового резидента ЄС	надається на невизначений термін	Цей статус надається іноземцям, які проживають у Польщі щонайменше п'ять років, мають сертифікат про знання польської мови та стабілізовану соціально-економічну ситуацію.

Незалежно від конкретної підстави для отримання карти резидента, ви повинні відповідати певним загальним вимогам:

- ⇒ your stay must be legal from the day of entry to the day of departure,
- ⇒ ваше перебування має бути легальним від дня в'їзду до дня виїзду,
- ⇒ ви повинні мати медичну страховку, щоб покрити витрати на лікування та перебування в лікарні,
- ⇒ ви повинні мати фінансові можливості для утримання себе в Польщі (польське законодавство вимагає, щоб такий дохід був регулярним і стабільним, і встановлює мінімальний рівень),
- ⇒ ви повинні мати місце проживання (готель, орендована квартира, власне житло),
- ⇒ необхідно заповнити заяву на спеціальному бланку польською мовою (інструкції до заяви є англійською,

- французькою та російською мовами),
- ⇒ ви повинні подати ксерокопію всіх сторінок вашого паспорта (навіть якщо вони порожні) та 4 фотокартки паспорта,
- ⇒ ви повинні сплатити гербовий збір,
- ⇒ ви повинні здати відбитки пальців – в офісі вам повідомлять кінцевий термін.

Якщо ви подасте заяву під час легального перебування, ваше перебування триватиме до прийняття остаточного рішення, незалежно від того, чи закінчилася будь-яка інша підстава для перебування (наприклад, термін дії вашої візи або попередньої карти перебування). Після того, як ви подасте заяву, органи влади поставлять штамп у вашому паспорті або видадуть документ, що підтверджує вашу заяву. Пам'ятай, що легальне перебування під час процедури легалізації не дає тобі права виїжджати за межі Польщі, за винятком випадків, коли у тебе ще є дійсна віза або дозвіл на тимчасове перебування.

ПІДСТАВИ ВИДАЧІ ПОСВІДКИ НА ТИМЧАСОВЕ ПРОЖИВАННЯ

Причина

Робота в Польщі – постійна робота за будь-якою професією

1.

Важлива інформація

Ви не отримаєте такий дозвіл, якщо:

- ⇒ ви в'їхали до Польщі як турист
- ⇒ щоб відвідати родину або друзів,
- ⇒ ви маєте бізнес у Польщі.

Якщо роботодавець пообіцяв вам працевлаштування, до заяви потрібно додати додаток 1, заповнений роботодавцем (там міститься така інформація, як вид роботи, посада, обсяг обов'язків, заробітна плата). Іноді потрібно також отримати довідку від старости (у Кракові – мера) про те, що роботодавець не зміг задовольнити свої потреби на місцевому ринку праці.

Пам'ятай:

- ⇒ дозвіл на тимчасове проживання та роботу стосується працевлаштування у конкретного роботодавця на конкретну посаду,
- ⇒ якщо ви змінюєте посаду або хочете змінити роботодавця, ви повинні подати заяву на ім'я воєводи про зміну
- ⇒ видане рішення (зазвичай це передбачає принесення нового додатку № 1 до заяви; іноді управління може попросити у вас також інші документи, наприклад, трудовий договір або інший договір, на підставі якого ви працюєте, документи, пов'язані з соціальним страхуванням, тощо),
- ⇒ ви повинні дотримуватися всіх умов наданого вам дозволу, оскільки від цього залежить легальність вашого працевлаштування (це контролюється працівниками Прикордонної служби),
- ⇒ протягом терміну дії дозволу ви можете змінити роботодавця лише один раз у зв'язку з втратою роботи (нового роботодавця ви повинні знайти протягом 30 днів). Більше інформації тут.

Робота в Польщі – так звана “блакитна карта” (Blue Card) (пов'язана з високою кваліфікацією)

1.

Якщо ви працюєте за висококваліфікованою професією, ви можете отримати спеціальний дозвіл на проживання. Щоб отримати такий дозвіл:

- ⇒ ви закінчили навчання або маєте 5 років досвіду роботи за фахом або професією
- ⇒ у вас має бути підписаний контракт з роботодавцем щонайменше на 12 місяців,
- ⇒ ваша заробітна плата повинна перевищувати 150% середньомісячної заробітної плати в польській економіці.

Ви не отримаєте такий дозвіл, якщо:

- ⇒ ви в'їхали до Польщі як турист
- ⇒ щоб відвідати родину чи друзів,
- ⇒ якщо ви ведете бізнес у Польщі.

Пам'ятай:

- ⇒ дотримуватися всіх умов отриманого дозволу – від цього залежить легальність вашого працевлаштування,
- ⇒ протягом перших двох років не можна змінювати роботодавця і посаду без офіційного внесення змін до отриманого дозволу,
- ⇒ ви можете змінити роботодавця лише двічі протягом терміну дії дозволу у зв'язку з втратою роботи (ви повинні знайти нового роботодавця протягом 90 днів).

Більше інформації [тут](#).

Робота в Польщі – внутрішньо-корпоративне переведення або відрядження

Іноземці також можуть отримати дозвіл на тимчасове проживання та роботу у зв'язку з внутрішньофірмовим переведенням або відрядженням іноземним підприємцем, а також для проходження стажування.

Більше інформації [тут](#)² і [тут](#)³.

2.

3.

Економічна активність у Польщі

Для того, щоб отримати дозвіл на тимчасове перебування у зв'язку з підприємницькою діяльністю, ви повинні мати в Польщі компанію з капіталом або керувати такою компанією як член правління або довірена особа.

Діяльність компаній, якими керує іноземець, повинна відповідати одній з наступних умов:

- ⇒ дохід, що дорівнює дванадцятикратному розміру середньомісячної заробітної плати в воєводстві, в якій компанія має зареєстрований офіс, або перспективу досягнення такого доходу в майбутньому,
- ⇒ працевлаштування на період не менше одного року двох

1.

штатних працівників, які є поляками або іноземцями, звільненими від необхідності мати дозвіл на роботу, або,

⇒ здійснення діяльності, яка сприяє збільшенню інвестицій, передачі технологій, впровадженню сприятливих інновацій або створенню робочих місць (звільняє від виконання перших двох умов).

Особи, які не відповідають цим умовам і здійснюють підприємницьку діяльність у Польщі більше шести місяців на рік, повинні мати візу. Більше інформації тут.

Навчання в
Польщі

2.

Особи, які бажають навчатися в Польщі, повинні отримати дозвіл на тимчасове проживання на час навчання. Для цього вони повинні бути зараховані до державних університетів, академій і вищих шкіл або інших вищих навчальних закладів, якщо вони включені до списку, який веде Міністр внутрішніх справ (список²).

До заяви про видачу дозволу на проживання додаються:

- ⇒ довідка з університету про зарахування/намір вступити на навчання,
- ⇒ якщо навчання платне, підтвердження оплати,
- ⇒ доказ того, що ви маєте кошти на утримання,
- ⇒ підтвердження наявності коштів для повернення на батьківщину (розмір цих коштів визначається законодавством).

Перша посвідка видається строком на п'ятнадцять місяців, наступні – на період, що залишився до завершення навчання, продовжений на 3 місяці, але не більше ніж на 3 роки.

Громадяни Білорусі також можуть отримати цей тип посвідки на проживання, якщо вони вступили на підготовчий курс до навчання, наприклад, на мовні курси.

Дозволи на основі навчання отримати неможливо:

Permits based on studies cannot be obtained by:

- ⇒ особи, які проходять стажування в Польщі,
- ⇒ мають або подають заяву на отримання Блакитної карти ЄС.

Студенти, які навчаються в інших країнах ЄС, також мають право скористатися перевагами студентської мобільності. Тривалість перебування не може перевищувати 360 днів. У цьому випадку ці іноземці перебувають у Польщі на підставі візи або дозволу на проживання, виданого іншою країною ЄС.

Більше інформації тут³.

3.

Дослідження та
наукова робота
в Польщі

Можливе тимчасове проживання дослідників:

- ⇒ після укладення з дослідником контракту на проведення досліджень і розробок,

1.

⇒ на підставі довідки про те, що університет покриє витрати, пов'язані з будь-яким зобов'язанням щодо повернення. Знову ж таки, застосовується система сертифікації для дослідницьких підрозділів (не застосовується до державних університетів).

Більше інформації тут¹.

Дослідники також можуть скористатися перевагами мобільності на основі дозволів на проживання або віз, виданих іншою країною ЄС. Тимчасове проживання на цій підставі надається на період проведення дослідження або на три роки. Більше інформації тут².

2.

Стажування та волонтерство

Для того, щоб отримати дозвіл на стажування, ви повинні надати:

- ⇒ довідка про те, що ви закінчили навчання у вищому навчальному закладі в ЄС не більше ніж за 2 роки до подачі заяви, або що ви продовжуєте навчання за межами ЄС,
- ⇒ зобов'язання приймаючої сторони покрити витрати, пов'язані з будь-яким зобов'язанням щодо повернення,
- ⇒ договір про стажування,
- ⇒ сертифікат про проходження мовних курсів (ви повинні продемонструвати, що володієте мовою, якою будете проходити стажування).

Стажування має відповідати вашій професійній кваліфікації та бути пов'язаним з вашим напрямом підготовки. Також слід звернути увагу на те, що компанія, яка проводить стажування, повинна бути зареєстрована і працювати не менше п'яти років. Перевірити тут³

Такий дозвіл надається на період стажування максимум на шість місяців і може бути продовжений ще на шість місяців.

Подібні правила застосовуються і до іноземних волонтерів. Їм також може бути надано дозвіл на проживання на період волонтерської діяльності, що не перевищує одного року, за умови, що вони підпишуть договір про волонтерську діяльність з організацією, зазначеною у відповідному переліку⁴. Більше інформації тут⁶ і тут⁷.

3.

4.

5.

6.

Сімейні стосунки

Польське законодавство вважає сім'єю подружжя різної статі, яке уклало державний шлюб і має власних або усиновлених дітей. Інші члени сім'ї також можуть отримати дозвіл на проживання, якщо доведуть, що їхня відсутність порушує зобов'язання Польщі щодо захисту сімейного життя відповідно до Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Як правило, закон вимагає, щоб іноземець, до якого приєдналася його або її сім'я, прожив у Польщі щонайменше два роки на підставі дозволу на тимчасове проживання.

Деякі іноземці, наприклад, науковці, керівники, громадяни Великої Британії або власники "Блакитної карти ЄС", можуть привезти свою дружину або дітей відразу після отримання

1.

2.

3.

4.

власного дозволу на проживання.

Процедура возз'єднання сім'ї є єдиною процедурою тимчасового перебування, в якій заявником є іноземець, що проживає в Польщі, а особи, які мають на це право, можуть проживати за кордоном.

Після прийняття рішення, воно має бути надіслане до країни походження, і на цій підставі члени сім'ї отримують спеціальну візу на в'їзд до Польщі. Для того, щоб подати заяву на цей тип тимчасового перебування від імені сім'ї, необхідно мати офіційні документи про народження та шлюб. Іноді чиновники вимагають подати польські документи про цивільний стан. Для цього необхідно переписати свідоцтва про народження та шлюб у польському реєстрі актів цивільного стану. Процедура такого роду описана тут: PL¹; UA²; RU³; EN⁴.

Цей тип дозволу також надається неповнолітнім дітям іноземців, народженим на території Польщі, якщо їхні батьки мають візу або дозвіл на проживання.

Окремий дозвіл на проживання також може бути наданий подружжю і дітям іноземця після досягнення повноліття, які раніше проживали на підставі дозволу на возз'єднання сім'ї протягом п'яти років.

Дозвіл на возз'єднання сім'ї видається на термін до трьох років, як правило, на період, пов'язаний із закінченням терміну дії документа заявника.

Якщо іноземець має важливі причини для його подальшого перебування в Польщі, він може отримати дозвіл на тимчасове проживання терміном на три роки одночасно також у разі розлучення або смерті особи, з якою він перебував у зв'язку з возз'єднанням сім'ї.

Важливою можливістю легалізації перебування є також проживання та догляд за дитиною, яка навчається в польській системі освіти і отримала дозвіл на проживання у зв'язку з навчанням.

Неврегульоване перебування іноземця не є перешкодою для видачі дозволу на проживання, якщо іноземець є чоловіком або дружиною або якщо його/її виїзд з Польщі порушить зобов'язання Польщі щодо захисту сімейного життя та прав дітей відповідно до Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Конвенції ООН про права дитини.

У деяких справах про возз'єднання сім'ї слід очікувати співбесіди з громадою, яку проводять співробітники Прикордонної служби, а також співбесіди з працівником, який веде справу, який перевіряє, чи справді партнери добре знають один одного і чи можуть вони створити сім'ю. Такі співбесіди у випадку подружжя вже є рідкістю. Більше інформації тут⁵ і тут⁶.

5.

6.

Сезонна робота

Іноземці, які приїжджають до Польщі для сезонної роботи, наприклад, у готелях, ресторанах та інших туристичних службах, можуть отримати дозвіл на тимчасове проживання та сезонну роботу. Для того, щоб отримати такий документ, необхідно мати дозвіл на сезонну роботу та відповідати загальним умовам

перебування в Польщі (джерело доходу, медичне страхування, житло). Термін дії посвідки залежить від терміну дії дозволу на сезонну роботу (максимум до трьох років, але іноземець, який має такий дозвіл, може перебувати в Польщі лише до 9 місяців протягом одного календарного року).

Інші обставини

Посвідку на тимчасове проживання можуть отримати й інші категорії громадян третіх країн, зокрема:

- ⇒ minors born in Poland and residing in Poland unaccompanied,
- ⇒ неповнолітні, які народилися в Польщі і проживають в Польщі без супроводу дорослих,
- ⇒ іноземці, які мають дозвіл на довгострокове перебування в іншій країні ЄС, мають намір працювати, займатися бізнесом, продовжувати або розпочати навчання чи професійну підготовку в Польщі, або вкажуть інші обставини, що виправдовують їхнє перебування, а також члени їхніх сімей,
- ⇒ випускники польських вищих навчальних закладів, які шукають роботу або розпочинають бізнес, а також науковці, які закінчили навчання і мають намір працевлаштуватися або розпочати бізнес,
- ⇒ громадяни Туреччини, які мають право на роботу в Польщі, що набувається за спеціальними правилами і без обмежень після чотирьох років проживання в ЄС, як це передбачено спеціальною угодою між Туреччиною та ЄС, укладеною в 1981 році,
- ⇒ громадяни Сполученого Королівства, які виконують роботу в Польщі як відряджені працівники,
- ⇒ ті, хто має намір розпочати або продовжити професійну освіту чи навчання (більше інформації [тут](#)),
- ⇒ священнослужителі,
- ⇒ особи, виїзд яких призведе до порушення їхніх зобов'язань щодо захисту сімейного життя та прав дітей відповідно до Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Конвенції Організації Об'єднаних Націй про права дитини,
- ⇒ іноземці, які мають будь-яку іншу причину, що виправдовує їхнє перебування в Польщі понад три місяці. Більше інформації [тут](#).

1.

2.

Пам'ятайте, що процес отримання певних видів дозволів може бути складним, тому бажано звернутися за підтримкою до юристів, неурядових організацій або осіб, які забезпечують вам можливість проживання в Польщі.

НЕВРЕГУЛЬОВАНЕ ПЕРЕБУВАННЯ (НЕЛЕГАЛЬНЕ)

Іноземці, які перебувають на території Польщі без дійсного дозволу (нелегально) і змушені перебувати в Польщі через особливо важливий особистий інтерес (наприклад, складання іспитів, завершення навчання, вирішення важливих життєвих питань) або через

необхідність з'явитися до польського адміністративного чи судового органу, можуть отримати дозвіл на так зване короткострокове перебування на період до шести місяців. Це перебування може бути продовжене, але під час і після його закінчення не можна подавати заяву на отримання іншого типу дозволу на проживання.

Після закінчення терміну його дії іноземець повинен залишити Польщу. Однак важливо зазначити, що отримання такого дозволу дає можливість уникнути отримання рішення про зобов'язання повернутися, тому після виїзду з Польщі такому іноземцю не буде заборонено в'їзд на певний період часу.

Недоліком такого типу перебування є відсутність права на роботу, в тому числі на отримання дозволу на роботу або реєстрацію декларації.

1.

Більше інформації тут¹.

ОСОБЛИВІ ПРАВИЛА – ПЕРЕБУВАННЯ ГРОМАДЯН США

Відповідно до міжурядової двосторонньої угоди, громадяни США можуть перебувати в Польщі без візи протягом 90 днів, за умови, що вони залишать територію Польщі до закінчення даного періоду. Це положення стосується так званих "візових біженців". Тож все, що вам потрібно зробити, це поїхати на пиво до чеського міста Тешин або на шопінг до Берліну і повернутися в той же день, зберігаючи чеки або інші рахунки, щоб поновити право на тримісячне перебування в Польщі. Окрім цієї постанови, громадяни США зобов'язані дотримуватися всіх інших правил отримання дозволів на тимчасове та постійне проживання.

ПЕРЕБУВАННЯ ВОЄННИХ БІЖЕНЦІВ З УКРАЇНИ

У зв'язку з війною в Україні громадянам цієї країни, які не мають інших прав на перебування в Польщі (віз, карт перебування), а також їхньому подружжю та дітям, незалежно від громадянства, було надано тимчасовий захист на території Польщі терміном на 18 місяців, починаючи з 24 лютого 2022 року, а згодом цей захист було продовжено до 4 березня 2024 року. Ті, хто отримує дошкільну, шкільну освіту, в тому числі в українській системі освіти, або не пізніше 2022/2023 навчального року розпочав навчання у професійній школі, ліцеї або школі для дорослих, можуть легально перебувати із захисним статусом до 31 серпня 2024 року, а ті, хто складатиме іспит на атестат зрілості у 2024 році, – до 30 вересня 2024 року. Після цього вони повинні легалізуватися на загальних підставах.

Громадянин України, який є біженцем внаслідок війни, повинен щоразу реєструвати свій в'їзд і виїзд на прикордонному посту. Якщо він не може цього зробити, він повинен подати відповідну заяву на ім'я

Головнокомандувача прикордонної служби. Це також стосується пересування в межах Шенгенської зони, оскільки від цього залежить збереження прав, пов'язаних зі статусом біженця у зв'язку з війною. Виїзд на термін, що перевищує 30 днів, призводить до втрати привілеїв, пов'язаних з набутим статусом. Відновити їх можна лише шляхом повторного в'їзду до Польщі з території України.

Особам, які є воєнними біженцями, присвоюється спеціальний номер PESEL (реєструється в муніципалітетах), за допомогою якого вони можуть користуватися наступними державними послугами та правами:

- ⇒ проживання, харчування та інші допоміжні послуги в центрах колективного розміщення, що фінансуються воєводою,
- ⇒ - допомога на охорону здоров'я,
- ⇒ - соціальні виплати для підтримки виховання дітей (програми: 800+, "Добрий старт", сімейний капітал для догляду за дитиною, сімейні виплати, субсидоване перебування в яслах, дитячому клубі або світлиці),
- ⇒ - робота без дозволу – роботодавцю необхідно зареєструвати факт працевлаштування в центрі зайнятості до 2 тижнів від початку роботи,
- ⇒ - можуть заснувати приватне підприємство або фірму будь-якого типу.

Більше інформації тут¹.

Особи, які доглядають за чужими дітьми, повинні звернутися до сімейного суду за місцем свого проживання із заявою про призначення тимчасового опікуна або прийомного батька для цих дітей. Така процедура є швидкою, спрощеною та безкоштовною.

Більш детально та зразок заяви².

1.

2.

Довгострокове перебування громадян третіх країн

Тип

Постійне перебування

Важлива інформація

Дозвіл на постійне перебування можуть отримати деякі громадяни третіх країн:

- ⇒ children of foreigners with permanent residency rights born after obtaining such rights,
- ⇒ діти іноземців, які мають право на постійне перебування, народжені після набуття такого права,
- ⇒ діти іноземців, які перебувають під опікою польських громадян,
- ⇒ особи польського походження, які мають намір оселитися в Польщі і є власниками Карти поляка,
- ⇒ подружжя польських громадян, які проживають у Польщі протягом

двох років з дозволом на тимчасове проживання у зв'язку з цим шлюбом, статусом біженця або гуманітарним перебуванням, і шлюб триває не менше трьох років,

- ⇒ жертви торгівлі людьми, які співпрацюють з правоохоронними органами і проживають на підставі дозволу на проживання, пов'язаного з такою співпрацею, щонайменше один рік,
- ⇒ бенефіціари міжнародного захисту після п'яти років проживання та особи з дозволом на толерантне перебування після 10 років проживання, а також біженці,
- ⇒ громадяни Великої Британії, які проживають у Польщі як відряджені працівники протягом п'яти років і відповідають загальним умовам перебування (дохід, страхування, житло).

Польське походження встановлюється на основі правил репатріації. Для цього потрібно мати польських предків (дідуся чи бабусю, або двох прадідусів чи прабабусь). Необхідно також довести зв'язок з польськістю, найчастіше через збереження і розвиток мови, звичаїв і культури.

Від деяких іноземців вимагається безперервне перебування, яким вважається перебування в Польщі, в якому не було перерв більше 6 місяців за одноразово і 10 місяців протягом усього необхідного періоду (5 або 10 років). Перервою не вважаються відрядження, поїздки, пов'язані з навчанням у польському університеті (наприклад, стипендії, програми академічного обміну) або мотивовані конкретною особистою ситуацією (наприклад, лікування, врегулювання спадщини, необхідність догляду за членом сім'ї).

Дозвіл на постійне проживання є необмеженим за тривалістю, але він анулюється, якщо іноземець виїхав з Польщі на період, що перевищує 6 років.

Довгострокове перебування

Посвідку на проживання довгострокового резидента ЄС може отримати будь-який іноземець, який:

- ⇒ безперервно проживає в Польщі протягом п'яти років,
- ⇒ відповідає загальним умовам перебування (дохід + страхування)
- ⇒ має сертифікат знання польської мови на рівні B1 (ця вимога не поширюється на випускників польських шкіл та університетів з польською мовою навчання, а також на неповнолітніх осіб віком до 16 років).

Вимогою для отримання статусу резидента є також наявність стабільного і регулярного доходу протягом двох років, що передують подачі заяви для власників Блакитної карти ЄС, або трьох років для інших іноземців.

Певні додаткові вимоги також стосуються п'ятирічного періоду безперервного проживання та дозволеної тривалості перерв. Іноземці, які мають "Блакитну карту ЄС", можуть також зарахувати до цього періоду перебування на цій підставі в інших країнах ЄС, але за умови, що останні два роки вони провели в Польщі. На жаль, студенти можуть зарахувати до цього періоду лише половину свого перебування на підставі студентської візи або тимчасового перебування у зв'язку з навчанням.

Те саме стосується і тих, хто проходить професійне навчання. Для більшості іноземців тривалість перерв не може перевищувати шість місяців за один раз і 10 місяців загалом. Лише власники "Блакитної карти ЄС" можуть мати одноразову перерву тривалістю 12 місяців, а сумарно – 18 місяців.

ВАЖЛИВА ІНФОРМАЦІЯ

Обов'язки іноземців під час перебування на території РП

Під час перебування в Польщі вашим головним обов'язком є постійне забезпечення легальності перебування та дотримання польського законодавства. Якщо з якихось причин змінилася підстава вашого перебування, наприклад, ви закінчили навчання і почали працювати, необхідно подати заяву про зміну дозволу на тимчасове перебування, не чекаючи закінчення терміну дії вашої поточної карти. Дозвіл на перебування завжди повинен відповідати вашій основній меті перебування.

Після отримання позитивного рішення вам видадуть посвідку на проживання, яка разом з паспортом є основним документом, що підтверджує ваше право на перебування та перетин кордону. Карту перебування потрібно завжди носити з собою. З польською картою перебування ви можете перетинати кордон і перебувати в інших країнах Шенгенської зони до 90 днів протягом будь-якого 180-денного періоду. Це означає, що ви можете подорожувати, наприклад, до Німеччини в період з січня по березень, а потім до Словаччини в період з липня по вересень. Важливо, щоб ви також дотримувалися правил щодо роботи та ведення бізнесу. Порушення цих правил може призвести до анулювання дозволу на проживання та отримання рішення про зобов'язання виїзду з Польщі. У Польщі дозвіл на роботу пов'язаний з конкретним роботодавцем і конкретною посадою. Про будь-яку зміну цих даних необхідно повідомити воєводу протягом 21 дня. Працевлаштування на іншу роботу, що не передбачена дозволом, без його поновлення, є порушенням закону і тягне за собою втрату права на перебування. Це не стосується осіб, які мають вільний доступ до ринку праці, наприклад, студентів, подружжя громадян Польщі. Особа, яка втратила роботу, також зобов'язана повідомити про це воєводу. Вона має 30 днів, щоб знайти іншу роботу, або 90 днів, якщо вона була зайнята на висококваліфікований посаді. Власники "Блакитної карти ЄС" можуть змінити роботу двічі протягом терміну дії дозволу. Правила доступу до ринку праці можуть бути досить складними, тому в разі виникнення сумнівів проконсультуйтеся з юристом, організацією, що допомагає іноземцям, або роботодавцем.

КОНТРОЛЬ ПЕРЕБУВАННЯ ІНОЗЕМЦІВ НА ТЕРИТОРІЇ РП

Перебування іноземців у Польщі контролюється, найчастіше, органами Прикордонної служби. Прикордонна служба може видати рішення, яке зобов'язує іноземця повернутися. Зазвичай це відбувається, коли іноземець порушує умови дозволу на проживання. Слід також пам'ятати, що польське законодавство виключає можливість повторного отримання дозволу на проживання в ситуації втрати права на перебування без попереднього виїзду з Польщі. Іноземець, який отримав остаточне рішення про зобов'язання повернутися, повинен залишити Польщу в термін, зазначений у рішенні, або протягом 30 днів з моменту його отримання. Таке рішення зазвичай супроводжується заборонаю на повторний в'їзд на період від 6 місяців до 5 років. Іноземець, який виконав рішення, може звернутися до коменданта прикордонної застави, який прийняв таке рішення, з проханням скоротити термін заборони на в'їзд наполовину. Той самий орган може продовжити час до виїзду до 12 місяців з поважних причин.

СТРОК ДІЇ ДОЗВОЛУ НА ПЕРЕБУВАННЯ ТА ВІЌЗД З РП

Іноземець повинен залишити Польщу протягом 30 днів після закінчення терміну дії дозволу на перебування, а також протягом 30 днів після отримання остаточного рішення про відмову в праві на перебування. Іноземці, які мають візу, повинні залишити Польщу в останній день дії візи. Виїзд не є обов'язковим, якщо іноземець має іншу підставу для перебування. Наприклад, громадянин України або Венесуели, у якого закінчився термін дії дозволу на тимчасове перебування, може залишатися в Польщі протягом 90 днів на підставі положень про безвізовий режим. Більше того, протягом цього періоду він може подати заяву про надання дозволу на тимчасове перебування.

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ПЕРЕБУВАННЯ

ВПорушення правил перебування, виявлене контролюючим органом, завжди тягне за собою рішення, що зобов'язує іноземця до виїзду з країни. Таке рішення може бути оскаржене через Голову Управління у справах іноземців. До прийняття остаточного рішення іноземець не зобов'язаний його виконувати. Найчастіше рішення про зобов'язання повернутися приймаються у справах, пов'язаних з порушенням правил працевлаштування. Однак варто пам'ятати, що Прикордонна служба не повинна видавати рішення про зобов'язання повернутися іноземцю, який порушив правила працевлаштування в Польщі, якщо його життєві інтереси суперечать видачі такого рішення. Якщо, наприклад, уся сім'я іноземця проживає в Польщі, таке рішення не може бути видане. Такі рішення також не видаються особам, які мають дозвіл на постійне перебування в Рп або є

подружжям польських громадян. Нарешті, слід мати на увазі, що перед прийняттям рішення про примусове повернення орган влади зобов'язаний розглянути питання про те, чи не порушуватиме таке рішення положення Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Конвенції ООН про права дитини.

У разі виникнення такої загрози орган влади зобов'язаний надати іноземцю дозвіл на проживання на гуманітарних підставах. Права, що захищаються конвенціями, це право на життя, право на гуманне поводження, заборона примусової праці, право на особисту безпеку, право на чесний і справедливий суд, заборона свавільного позбавлення волі, заборона незаконного покарання, право на захист сімейного життя і необхідність захисту прав дитини.

ПРАВИЛА НАДАННЯ ІНОЗЕМЦЯМ ЗАХИСТУ НА ТЕРИТОРІЇ РП – МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ

Якщо в країні походження вам загрожує небезпека або ваші фундаментальні права знаходяться під загрозою, ви можете звернутися до польської влади з проханням про надання міжнародного захисту. Його надання є дійсним у всіх країнах ЄС та країнах, які підписали Женевську конвенцію про статус біженців 1951 року.

Закон передбачає дві форми такого захисту: статус біженця і додатковий захист.

Ви можете отримати статус біженця, якщо перебуваєте за межами країни свого походження через переслідування або обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідувань за ознаками раси, національності, релігії, політичних переконань або належності до певної соціальної групи.

Вам може бути надано додатковий захист, якщо вашому життю, здоров'ю та особистій безпеці і свободі загрожує серйозна небезпека, або ви можете стати жертвою тортур в результаті воєнних дій або масових порушень прав людини в ході міжнародного або внутрішнього конфлікту. Ви також можете стати біженцем, перебуваючи в безпечній країні, коли через соціальні та політичні зміни в країні вашого походження повернення стає неможливим через загрозу вашим правам (*refugee sur place*). Міжнародний захист не може бути наданий особі, яка може безпечно переїхати в інший регіон країни походження.

Заява про надання міжнародного захисту подається до найближчого підрозділу Прикордонної служби. Цей орган не має права відмовити у прийнятті заяви про надання статусу біженця. З особою, яка подає таку заяву, проводиться співбесіда щодо обставин, які обґрунтовують надання захисту. Під час процедури вона також повинна надати будь-які наявні у неї докази заподіяння їй шкоди або переслідувань, яких вона зазнала. Разом із заявою іноземець здає свій паспорт

на зберігання начальника Управління у справах іноземців.

Рішення, прийняте у справі, може бути оскаржене через Раду у справах біженців протягом 14 днів з дня отримання рішення, а остаточне рішення може бути оскаржене у Воєводському адміністративному суді у Варшаві протягом 30 днів з дня отримання рішення. Подання такої скарги разом із заявою про призупинення дії рішення призупиняє дію рішення до моменту розгляду такої заяви або скарги. Отже, іноземець не зобов'язаний виїжджати, якщо йому відмовлено в наданні захисту. Іноземець, який отримав рішення про відмову, має право на безкоштовну юридичну допомогу для подання апеляції або скарги на остаточне рішення. Управління у справах іноземців публікує список адвокатів та юрисконсультів, а також фондів та асоціацій, які надають таку допомогу, яка фінансується з державного бюджету.

Якщо іноземець не має засобів для існування, він може скористатися правом на допомогу в цьому відношенні, яка надається в пунктах прийому біженців або у вигляді щомісячної допомоги на проживання. Начальник Управління у справах Іноземців може також зобов'язати іноземця залишитися в певному місці. Заявник про надання захисту отримує право на працевлаштування через шість місяців після подання заяви, якщо рішення не було видано протягом цього періоду не з його вини. Для цього він повинен взяти довідку, видану Головою Управління у справах Іноземців.

Особи, які отримали міжнародний захист, як правило, користуються тими ж правами, що і польські громадяни. Зокрема, вони можуть працевлаштуватися без дозволу, воз'єднатися зі своїми сім'ями і мати свободу ведення бізнесу. Крім того, вони мають право на річну інтеграційну програму, що фінансується муніципалітетом за місцем їх проживання, яка дозволяє їм вивчати мову, вчитися і здобувати професійні кваліфікації.

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОСТУП ДО АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

ДОВІРЕНИЙ ПРОФІЛЬ

131

Перелік корисних інтернет-сторінок та відповідних мобільних додатків

131

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОСТУП ДО АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Значну частину адміністративних питань можна вирішувати онлайн. Найбільш популярним і зручним інструментом доступу до більшості таких сторінок є "Довірений профіль" (пол. "Profil Zaufany", PZ). Довірений профіль безкоштовний, можна мати лише один такий профіль, дійсний протягом 3 років. Щоби створити такий профіль, необхідно вказати наступні дані: ім'я, друге ім'я, прізвище, дату народження та номер в Універсальній системі реєстру населення (PESEL). Довірений профіль (PZ) захищено таким чином, що ніхто інший не може ним скористатися. Крім Довіреного профілю є також Електронна платформа послуг державного управління - "ePUAP", за допомогою якої громадяни можуть вирішувати офіційні питання через Інтернет.

ДОВІРЕНИЙ ПРОФІЛЬ

Є кілька способів створити Довірений профіль, для іноземців найбільш практичними є наступні:

⇒ через свій банк

Більшість місцевих банків пропонує можливість активізувати Довірений профіль. У системі електронного банкінгу свого банку необхідно заповнити форму для створення Довіреного профілю. Підтвердити операцію кодом авторизації, який надається банком. Підтвердження створення облікового запису надійде на вашу електронну адресу.

⇒ заявка онлайн

Можна заповнити онлайн-анкету, а потім протягом 2-х тижнів підтвердити її в одному з пунктів підтвердження (наприклад, податкових органах, відділенні Національного фонду охорони здоров'я (NFZ), відділенні Управління соціального страхування (ZUS).

За наявності Довіреного профілю ви можете:

- ⇒ подавати заявки на різні виплати, субсидії чи доплати,
- ⇒ подавати заявку на отримання посвідчення особи чи сповістити про його втрату,
- ⇒ отримувати копії актів громадянського стану,
- ⇒ зареєструватися на тимчасове чи постійне проживання,
- ⇒ перевірити штрафні бали,
- ⇒ зареєструвати народження дитини,
- ⇒ записатися на прийом до установи,
- ⇒ додати себе до списку виборців.

ПЕРЕЛІК КОРИСНИХ ІНТЕРНЕТ-СТОРИНОК ТА ВІДПОВІДНИХ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОСТУП ДО АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

ТЕМАТИКА	Опис	ВЕБ-СТОРІНКА	ЯК УВІЙТИ	МОБІЛЬНИЙ ДОДАТОК
All admin	<p>На цій сторінці ви можете знайти перелік багатьох адміністративних справ. Деякі з них ("послуги онлайн") можна вирішити через Довірений профіль. Зокрема: реєстрація /документи/посвідчення водія/заявка на отримання довідки. Тут ви також знайдете інструмент для електронного підписування документів.</p>		Довірений профіль (PZ)	mObywatel (цифрова папка для документів)
	<p>Маючи Довірений профіль, ви отримуєте доступ до Електронної платформи адміністративних послуг "ePUAP" - безплатної платформи для зв'язку з різними установами, за допомогою якої ви можете подавати заявки та надсилати листи, а також отримувати листи від установа.</p>	 	Довірений профіль (PZ)	недоступний
Zdrowie	<p>Отримайте доступ до свого особистого облікового запису пацієнта (IKP):</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ e-рецепт / e-скерування, ⇒ заявка на отримання Європейської картки медичного страхування, ⇒ історія усіх візитів в медустановах ⇒ доступ до медичних документів (наприклад для членів родини), ⇒ документи про вакцинацію, QR код, Сертифікат ЄС про вакцинацію проти Covid, ⇒ вибір лікаря/медсестри/акушерки/першого контакту <p>Доступ до офіційної системи пенсій за віком/за інвалідністю: запис на прийом в установі, моніторинг усіх платежів до Пенсійного фонду Польщі.</p>		Довірений профіль (PZ)	мій кабінет пацієнта (пол. moje IKP)
Pension (PZU)	<p>Доступ до податкових органів:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ - електронна податкова служба, ⇒ - електронні декларації, ⇒ - ваш особистий генератор мікроподаткових рахунків. 		Довірений профіль (PZ)	недоступний
Tax			Довірений профіль (PZ)	недоступний

Місто Краків	Актуальна інформація про місто Краків. На цій сторінці ви знайдете посилання на інші ресурси щодо: міської ради, освіти, спорту, транспорту ітп.		не застосовується	krakow.pl
Краківська картка	Подайте онлайн заявку на отримання Краківської картки. Картка видається усім, хто сплачує податки у Кракові. Вам видадуть пластикову і/або мобільну картку. Картка надає ряд пільг та знижок.		e-mail/пароль	Karta Krakowska
Управління доріг міста Кракова	Тут ви знайдете інформацію про дорожні роботи і можливості паркування. Також тут можна знайти інструкції щодо подання запиту на зменшення коштів паркування.		не застосовується	
Електронний кабінет пасажирів	На цій сторінці ви можете придбати місячні квитки на міський громадський транспорт та записати їх на Краківську картку - КК, Краківську міську картку - ККМ, Малопольську картку агломераційну - ІМКА, Краківську сімейну картку - ККР, студентський проїзний, ітп.)		Краківська міська картка/Краківська картка/Краківська сімейна картка: номер клієнта (№ ID), номер картки. Студентський квиток/посвідчення аспіранта: №, PESEL: вибрані	
Квитки на міський громадський транспорт	Перелік додатків, за допомогою яких можна купити квитки на міський громадський транспорт. Деякі програми мобільного банкінгу також пропонують таку можливість.		не застосовується	ІМКА moBILET mPay SkyCash Jakdojade

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОСТУП ДО АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

